

„TO SO VRATA GOSPODOVA IN SAMO PRAVIČNI MOREJO SKOZI NJE“
(Psalmist)



Naj vsa Cerkev hvali Boga Očeta v Svetem Duhu za dar odrešenja
v Kristusu Jezusu, zdaj in vedno.

BUENOS AIRES
LETO 67
OKT.-NOV.
2000
LETO JUBILEJA

9

Narodna univerzita
LJUBLJANA

duhovno
življenje





Od zgoraj in od leve: 1. Rojaki iz San Martina so svojega nekdanjega dušnega pastirja dr. Jureta Rodeta povabili medse, da so mu izrazili čestitke ob njegovem imenovanju za delegata slovenskih dušnih pastirjev. - 2. in 3. V nedeljo, 30. julija, je lazarist Janez Petek obhajal svojo 80-letnico Slovesnost, ki so mu jo pripravili rojaki iz Slovenske vasi, se je začela s sv. mašo v cerkvi Marija Kraljica, končala pa jo je pozdravi in slavnostnim kosilom v Hladnikovem domu. - 4. 29. avgusta se je naša mladina s sv. mašo v cerkvi Marije Pomagaj, ob somaševanju misijonarja Jožeta Adamiča CM, Janeza Cerarja CM in Francija Cukjati, povezala z mladino na 15. dnevu mladih v Rimu. - 5. Koncert SPZ Gallus pod vodstvom Anke Savelli Gaser, ob spremljanju na orglah prof. Mirjam Klemenc, v cerkvi Marije Pomagaj v soboto, 2. septembra, za 34. obletnico Zveze slovenskih mater in žena. Foto: M. Čeč - 6. in 7. Lanuški fantje in dekleta, skupaj z mladino iz Slovenije, v Rimu na 15. svetovnem dnevu mladih.

POSTAVITE EVHARISTIJO V SREDIŠČE VAŠEGA ŽIVLJENJA

1. „Gospod, h komu naj pojdemo? Besede večnega življenja imaš,, (Jn 6,68).

Dragi fantje in dekleta 15. svetovnega dneva mladih! Te Petrove besede v pogovoru s Kristusom ob koncu govora o „kruhu življenja“ se nas tičejo osebno. V teh dneh smo meditirali o Janezovi trditvi: „Beseda je postala meso in se naselila med nami“. Evangelist nam je posredoval veliko skrivnost učlovečenja Božjega Sina, Sina, ki nam je bil podarjen po Mariji, „ko je prišla polnost časov“.

V njegovem imenu vas še enkrat pozdravljam z velikim veseljem. Pozdravljam in zahvaljujem se kard. Camillu Ruiniu, mojemu generalnemu vikarju za rimsko škofijo ter predsedniku Italijanske škofovske konference, za besede, ki mi jih je namenil na začetku te svete maše; prav tako pozdravljam kard. Jamesa Francisa Stafforda, predsednika Papeškega sveta za laike, ter kardinale, škofe in duhovnike; prav tako s hvaležnim spoštovanjem pozdravljam gospoda predsednika republike in predsednika italijanske vlade, kakor tudi druge civilne in verske oblasti, ki so nas počastili s svojo prisotnostjo.

2. Prišli smo do vrhunca svetovnega dneva mladih. Včeraj zvečer, dragi mladi, smo potrdili našo vero v Jezusa Kristusa, Božjega Sina, ki ga je poslal Oče, „da oznani blagovest ubogim, da poveže strte v srcu, da okliče jetnikom prostost, zapornikom osvoboditev,... da potolaži vse, ki žalujejo“ (Iz 61, 1-3).

Z današnjo evharistično daritvijo nas Jezus uvaja v pozna-

vanje posebnega vidika svoje skrivnosti. V Evangeliju smo poslušali odlomek iz govora, ki ga je imel v shodnici v Kafarnaumu po čudežni pomnožitvi kruha. V tem odlomku se razodeva kot resnični kruh življenja, kruh, ki je prišel iz nebes, da bi dal življenje za svet (prim. Jn 6,51). Govora njegovi poslušalci ne razumejo. Perspektiva, v kateri se gibljejo, je preveč materialna, da bi lahko dojeli resnično Kristusovo razumevanje. Mislijo namreč v optiki mesa, ki „ne koristi nič“ (Jn 6,51). Jezus pa s svojim govorom odpira brezmejna obzorja duha: „Besede, ki sem vam jih govoril,“ vztraja Kristus, „so duh in življenje“ (Jn 6,63).

Toda poslušalstvo je uporno: „Trda je ta beseda, kdo jo more poslušati?“ Imajo se za osebe z zdravim čutom, z nogami na tleh. Zaradi tega zmajejo z glavo in godrnjaje odhajajo eden za drugim. Začetna množica se postopoma zmanjša. Na koncu ostane samo skupinica najbolj zvestih učencev. Toda glede „kruha življenja“ ni Jezus pripravljen odstopiti niti za ped. Nasprotno, pripra-

vljen se je soočiti z razdaljo tudi najbolj intimnih prijateljev: „Ali želite tudi vi oditi?“

3. „Ali hočete tudi vi?“ Kristusovo vprašanje je skozi stoletja dospelo tudi do nas, nas osebno nagovorilo in spodbudilo k odločitvi. Kakšen je naš odgovor? Dragi mladi, če smo danes tukaj, smo zato, ker se prepoznamo v trditvi apostola Petra: „Gospod, h komu naj pojdemo? Besede večnega življenja imaš.“

Okoli vas odzvanjajo številne besede, toda le Kristus ima besede, ki preživijo obrabo časa in ostajajo za vedno. Obdobje, v katerem živite, postavlja pred vas nekatere pomembne odločitve: specializacija v študiju, usmeritev pri delu, prevzemanje odgovornosti v družbi in Cerkvi. Pomembno je zavedati se, da med tolikimi vprašanji, ki se pojavljajo v vašem duhu, tista odločilna ne zadeva jo „kaj“. Temeljno vprašanje je „kdo“: proti „komu“ iti, „komu“ slediti, „komu“ zaupati lastno življenje.

Najbrž mislite na vašo čustveno iz-



Mladina z vsega sveta ob
odprtju Jubileja mladih 2000
na Trgu sv. Petra.
Foto: Marko Pallotta

biro in predstavljam si, da se strinjate: to, kar je resnično pomembno v življenju, je oseba, s katero se nekdo odloči, da bo delil svoje življenje. Toda pozor! Vsaka človeška oseba je neizogibno omejena: tudi v najbolj uspelem zakonu se ne moremo izogniti določeni meri razočaranja. Torej, dragi prijatelji: ali ni prav v tem potrditev, kar smo slišali od apostola Petra? Vsak človek se prej ali slej znajde na točki, ko lahko skupaj z njim vzlikne: „H komu naj pojdemo? Besede večnega življenja imaš.“ Samo Jezus iz Nazareta, Sin Boga in Marije, večna Očetova Beseda, rojen pred 2000 leti v Betlehemu v Judeji, je sposoben zadovoljiti najgloblja hrepenenja človekovega srca.

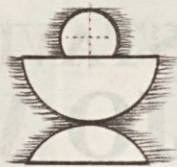
V Petrovem vprašanju: „H komu naj pojdemo?“ je skrit že tudi odgovor glede poti, ki jo je treba prehoditi. Gre za pot, ki vodi h Kristusu. Božanski Učitelj je dosegljiv osebno: prisoten je na oltarju v resničnosti svojega telesa in krvi. V evharistični daritvi lahko na skrivnost, a resničen način, vstopimo v stik z njegovo osebo, pri čemer zajemamo pri neusahljivem viru njegovega življenja kot življenja Vstalega.

4. To je tista čudovita resnica, dragi prijatelji: Beseda, ki je pred 2000 leti postala meso, je danes prisotna v evharistiji. Zaradi tega je moralo biti leto velikega jubileja, v katerem praznujemo skrivnost učlovečenja, tudi „močno evharistično“ leto.

Evharistija je zakrament Kristusove prisotnosti, ki se daruje za nas, ker nas ljubi. On ljubi vsakogar izmed nas na osebni in edinstveni način v konkretnem vsakdanjem življenju: v družini, med prijatelji, med študijem, delom, počitkom in zabavo. Ljubi nas, ko dneve našega življenja napolnjuje s svežino, pa tudi takrat, kadar v uri bolečine dovoli, da na nas pride preizkušnja: tudi prek najtrših preizkušenj dá namreč slišati svoj glas.

Da, dragi prijatelj, Kristus nas ljubi za vedno! Ljubi nas tudi takrat, kadar ga razočaramo, kadar ne odgovarjamo na njegova pričakovanja do nas. Nikoli nam ne odtegne rok svojega usmiljenja. Kako torej ne bi bili hvaležni temu Bogu, ki nas je odrešil, tako da se je lotil celo norosti križa? Temu Bogu, ki je stopil na našo stran in je tu ostal do konca?

5. Praznovati evharistijo, tako da „jemo njegovo meso in pijemo njegovo kri“, pomeni sprejeti logiko križa in služenja. Pomeni pričevati svojo lastno



razpoložljivost, da bi se darovali za druge, kakor je storil On.

Takega pričakovanja je skrajno potrebna naša družba, bolj kot kdaj koli jo potrebujejo mladi, ki so pogosto slušani z lahkim in udobnim življenjem, mamili in uživaštvom, vendar se na koncu znajdejo v obupu, nesmislu in nasilju. Nujno potrebno je spremeniti pot v smeri h Kristusu, ki je tudi smer k pravičnosti, solidarnosti, prizadevanju za družbo in prihodnost, vredni človeka.

To je naša evharistija, to je odgovor, ki ga Kristus pričakuje od nas, od vas, mladi, ob koncu tega vašega jubileja. Jezus nima rad polovičnih mer in ne okleva s postavljanjem vprašanja: „Ali hočete tudi vi oditi?“ Skupaj s Petrom želimo tudi mi danes ponoviti pred Kristusom, Kruhom življenja: „Gospod, h komu naj pojdemo? Besede večnega življenja imaš.“

6. Predragi, ko se boste vrnili v vaše dežele, postavite evharistijo v središče vašega osebnega in skupnostnega življenja: ljubite jo, molite jo, obhajajte jo, še zlasti ob nedeljah, ko je Gospodov dan! Živite evharistijo in pričujte o Božji ljubezni za ljudi!

Vam, dragi prijatelji, zaupam to, kar je največji Božji dar nam, romarjem po poteh časa, ki pa v srcu nosimo žejo po večnosti. Naj bo vedno in v vsaki skupnosti prisoten duhovnik, ki daruje evharistijo. Zato prosim Gospoda, naj med vami vzcvetijo številni in sveti poklici za duhovništvo. Cerkev potrebuje nekoga, da bo tudi danes s čistim srcem daroval evharistično daritev. Svet ne sme ostati brez sladke in osvobajajoče prisotnosti živega Kristusa v evharistiji!

Bodite vi sami goreči pričevalci Kristusove prisotnosti na naših oltarjih. Evharistija naj oblikuje vaše življenje in življenje družin, ki jih boste ustanovili. Usmerja naj vse vaše življenjske odločitve. Evharistija, živa in resnična prisotnost trinitarčne Božje ljubezni, naj vam navdihne ideale solidarnosti in naj vas postavi v občestvo z vašimi brati po vseh kotičkih planeta.

Iz udeležbe pri evharistiji naj še zlasti vzcvetejo novi poklici za posvečeno življenje, ki bodo v Cerkvi zagotovili pri-

sotnost svežih in velikodušnih moči za veliko nalogo nove evangelizacije. Če kdo izmed vas, fantje in dekleta, opazi v sebi Gospodov klic, da bi se daroval njemu in ga ljubil „z nedeljenim srcem“, potem naj se ne pusti zavirati dvomu in strahu. Pogumno naj reče svoj lastni „da“ brez pridržkov ter zaupa Njemu, ki je zvest vsaki svoji obljubi. Ali ni morda prav on zagotovil, da bo, kdor je zaradi Njega zapustil vse, dobil povrnjeno stokratno tu dol, potem pa tudi večno življenje? (prim. Mr 10,29-30).

7. Ob koncu tega svetovnega dneva, ko gledam v vas, na vaše mlade obraze, vaše iskreno navdušenje, želim iz globine svojega srca izraziti zahvalo Bogu za dar mladosti, ki prek vas ostaja v Cerkvi in v svetu.

Hvala Bogu za pot svetovnih dni mladih! Hvala Bogu za tolike mlade, ki so se jih ti dnevi skozi zadnjih 16 let dotaknili! Gre za mlade, ki sedaj, ko so postali odrasli, nadaljujejo z življenjem po veri v krajih, kjer živijo in delajo. Prepričan sem, da boste tudi vi, dragi prijatelji, vredni tistih, ki so bili pred vami. Vi boste Kristusovo oznanilo ponesli v novo tisočletje. Ko se boste vrnili domov, se nikar ne porazgubite. Potrdite in poglobite vašo pripadnost krščanski skupnosti, kateri pripadate. Iz Rima, Petrovega in Pavlovega mesta, vas papež spremlja z ljubeznijo in vam, parafrazirajoč besede sv. Katarine Sienske pravi: „Če boste to, kar morate biti, boste zažgali svet!“

Z zaupanjem gledam to novo človeštvo, ki se pripravlja tudi prek vas, gledam Cerkev, ki se nenehno pomlaja v Kristusovem Duhu in ki se danes raduje vaših namenov in zavez. Gledam v prihodnost in za svoje jemljem besede antične molitve, ki skupaj opeva dar Jezusa, evharistije in Cerkev:

„Zahvaljujem se ti, naš Oče, za življenje in poznavanje, ki si ga razodel po Jezusu, tvojem služabniku. Tebi hvala na veke! Kakor je bil ta razlomljeni kruh raztresen sem in tja po gričih, zbran pa je postal ena sama stvar, tako naj se zbere tvoja Cerkev v tvojem kraljestvu iz vseh koncev zemlje!“

Ti, vsemogočni Gospod, si ustvaril veselje v slavo svojega imena; ljudem si dal hrano in pijačo v njihovo okrepitev, da bi se ti zahvaljevali, vendar pa si nam dal tudi duhovno hrano in pijačo ter večno življenje po tvojem Sinu!

Slava ti na vekel!“. Amen

DVA MILIJONA MLADIH

na Jubileju 2000 v Rimu

15. svetovni dan mladih je zbral v Rimu od 15. do 20. avgusta nad 2 milijona mladih k praznovanju jubilejnega leta 2000 od učlovečenja božjega Sina in našega Odrešenika Jezusa Kristusa. Svetovni dan mladih se je porodil na cvetno nedeljo 1984. Prvi svetovni dan mladih so praznovali 1984 po škofijah, vsako drugo leto pa po raznih velikih mestih: 1987 v Buenos Airesu (1,8 milijona mladih), 1989 v Komposteli v Španiji (1 milijon), 1991 v Čenstohovi na Poljskem (1,2 milijona), 1993 v Denverju, ZDA (1 milijon), 1995 v Manili na Filipinih (nad 4 milijone), 1997 v Parizu (1,2 milijona), zadnji 2 leti po škofijah, letos pa je sveti oče mlade vsega sveta povabil v Rim.

Kot témo za letošnji svetovni dan mladih je papež izbral stavek: „In Beseda je postala meso in se naselila med nami” (1 Jn 1,14). To, po čemer se krščanska vera razlikuje od vseh verstev, je gotovost, da je človek Jezus iz Nazareta božji Sin, učlovečena Beseda, druga božja oseba, ki je prišla na svet.

Na praznik Marijinega vnebovzeta, 15. avgusta, zvečer je Janez Pavel II. izrekel dobrodošlico: najprej na trgu pred baziliko sv. Janeza v Lateranu mladim iz Italije, nato pa na Trgu svetega Petra mladim iz drugih dežel. Od 16. do 18. avgusta so bile dopoldanske ure posvečene katehezam, posvečnim osrednjim resnicam naše vere: Kristusovemu učlovečenju, trpljenju, smrti in vstajenju. Teh katehez je bilo okoli 160 na dan v 32 jezikih, potekale pa so v cerkvah, trgih in športnih igriščih. Pred vsem svetom so mladi ponovili izpoved vere apostola Petra: „Gospod, h komu naj gremo. Besede večnega življenja imaš. Kajti ti si Kristus, sin živega Boga.”

V „jubilejnem romanju” so vsi vstopili v baziliko svetega Petra skozi sveta vrata. V baziliki so mladi razmišljali o Blagih, obnovili krstne obljube in zmolili vero. Ob tem so se zavedli, da morajo vero, ki so jo prejeli od

staršev in starejših, posredovati naprej - svojim vrstnikom in rodu, ki prihaja za njimi. Prve 3 dni so bile v antičnem stadionu Circus Maximus ves dan maše in mladi so imeli priložnost prejeti zakrament sprave (spoved). V petek, 18. avgusta, popoldne je bila pri Koloseju in po nekaterih rimskih ulicah pobožnost križevega pota. V popoldanskih urah so si mladi romarji ogledali „festival mladih”, množico kulturnih prireditev, ki so jih izvajali mladi z vsega sveta, in ogledali znamenitosti starega Rima.

Na ogromnem travniku pred rimsko univerzo Tor Vergata sta bili v soboto in nedeljo (19. in 20. avgusta) osrednja dogodka 15. svetovnega dneva mladih: veliko bedenje in sklepno evharistično slavlje. Zadnja 2 dneva je množica mladih preživela v molitvi in veselem druženju. Vsebina bedenja v noči med 19. in 20. avgustom je bila sprejem vere, ki jo bodo posredovali drugim. Mlade je nagovoril papež. Po nagovoru je stekel pogovor med papežem in mladimi o velikih vprašanjih vere in življenja na pragu 3. tisočletja: Kar 3 ure je sveti oče prebil z njimi.

PAZNIK MARIJINEGA VNEBOVZETJA V SLOVENIJI

Slovenski verniki so na praznik Marijinega vnebovzeta napolnili Marijina svetišča. Nadškof Rode je maševal in pridigal na Brezjah in v Lescah, škof Pirih na Sveti gori, škof Kramberger na Ptujski gori, škof Kvas na Muljavi, nuncij Farhat v Novi Štifti na Dolenjskem, škof Bizjak v Logu pri Vipavi in v koprski stolnici, škof Smej v Turnišču in škof Stres na Prihovi.

Nedeljsko evharistično slavlje je bil višek tega najdaljšega, najbolj množičnega in najbolj živahnega romanja v letu velikega jubileja 2000. Maša, ki jo je vodil Janez Pavel II., je bila radostno doživetje in zahvala za vse, kar so mladi te dni lepega doživeli, kar so prejeli od Boga, od svetega očeta, drug od drugega. Papež jim je v svojem nagovoru priporočal, da jim mora biti vera vir moči za graditev novega sveta. Izročil jim je „Knjigo življenja” - evangelij in „Kruh življenja” - evharistijo. „Evangelij naj postane vaš najdragocnejši zaklad: v pozornem preučevanju in v velikodušnem sprejemanju Gospodove besede boste našli hrano in moč za vsakdanje življenje, odkrivali boste razloge za vaše nenehno prizadevanje pri izgradnji civilizacije ljubezni.”

Mladino vsega sveta, zbrano na Trgu sv. Petra, je pozdravil in ji govoril Janez Pavel II.

Foto: Marko Pallotta



DVA PAPEŽA - NOVA BLAŽENA

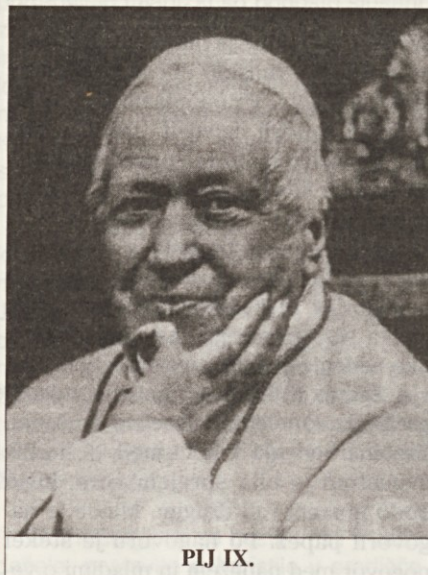
METOD BENEDIK

V nedeljo, 3. septembra 2000, sveti oče Janez Pavel II. proglasil za blažena dva papeža: Pija XI. in Janeza XXIII.

PIJ IX. (1846-1878)

Giovanni Maria Mastai-Ferretti se je rodil 1792 v Senigalliji, 1819 prejel mašniško posvečenje, 1825 sodeloval v papeškem poslanstvu v Južni Ameriki, Leon XII. ga je 1827 imenoval za nadškofa v Spoletu, Gregor XVI. pa 1832 za nadškofa v Imoli in 1840 za kardinala. Odlikoval se je po prizadevnem dušnopastirskem delovanju. Ker se je zavzemal za upravne spremembe v cerkveni državi in z naklonjenostjo spremljal nacionalno gibanje v Italiji, so ga mnogi imeli za pristaša liberalnih cerkvenih krogov. Po kratkem konklavu so ga 16. junija 1846 izvolili za papeža. V cerkveni državi je izvedel nekatere upravne spremembe, kar mu je prineslo velike simpatije, vendar se je mit o „liberalnem papežu“ hitro razblinil, ko je Pij IX. aprila 1848 razločno poudaril, da bo ohranjal duhovno neodvisnost in da ne bo storil ničesar, kar bi krnilo njegovo poslanstvo očeta vseh verujočih; odslej so ga mnogi označevali kot sovražnika domovine. V *revolucionarnem letu 1848* je prišlo do nemirov tudi v Rimu. Papež je moral bežati, v mestu pa so oklicali republiko. Šele aprila 1850 se je lahko vrnil v Rim. Pod državnim tajnikom Antonellijem so sicer izvedli določene upravne spremembe, vendar so mnogi ostali nezadovoljni, ker je uprava dala državljanom premalo politične svobode. To nezadovoljstvo je znal dobro izkoristiti Cavour pri svojih načrtih za zedinjenje Italije: leta 1870 so italijanske čete zasedle Rim in ga razglasile za glavno mesto združene Italije. Papež, ki s tem posegom ni strinjal, se je odslej imel za vatikanskega ujetnika.

Pij IX. je po raznih misijskih deželah, predvsem v Ameriki, ustanovil 206 novih škofij oziroma misijskih vikariatov, 1850 je ponovno vzpostavil katoliško hierarhijo v Angliji in 1853 na Nizozemskem. Sklenil je konkordate z Rusijo (1847), Španijo (1851), Avstrijo



PIJ IX.

(1855) in z več latinskoameriškiimi državami. Ob tem je bila zelo značilna vse močnejša centralizacija, ki je skušala izbrisati vse težnje po kakršnihkoli posebnih pravicah krajevnih Cerkev. Ta razvoj, ki seveda ni potekal brez (ponekod glasnega) odpora, je osrednje vodstvo Cerkev po letu 1850 z različnimi sredstvi načrtno podpiralo. Pri tem je posebno vlogo imela sama osebnost papeža, ki je v širokih katoliških krogih po svetu užival izredno močan ugled. Pretirano poudarjanje vloge osrednjega vodstva Cerkev in predvsem samega papeža ni izzvalo ostrih polemik samo v Cerkv, ampak je, predvsem po letu 1870, vse bolj vznemirjalo vlade posameznih držav. V Nemčiji je to privedlo do ostrih nastopov proti katoliški Cerkv (Kulturkampf). Avstrija je razveljavila konkordat, do težav je prišlo v nekaterih latinskoameriških državah. Demokratska gibanja po Evropi so zamerila Cerkv, da je po letu 1848 podpirala razne konzervativne stranke, na mnoge negativne odmeve pa je naletel *Syllabus* iz leta 1864, v katerem je Pij IX. obsodil poglobitve *modernistične zmo-te* svojega časa: panteizem, naturalizem,

racionalizem, indiferentizem, socializem in komunizem kakor tudi napačen nauk o krščanskem zakonu. Ob soočenju z novimi miselnimi tokovi se je Cerkev premalo odzvala še drugemu izzivu: vzporedno z naglim industrijskim razvojem se je pojavljalo vse bolj pereče *socialno vprašanje delavstva*; posamezniki so na tem področju sicer marsikaj storili, osrednje vodstvo Cerkev pa se tega vprašanja ni resno lotilo. Tako se je Cerkev ob smrti Pija VII., čeprav notranje močna, znašla dokaj osamljena v svetu, ki ji ni bil naklonjen; še posebej, ker se na znanstvenem področju ni znala uspešno soočiti z napredujočim racionalizmom in pozitivizmom.

Pij IX. si je zelo veliko prizadeval za poglobljanje verskega življenja. S številnimi okrožnicami ob različnih priložnostih je vedno znova opozarjal na krščanska načela in družbo spodbujal h krščanski prenovi. Leta 1854 je razglasil *verski nauk o Marijinem brezmadežnem spočetju* in s tem dal nov polt čiščenju Matere božje. Sklical je *I. vatikanski koncil*, ki je svoje zasedanje začel 8. decembra 1869. Čeprav je ta koncil najbolj znan po razglasitvi *dogme o papeževi nezmotljivosti*, pa ni nič manj pomemben zaradi *dokumenta o katoliški veri*, s katerim je jasno razložil katoliško vero in mišljenje na temelju razodetja. Najvidnejše sadove so Pijeva prizadevanja za ohranjanje zdravega cerkvenega nauka in za poglobljanje verskega življenja obrodila v pravem razcvetu ljudskih pobožnosti v celotni Cerkv. V zavesti odgovornosti za celotno Cerkev je nastopal proti vsemu, kar bi po njegovem prepričanju lahko ogrožalo versko življenje vsakega vernika.

Pij IX. je umrl 7. februarja 1878. Njegov pontifikat je v zgodovini papežev najdaljši: 31 let in 8 mesecev.

Leta 1853 je Pij IX. za obsežno področje Baragovega misijskega delovanja ob Velikih jezerih v Ameriki ustanovil apostolski vikariat in Friderika Baraga imenoval za vikarja in naslovne škofa. Tri leta kasneje je papež vikariat povzdignil v škofijo in Baraga imenoval za rednega škofa s sedežem v Sault Ste. Marie. 1966 je Baraga prenesel škofijski sedež v Marquette. Za njegovega prvega naslednika je Pij IX. 1868 imenoval Ignacija Mraka iz Hotavelj v Poljanski dolini.

Lavantinski škof Anton Martin Slomšek je 1856 po dolgotrajnih poga-

janjih dosegel premestitev škofijskega sedeža iz Št. Andraža v Maribor in novo razmejitev med krško, lavantinsko in sekovsko škofijo. Pij IX. je 16. in 20. maja 1857 oboje potrdil. Slomšek se je preselil v Maribor leta 1859. Krški (celovski) škofiji je oddal koroške kraje, od sekovske (graške) pa je dobil pre-del mariborskega okrožja, kjer so bivali Slovenci. Škofijska meja na severu se je od tedaj v glavnem krila z narodno, na jugu pa je imela za mejo štajersko-kranjsko deželno mejo.

JANEZ XXIII. (1958-1963)

Angelo Giuseppe Roncalli se je rodil 1881 v kraju Sotto il Monte pri Bergamu, 1904 postal duhovnik in naslednje leto tajnik bergamskega škofa Radinija. V prvi svetovni vojni je služil kot vojak sanitejec, zatem pa kot vojaški kurat. 1921 je sprejel službo v rimski kuriji, 1925 bil imenovan za apostolskega vizitatorja v Bolgariji; takrat je prejel tudi škofovsko posvečenje. Z njegovo pomočjo so 1926 ponovno vzpostavili sofijski eksarhat. 1931 je bil imenovan za apostolskega delegata za Bolgarijo, 1934 pa za Turčijo in Grčijo. Do 1937 je bival v Carigradu, potem pa v Atenah, kjer je med nemško okupacijo veliko pomagal prebivalstvu in preprečil načrtovane deportacije grških Judov. Pij XII. ga je 1944 poslal za nuncija v Pariz. Tam mu je uspelo preprečiti odpoklic 33 škofov, ki so sodelovali s kolaboracionistično vlado v Vichyju. Zavzel se je za rešitev vprašanja vojnih ujetnikov. Podprl je prizadevanja francoskih škofov, da bi z novimi pastoralnimi metodami spet pridobili delavstvo. Od 1952 je bil stalni opazovalec svetega sedeža pri UNESCO. Pij XII. ga je 1953 imenoval za kardinala in nadškofa patriarha v Benetkah. Po štirih dneh konklava so ga 28. oktobra 1958 izvolili za papeža; privzel si je ime Janez XXIII. Mnogi so ga po izvolitvi - takrat je štel že 77 let - imeli zgolj za prehodnega papeža, pa vendar je Janez XXIII. odprl Cerkvi novo pot v prihodnost. Že v začetku svojega pontifikata si je zastavil več nalog. Prva je bila sinoda za rimsko škofijo, ki naj bi dušnemu pastirstvu in verskemu življenju Rimljanov dala novega poleta. Sinoda je zasedala od 24. do 31. januarja 1960. Druga naloga je bila nova ureditev zakonika cerkvenega prava. Dela za prenovu zakonika so se začela kmalu po nastopu nje-



JANEZ XXIII.

govega pontifikata, novi zakonik pa je 1983 razglasil Janez Pavel II. S tretjo nalogo si je naložil najobsežnejše in najdaljnosežnejše delo: 25. januarja 1959 je presenetil ves svet s sporočilom, da misli sklicati II. vatikanski vesoljni cerkveni zbor. Pojasnil je, da se mu zdi nujno potrebno, da se Cerkev odpre sodobnemu svetu, da svoje odrešenijsko poslanstvo prilagodi potrebam in zahtevam časa. Pri tem je uporabil svojo znano besedo *aggiornamento* (posedanjenje). Ustanovil je deset komisij za pripravo koncila, vse škofove, redove in bogoslovne šole pa je povabil, naj pošljejo svoje predloge za koncilске razprave. Pred začetkom koncila je romal v Loreto in Assisi, da je v teh romarskih svetiščih molil za uspešno delo koncila. Otvoritvene slovesnosti se je udeležilo nad 2500 škofov, med njimi ljubljanski škof Anton Vovk in mariborski škof Maksimilijan Držečnik, poleg njih pa kot opazovalci predstavniki 18 nekatoliških Cerkva. Prvo zasedanje je trajalo do 8. decembra 1962. Papež je bil takrat že hudo bolan in drugega zasedanja ni več dočakal.

Janez XXIII. je kot rimski škof rad obiskoval mestne župnije, bolnišnice in zapore. Hitro je znal najti stik z vsakim človekom, njegova neposrednost in dobrotta sta izžarevali mir in veselje. Veliko svojih dušnopastirskih skrbi je posvečal romarjem, ki so prihajali v Rim. Izdal je vrsto okrožnic. V prvi leta 1959

NOVI ODBOR SVETOVNEGA SLOVENSKEGA KONGRESA

Od 28. do 30. junija je bil v Tinjah na Koroškem IV. zbor SSK. Na njem so izvolili tudi novi odbor: predsednik SSK: dr. Boris Pleskovič (ZDA); prvi podpredsednik: Tone Strojani (Nemčija); podpredsednik za Evropo: mag. Boštjan Turk (Slovenija, Francija); podpredsednik za zamejstvo (prof. Tomaž Pavšič); podpredsednica za čezmorske dežele: Jožica Gerden (Avstralija); finančni odbor: Franci Feltrin (predsednik), člani: dr. Hilary Rolih, Marijan Loboda, Jože Kastelic, Hugo Šekoranja; častni predsednik in član upravnega odbora z glasovalno pravico: dr. Jože Bernik; nadzorni odbor: mag. Janez Pogorelec, Feliks Tavčar, Janez Šket; nadomestni člani: Stane Kranjc, Cvetko Falež, Tone Mizerit; častno razsodišče: dr. Barbara Kenda, dr. Janez Dular, mag. Lojze Dolinar, prof. Hema Češnovar in dr. Bogomir Černe.

je uradno napovedal koncil. Ob stoletnici smrti svetega arškega župnika je napisal okrožnico o duhovništvu. V istem letu (1959) je izdal še okrožnico o molitvi rožnega venca in o misijonski dejavnosti Cerkve. V slednji je posebej poudaril pomen domače hierarhije v misijonskih deželah ter vloga dela laikov-misijonarjev. Na posebno velik odmev sta naleteli socialna okrožnica *Mater et Magistra* (1961) in okrožnica *Pacem in terris* (1963), v kateri je spregovoril o miru med vsemi narodi, o svobodi in pravičnosti. V smislu odpiranja Cerkve vsemu svetu je skušal vzpostaviti prve stike s komunističnimi dežalami. Ob vsem odpiranju v svet pa je dal vedeti, da je sam v marsičem še zelo močno vezan na staro izročilo. To se je pokazalo npr. v njegovih navodilih za razlaganje Svetega pisma, v vztrajanju pri latinščini kot učnem jeziku v teološkem študiju in v prepovedi francoskih duhovnikov-delavcev. Tudi papeževa osebna pobožnost in globoka vernost sta bili zakoreninjeni v tradiciji. Naklonjenost, ki jo je vsepovsod užival, vse njegovo bitje in delovanje najbolj izraža vzdevek, s katerim je ostal zapisan med ljudmi, „Janez dobri“. Umrl je 3. junija 1963.

22. decembra 1961 je Janez XXIII. povzdignil ljubljansko škofijo v nadškofijo brez sufraganaov, ljubljanskega škofa pa v nadškofa. Prvi nadškof Anton Vovk je bil slovesno umeščen 4. marca 1962.

Sodobni demografski premiki in težave

AVGUST HORVAT

V zadnjih letih smo priče velikim spremembam v zakonodaji številnih držav glede demografskega razvoja oziroma rasti prebivalstva. Kar je bilo nekdanj zasebna in intimna zadeva zakoncev in družine, je v naših dneh objekt javnih debat in državnih vpisov. Z zakonodajo se ureja pravica urejanja rojstev, predvsem glede zdravstva in spolnosti mladih. V maju 1968 so francoski študentje s protesti na ulicah Pariza zahtevali različne pravice, češ da so kršene, in eno izmed njihovih gesel je bilo tudi, da je prepovedano prepovedati, ali drugače rečeno, da morajo imeti popolno svobodo za njihova početja brez dolžnosti odgovornosti. Pri svojem vpitju so predvsem mislili na neomejeno spolno izživljanje, kar je potem imelo težke posledice. Po mnenju nekaterih bi naj bilo leto 1969 začetek dejanskega uresničevanja nebrzdane spolnega izživljanja. Po dobrih 30 letih so vidne vse negativne posledice tega neodgovornega početja predvsem v zdravstvenem pogledu in glede naraščanja prebivalstva. Državne oblasti smatrajo zakonodajne vposege kot dolžnost za preprečevanje nezaželjene nosečnosti doraščajočih deklet in tudi poročenih žena, katerim dajo materialistični naslov „reprodukcija“ prebivalstva. Po tej zakonodaji je potrebno z zakonodajo urediti „reprodukcijo človeštva“ podobno kot reprodukcijo tvarnih dobrin brez upoštevanja Božjega naročila Adamu in Evi v raju, da se naj množita in napolnita obliče zemlje. Tako ponižanega dostojanstva človeštvo skozi zgodovino še ni doživelo, izvzemši v fašističnih, nacističnih in komunističnih taboriščih smrti.

Udarimo družino

Spremembe v družbeni zavesti o pomenu družine za človeštvo so v naših dneh izredno velike. Tradicionalna zdrava družina, ki temelji na moralnih osnovah, je močno ranjena. V njej naj Bog in življenje po veri ne bi smela imeti pravice do prostora, biti njeno središče. Iznašli so potrebo po več vrstah družin. Model tradicionalne družine

ne razpada, tako trdijo, potrebno ga je nadomestiti z novim, sodobnim. Nihče se pa ne vpraša niti ne odgovori, kje so vzroki. Številne razporoke, ki jih je preprečevala in še preprečuje verna družina in s pomočjo vere premaguje življenjske težave, so boleča rana sodobne družbe. Vedno večje so težave glede urejanja rojstev, števila otrok, njihove vzgoje in medsebojnih zakonskih ter družinskih odnosov. Družbeno mnenje nasprotuje družinam z več otroki, te bi se naj pomeščale, kar pomeni enega ali največ dva otroke.

Nastal je razdor in prepad med spolnostjo in rojevanjem novih življenj. Narašča homoseksualnost in podobno med ženskim spolom, zapostavlja pa se normalno sklenjeni zakon, posebej še katoliški, in njegova nerazvezljivost. Ni več intimnega krščanskega in osebne zakonskega življenja. Toliko opevana kultura zapadnega dela zemeljske oble pospešuje individualizem, materializem in uživanje ter vse drugo, kar nasprotuje zdravemu družinskemu življenju. Opomini in nauk Cerkve naletijo na gluha ušesa. Od objave okrožnice Humane vitae Pavla VI. še netijo sovraštvo, molk jim ni več dovolj.

Če si je do sedaj država lastila pravico vposega v neločljivost zakonske zveze, v naših dneh s posebno zakonodajo dovoljuje sobivanje dveh oseb istega spola, ki bi naj temeljilo na „civilnem sporazumu in solidarnosti sobivanja“. V novejšem času je francoski parlament 13. oktobra 1999 sprejel tozadevni zakon. Iz takega „civilnega sporazuma“ zakon izključuje sobivanje med starši in otroki, brati in sestrami ali drugimi sorodniki do tretjega kolena. Škofje so protestirali, a so naleteli na gluha ušesa. Izgovor je bil, da mora država ščititi interese vseh državljanov. Takih zakonodajnih vpisov za uničenje naravno zdrave družine je v sodobni družbi vedno več, češ da je osnovna človekova pravica. Pozablja se, da pravice posameznika, če so v teh primerih res pravice, ne smejo omejevati in žaliti pravic drugih članov družbene skupnosti, ker imajo naravno pravico



živeti v okolju, v katerem se spoštuje zdravo družinsko življenje.

Preveč ali premalo prebivalstva

Pogosto se sliši v sredstvih družbenih občil, da je zemeljska obla preobjudena, preživljati mora preveč prebivalcev, v deželah, v katerih je zadnja leta naravni prirast negativen, so pa v skrbah za bodočnost, želijo več rojstev in normalen naravni prirast.

Ob koncu preteklega leta, 12. oktobra 1999, bi naj živelo na našem planetu 6 milijard prebivalcev. Indija sama naj bi imela 1 milijardo ljudi. Te številke niso realne, so zelo približne, ker ni svetovnega organiziranega statističnega urada, ki bi vodil vsaj približno točno evidenco iz vseh dežel. Ob začetku XX. stoletja je bilo na našem planetu 1,5 milijarde prebivalcev, do leta 1960 se je to število podvojilo, če pa upoštevamo celo stoletje, to je sto let, pa

se je številka od začetka stoletja pomnožila štirikrat. Zadnja leta stoletja je bil letni prirast 78 milijonov. Skozi stoletje, posebej še od leta 1960, se je znatno zmanjšala umrljivost. Od tega leta se je prebivalstvo Afrike povečalo trikrat in šteje 767 milijonov, prebivalstvo Azije se je v istem obdobju podvojilo in šteje 3 milijarde, 600 milijonov prebivalcev, več kot polovico svetovnega. Podobno je naraslo tudi prebivalstvo v latinski Ameriki. V Združenih državah Amerike je v enakem obdobju naraslo za 50 odstotkov, v glavnem zaradi priseljencev, v Evropi pa za 20 odstotkov. Približno 95 odstotkov prirastka pripada deželam v razvoju in bo v prihodnjih letih najbrž dosegel 98 odstotkov. Rodnost se je do leta 1969 znižala za 50 odstotkov, od 6 otrok na žensko v letih rodnosti na 3, kar pomeni, da se je letni naravni prirast znižal od 2,4 na 1,3 odstotka. Menijo, da bo leta 2050 na zemlji živelo 9,8 milijard človeških bitij, nekateri pa, da 8,9 milijard. V prihodnjih 20 letih se bo naraščanje prebivalstva postopoma zniževalo, potem pa ostalo stagnirano. Nekateri to stagniranje zavračajo kot nerealno, ker zemeljska obla ob sedaj obstoječih virih za prehrano lahko preživi 16 milijard prebivalcev.

Rodnost žena je odvisna predvsem od zdravja, prehrane in socialnega skrbstva. Veliko rodnost imajo predvsem revne dežele v zapadni Aziji in srednji Afriki, a je zelo velika otroška umrljivost. V 61 deželah, ki štejejo 44 odstotkov svetovnega prebivalstva, rojstva ne pokrijejo smrtnih primerov in je naravni prirast negativen. V to skupino spadajo tudi dežele zapadne in srednje Evrope, tudi Slovenija. Nekateri menijo, da se negativni naravni prirast krije s priseljenci iz Azije in Afrike, kar pa domače prebivalstvo odklanja zaradi rasnih in kulturnih razlogov. V tem je zgled španski primer, kjer je naravni prirast negativen. V začetku leta je prišel v deželo ob Srebrni reki župan občine Agua viva, dežele Aragon, iz Španije. Namen obiska je bil, da bi pridobil vnuke španskih izseljencev v deželi, da bi se odločili za življenje v Španiji. Njegova občina potrebuje za naselitev 13 družin za poljedelstvo, potrebe za celotno Španijo so pa velike. Rekel je, da Španija sprejme radevolje priseljence istega porekla, kulture in jezika, ker so s priseljenci drugih ras, kultur in jezika težave. Po še ne potr-

NAMENI APOSTOLATA MOLITVE ZA OKTOBER

- **Splošni:** Da bi zgled staršev in drugih družin podpiral mladoporočence.
- **Misijonski:** Da bi vsestranska odgovornost škofov bila vir najrazličnejših pobud za misijonsko sodelovanje med krajevnimi Cerkvami.
- **Slovenski:** Da bi verske šole mogle neovirano delovati ter bi izpolnile pričakovanja staršev, Cerkve in družbe.

ZA NOVEMBER

- **Splošni:** Da bi se politiki in gospodarstveniki zavedali svoje dolžnosti prizadevati si za dobro vseh, zlasti najrevnejših.
- **Misijonski:** Da bi poglobljanje v misijonsko vlogo verskih zavodov pospeševalo rast novih in svetih poklicev za posvečeno življenje.
- **Slovenski:** Da bi Slomškova beatifikacija poglobila med našim narodom željo po svetosti življenja.

jenih vesteh je padla trditev, da se je prijavilo za odhod 300.000 vnukov španskih izseljencev. Slovenija se v tem pogledu vede kot mačeha in se brani vrnitve sinov in vnukov svojih izseljencev. Izgleda, da so oblasti v Sloveniji bolj naklonjene priseljencem iz južnih predelov nekdanje Jugoslavije, najbrž zaradi idejnih in političnih razlogov.

Demografsko vprašanje je v naših dneh v sodobnem svetu vedno bolj komplicirano. Splošno mnenje v gospodarsko razvitih deželah je čim manj rojstev in več tvarnega blagostanja, kar je v končnih posledicah laž in prevara. Že v starih časih je veljala na kmetih trditev, da vsak otrok ob rojstvu prinese tudi hleb kruha, to je potrebno za preživetje. Tudi v sodobni industrijski družbi to drži. Če ne bo dovolj rojstev, bo manjkalo potrošnikov, navadnih in kvalificiranih delavcev, strokovnjakov, znanstvenikov, kulturnih ustvarjalcev in potrošnikov, kar praktično pomeni kup nesreče za človeštvo. V sodobni družbi si vsaj gotovo polovica zakoncev zelo želi imeti otrok, a jih ne morejo iz različnih razlogov oziroma vzrokov. Vzrok za nerodovitnost je 50 odstotkov pri ženskah in 50 odstotkov pri moških. Pripisujejo jih predzakonskemu spolnemu izživljanju, splavom,

IZ NAŠE KRONIKE

Novi delegat Slovenskega dušnega pastirstva: v soboto, 5. avgusta, je prelat dr. Jure Rode nastopil svojo odgovorno službo; v cerkvi Marije Pomagaj je sodeloval z dosedanjim delegatom prelatom Jožetom Škerbcem, dušnimi pastirji prelatom Jožetom Guštinom, Janezom Cerarjem CM, Francijem Cukjatijem, Francijem Šenkom ter Marjanom Bečanom, dr. Adrejem Pozničem in Francem Urbanijo. Prelat Škerbec je prebral imenovanje novega delegata, kratko očrtal zgodovino Slovenskega dušnega pastirstva v Argentini in sedanje stanje, se zahvalil dosedanjemu vicedelegatu dr. Alojziju Kukovici, sobratom in ustanovam za prijazno sodelovanje zadnjih 6 let in zaželel novemu delegatu božjega blagoslova in lojalnega ter velikodušnega sodelovanja sobratov in vseh rojakov; med mašo je pel Mešani zbor San Justo pod vodstvom prof. Andrejke Selan Vombergar ob orglanju prof. Ivana Vombergarja; po maši je bilo srečanje v Dvorani škofa Rožmana; v imenu verske skupnosti je novega delegata pozdravil arh. Jure Vombergar, v imenu krovne organizacije ZS njen predsednik dipl. novinar Tone Mizerit, v imenu Zveze slovenskih mater in žena predsednica Pavlina Dobovšek in v imenu SKA predsednik arh. Marjan Eiletz; rojakom, ki so napolnili najprej cerkev in nato dvorano, so postregle članice ZSMŽ.

spolnim boleznim, prehrani, živčni izčrpanosti, posebej še stresu in aidsu, a raziskave se še nadaljujejo. Posledica nerodovitnosti je trgovanje z dojenčki, kraja otročičkov ne samo na domu, ampak tudi na ulici iz rok matere. Tudi umetno oplojevanje, letos uzakonjeno tudi v Sloveniji, tega vprašanja ne more rešiti.

Posebna rak rana v demografskem pogledu je umrljivost dojenčkov, posebno še v gospodarsko nerazvitih in kulturno zaostalih deželah. Enako so tudi rak rana in zločin umori še nerojenih otrok, to je splavi. Vzemimo samo za primer deželo ob Srebrni reki. Po časopisnih vesteh je 600.000 priznanih splavov letno, katerim je prišteti 100.000 prikritih ali skritih. Poleg tega je še velika otroška umrljivost, vsakih 50 minut se poslovi otrok s tega sveta. Demografsko nazadovanje krijejo prvotni prebivalci iz obrobni pokrajin dežele in priseljenci iz sosednjih držav, zato lahko cenitve in ljudska štetja pokažejo naraščanje prebivalstva.

Postati moramo bolj ponosni, samozavestni in pokončni kristjani in Slovenci

Vечно bivališče pri Bogu si pripravljamo v tem minljivem času, ko skupaj z vsemi ljudmi dobre volje gradimo zemeljsko mesto in sooblikujemo zgodovino, ko vanjo vnašamo vrednote, ki so odsev večnih božjih lastnosti: brezpogojno spoštovanje človeškega življenja od spočetja do naravne smrti, pravičnost in enakopravnost med ljudmi, spoštovanje dostojanstva in svobode vsakega človeka, medsebojno razumevanje in duh sprave. Prav spoštovanje človekovega dostojanstva se po tragičnih izkušnjah 20. stoletja, zaznamovanega s fašizmom, nacizmom in komunizmom, uveljavlja kot najvišja vrednota sodobne civilizacije. V očeh kristjanov je to dejst-

vo utemeljeno na svetopisemski trditvi, da je vsak človek ustvarjen po božji podobi, da je za vsakega človeka Božji Sin daroval svoje življenje, da vsakega v globinah njegovega srca nagovarja Sveti Duh. Cerkev na Slovenskem, zvesta Jezusu Kristusu, spoštuje to dostojanstvo in si zanj prizadeva, „ne glede na raso, barvo kože, spol, jezik, vero, politično ali drugo prepričanje, narodno ali socialno pripadnost, premoženje, rojstvo ali kakršno koli drugo okoliščino“ (*Splošna deklaracija o človekovih pravicah*, 2). To je najgloblja zahteva naše vere, podprta s strahotno preizkušnjo množičnih pobojev, krivičnih obsodb in zaporov, dolgaletnega zatiranja in diskri-

minacije, ki smo jo prestali slovenski katoličani in številni drugi rojaki sredi 20. stoletja v imenu razrednega boja in revolucije, ateizma in svetle prihodnosti.

Sanje o človekovem dostojanstvu niso prazne, boj zanje ni zaman, saj za njim stoji Bog sam. Da, Bog je vselej na strani tistih, ki so v očeh veljakov tega sveta majhni in nepomembni, zapostavljeni in izkoriščani. Lažne vrednote, ki jim svet zlahka naseda, po katerih je normalno, da eni gospodujejo drugim, da eni ukazujejo, drugi pa se jim uklanjajo, da se eni kopajo v razkošju, drugi pa se s težavo prebijajo skozi življenje, so v popolnem navzkrižju s človekovim dostojanstvom in z božjo voljo.

Postati moramo bolj ponosni, samozavestni in pokončni kristjani in Slovenci. Kolikor več bo med nami samozavestnih in pokončnih ljudi, toliko bolj resnično demokratična bo slovenska družba. To je za kristjana obvezno, kajti Bog ne mara suženjskih poklonov.

ROŽNOVENSKA MATI BOŽJA „KRALJICA ROŽNEGA VENCA“

7. oktober

SILVESTER ČUK

Mesec oktober je, prav tako kot maj, posvečen naši nebeški Materi Mariji: v maju njej na čast nabiramo šmarnice - duhovne šopke, imenovane po dišečem spomladanskem cvetju, v oktobru pa ji pletemo vence iz „najlepših jesenskih rož“ - častimo jo z molitvijo rožnega venca. Ta pobožnost, ki je postala vsakdanja duhovna hrana mnogih ljudi, je zrasla iz otroške vere preprostih src pred približno sedemsto leti. Povsod so se je z ljubeznijo oprijeli verniki vseh slojev in vse je obogatila, saj je to čudovita šola življenja s Kristusom pod Marijinim vodstvom.

Že več kot štiristo let obhajamo poseben praznik Rožnovenske Matere božje. Sredi 16. stoletja je namreč krščanski Evropi grozila muslimanska nevarnost, ki so jo predstavljali turški osvajalci. Leta 1571 so Turki zbrali v Sredozemlju močno ladjevje. Papež Pij V. si je z vsemi močmi prizadeval, da bi krščanski vladarji združili svoje pomorske sile in se Turkom postavili po robu, vse verne ljudi pa je prosil, naj z molitvijo rožnega

venca kličejo pomoč Matere božje.

7. oktobra 1571 je prišlo do velike pomorske bitke pri Lepantu, v kateri je bilo turško ladjevje povsem uničeno. Zmago je papež pripisal Marijinemu varstvu, zato je naslednje leto določil, naj se v spomin na ta dogodek 7. oktobra obhaja praznik „Marije Zmagovalke“. Njegov naslednik Gregor XIII. je spominski dan preimenoval v „praznik naše ljube Gospe rožnega venca“, papež Klemen XII. pa je praznik raztegnil na vso Cerkev ter ukazal, naj se obhaja na prvo nedeljo v oktobru. Med papeži novejšega časa je molitev rožnega venca najbolj širil Leon XIII. (1878-1903), ki je o njem napisal kar 16 apostolskih pisem in okrožnic, v katerih je toplo priporočal vsakdanjo molitev rožnega venca, mesec oktober pa je razglasil za mesec rožnega venca. V lavretanske litanijske Matere božje je uvrstil vzklik: „Kraljica presvetega rožnega venca, prosi za nas!“ Papež sv. Pij X. je leta 1913 določil, da se god rožnovenske Matere božje obhaja stalno 7. oktobra in tako je še

zdaj. Tudi papeži tega stoletja so o rožnem vencu veliko govorili in pisali.

Močna spodbuda za gorečo molitev rožnega venca so bila Marijina prikazovanja v Lurdu leta 1858 in zlasti v Fatimi leta 1917. Bernardki v Lurdu se je nebeška Gospa prikazovala z rožnim vencem v roki in Bernardka ga je molila vedno, ne le takrat, ko je šla k votlini. Trem fatimskim pastirčkom se je Marija prvič prikazala 13. maja 1917 opoldne, ko so bili po tamkajšnji navadi sredi molitve rožnega venca. Naročila jim je, naj vztrajajo in pobožno molijo rožni venec za mir na svetu. Ko se jim je 13. oktobra prikazala zadnjič, se jim je predstavila kot „Kraljica rožnega venca“. Pri tretjem prikazanju jim je narekovala molitev, ki jo navadno ponavljamo pred vsako desetko rožnega venca: „O Jezus, odpusti nam naše grehe, obvaruj nas peklenskega ognja in privedi v nebеса vse duše, posebno še tiste, ki so najbolj potrebne tvojeje usmiljenja.“

Med sodobnimi apostoli rožnega venca velja omeniti irskega duhovnika p. Patricka Paytona, ki je leta 1942 ustanovil gibanje Družinski rožni venec. To gibanje zdaj vključuje že nad 20 milijonov družin, ki redno molijo rožni venec. Geslo tega gibanja je: „Družina, ki moli rožni venec, ostane združena - narod, ki se poraja iz takih družin, ljubi mir.“

Glavni svetniki

V OKTOBRU

1. oktober - Sv. Terezija Deteta Jezusa, devica: Sv. Terezija (1873-1897), iz francoske družine Martin, je s svojo preprostostjo in otroško vdanostjo Bogu mnogim opora na poti k svetosti. Še zelo mlada je vstopila h karmeličankam v mestu Lisieux in komaj 24 let stara odšla k Bogu.

2. oktober - Sveti angeli varuhi: Angele varuhe so začeli posebej častiti v 9. stoletju, od leta 1615 pa je v koledarju tudi današnji godovni dan.

4. oktober - Sv. Frančišek Asiški, redovni ustanovitelj: Sv. Frančišek (1182-1226), sin bogatega trgovca v Assisiju, je izbral pot uboštva, da bi bil Bogu všeč. Je začetnik reda frančiškanov, minoritov in kapucinov ter duhovni oče še drugih redovnih družb.

6. oktober - Sv. Bruno, duhovnik, ustanovitelj kartuzijanov: Sv. Bruno (ok. 1035-1101), iz Kölna v Nemčiji je pustil visoko cerkveno službo in postal samotar, ki so se mu pridružili še drugi duhovni možje. Utemeljil je strogi red kartuzijanov (v Sloveniji v Pleterjah) in umrl 6. oktobra 1101).

7. oktober - Rožnovenska Mati božja: V bogoslužju se posebej spominjamo rožnovenske Matere božje v spomin na krščansko zmago nad Turki pri Lepantu 7. oktobra 1571.

12. oktober - Sv. Maksimilijan: Sv. Maksimilijan (ok. 230-305), po srednjeveškem izročilu iz Celja, je bil potujoči misijonar, apostol pokrajin ob Donavi in morda tudi drugod. Njegovo češčenje pa je zelo razširjeno.

14. oktober - Sv. Kalist, papež in mučenec: Sv. Kalist, papež od 217 do 222, je uredil pokopališča rimskih kristjanov, ki jim pravimo katakombe.

15. oktober - Sv. Terezija Velika, devica in cerkvena učiteljica: Sv. Terezija (1515-1582) iz španskega mesta Avila je s pomočjo sv. Janeza od Križa obnovila v karmeličanskih samostanih prvotnega duha. Je znana po duhovnih spisih in globokem duhovnem življenju.

16. oktober - Sv. Marjeta Marija Alacoque,



devica: Sv. Marjeta Marija Alacoque (1647-1690), francoska redovnica, je bila deležna Jezusovih prikazovanj in naročil glede češčenja njegovega srca.

17. oktober - Sv. Ignacij Antiohijski, škof in mučenec: Sv. Ignacij Antiohijski je bil drugi naslednik sv. Petra v Antiohiji, učenec sv. Janeza in prijatelj sv. Polikarpa. Leta 107 so ga ob preganjanju kristjanov v Rimu vrgli pred divje zveri.

18. oktober - Sv. Luka, evangelist: Sv. Luka je bil zdravnik, doma iz Antiohije, in je spremljal apostola Pavla na njegovih apostolskih potovanjih. Po njegovem oznanjevanju je tudi napisal tretji evangelij in spis Apostolska dela.

24. oktober - Sv. Anton Marija Claret, škof: Sv. Anton Marija Claret (1807-1870) je bil vnet ljudski misijonar, ustanovil je družbo Sinov Marijinega brezmadežnega srca ali klaretincev in postal nadškof na Kubi.

28. oktober - Sv. Simon in Juda Tadej, apostola: Sveta apostola Simon Gorečnik in Juda Tadej sta po izročilu širila Kristusovo blagovest po vzhodni Mezopotamiji in Perziji ter umrla mučeniške smrti.

V NOVEMBRU

1. november - Vsi sveti: Že v 4. stoletju so poznali na Vzhodu praznik vseh svetih. Prek Galileje ga je v 9. stoletju sprejela tudi Cerkv v Rimu.

2. november - Spomin vseh vernih rajnih: Bogoslužni spomin vseh vernih duš so prvič obhajali v samostanu Cluny na Francoskem. Nato so ga sprejeli tudi v druge bogoslužne koledarje, v rimskega šele v 14. stoletju.

3. november - Sv. Viktorin Ptujski, škof in mučenec: Sv. Viktorin je bil škof rimske kolonije na mestu sedanjega Ptuja. Bil je izobražen in plodovit pisatelj razlag Svetega pisma in je svoje življenje končal z mučeniško smrtjo ob Dioklecijanovem preganjanju kristjanov.

Sv. Just, mučenec: Sv. Just je po starem izročilu prestopal mučeniško smrt leta 303 v času cesarja Dioklecijana in sicer v preganjanju, ki je zajelo tudi kristjane v Ogleju. Vrgli so ga v morje in njegovo truplo je menda voda zanesla v Tržaški zaliv.

Sv. Martin Porres, redovnik: Sv. Martin Porres (1579-1639), dominikanski laiški brat, je z

Rožni venec

EMILIJAN CEVC

Prelepa preprostost vere, kakšne ve-like darove nam podarjaš in koliko terjaš od našega ponosnega razuma v zameno zanje!

Ti bi menda hotela, da bi vse zaželeno zaklade sveta prodali za sesvaljkano vrvi-co z nabranimi lesenimi jagodami, ki ni vredna prgišča orehov?

Da, prav to terjaš! Vsem zakladom sve-ta se moramo odreči, bleščeči razum za-preti v železne skrinje in ga zakleniti z de-vetero ključi - šele tedaj nam bo podarje-no bogastvo revščine. Vsemu se moramo odreči, da bomo vse pridobili. Roke se nam morajo nenehno sklepati v školjko prosečega prgišča, do zadnje poti jih mora vezati vrstica z nabranimi jagodami. Zakaj sleherna teh jagod kipi v soku milosti. Ta sok pa opijanja kakor staro vino in nas opogumlja. Sam Bog želi, da naj utonemo v njem.

Prelepa preprostost vere - veliko si nam podelila s starim družinskim molkom,

ki visi na porjavelem žeblju na steni omar-e. Nanj so navezani nekateri prelepi spo-mini mojega življenja.

Črne kroglice so nabrane na pleteni vrivci. Križ na vozlišču je lesen, le ob-roček, s katerim je privezan, je koščen. Ves je že obrabljen od prijemov in polju-bov; komaj še razločim Kristusovo telo na njem. Pri križu se naša molitev začenja in končuje. V njem dobiva smisel in obljubo odrešenja. To je svetinja brez zlate skrin-jice, skrita le v žlahtno patino stoletnih prošnja. Mož ali žena, ki jo je prvi posve-til z molitvijo, že zdavnaj počiva pri Bogu, a rožni venec nas še družijo z njim, zakaj smrt ne postavlja meja med živimi in umr-limi. Skrivnost vere nas povezuje mimo vseh časov kakor plezalce, ki so v gorski steni navezani na varovalno vrh, to pa drži v rokah sama Mati božja. Vemo, da ne bomo padli, dokler se je bomo oklepali. Dražja je od materinega poročnega prsta-na in uhanov, dražja od sladko dišečega

rdečega albuma v omari.

Brez rožnega venca bi ne bilo našega doma, kakor bi ne bilo družine brez očeta in matere.

To je prav tisti molek, ki smo si ga otroci iz roda v rod obešali okoli vratu in poljubljali njegov križec. Ko sem bil še tako majhen, da sem komaj segel na mizo, sem se igral z njim. Pa se je pretrgala vr-vica, kroglice so se raztresle po tleh in se skotalile po izbi. Potem sva jih s staro teto na kolenih iskala pod mizo, pod omaro, pod klopjo, vsepovsod - in vsako sem moral poljubiti. To je rožni venec, ki nam je polzel med prsti ob posteljah umirajo-čih in spremljal njihove duše pred božjo sodbo.

O, ve lepe, obrabljene jagode! Oče-našave so velike kakor orehi, češčenama-rijine kakor češnje. Kadar zdrkne druga na drugo, je slišati, kakor da bi z višine kani-la kaplja vode na skalo. Tako okorno so izrezljane iz lesa, da niti popolnoma okro-gle niso; podobne so molitvam izmučenih ljudi. Sam Bog ve, koliko češčenamarij je že zdrselo po njih v nebeški ribnik. Čez sto let so že stare, dvesto let morda, in vsakokrat, ko trkne pri molitvi druga ob

veliko vnemo zdravil in tolažil bolnike v Limi v Peruju. Posebno ga častijo v latinski Ame-riki.

4. november - Sv. Karel Boromejski, škof: Sv. Karel Boromejski (1538-1584) je kot milans-ki škof in kardinal odlično sodeloval pri pre-novi v duhu sklepov tridentinskega vesoljne-ga cerkvenega zbora.

10. november - Sv. Leon Veliki, papež in cerkveni učitelj: Leon Veliki (papež 440-461) je vodil Cerkev v času vdiranja narodov v Ita-lijo. Znan je, ker je pregovoril hunskega kral-ja Atilo, da ni razrušil Rima, in kot verski pisatelj, ki se je zavzemal za ohranitev pra-vega nauka nasproti krivovercem.

11. november - Sv. Martin, škof: Sv. Martin (316-397), po rodu iz Panonije, je vneto mi-sijonaril na ozemlju današnje Francije in postal škof v mestu Tours. Njegovo češčenje so benediktinski menihi zanesli tudi v naše kraje.

12. november - Sv. Jozafat, škof in mučenec: Sv. Jozafat Kunčevič (1580-1633), menih in nadškof ukrajinskega vzhodnega obreda, si je zelo prizadeval za edinost kristjanov in zaradi tega pretrpel tudi mučeniško smrt 1623 v Vitebsku v Beli Rusiji.



13. november - Sv. Stanislav Kostka, redo-vnik: Sv. Stanislav Kostka (1550-1568), vzornik mladine, je iz Poljske prišel v Rim, kjer je vstopil v Družbo Jezusovo, a je še mlad umrl 1568. Občudujemo njegovo ljube-zen do čistosti, zvestobo redovnim pravilom, evharistično vnemo in češčenje božje Ma-tere.

15. november - Sv. Albert Veliki, škof in cerkveni učitelj: Sv. Albert Veliki (ok. 1200-1280) je bil profesor v Kölnu, Parizu in drugod in si je zaradi svojega filozofskega in teološkega znanja zaslužil ime „splošni doktor“. Bil je učitelj sv. Tomaža Akvinske-ga.

22. november - Sv. Cecilija, devica in mučenka: Sv. Cecilija je ena najbolj prilju-bljenih, a zgodovinsko neznanih rimskih mučenk. Po izročilu naj bi živel v času pa-peža sv. Urbana I. (222-230). Ob odkritju Kalistovih katakomb so našli njen grob po-leg grobnice papežev. Kot zavetnico glasbe jo častijo izza 15. stoletja.

30. november - Sv. Andrej, apostol: Sv. An-drej je na Kristusov poziv z mlajšim bratom sv. Petrom pustil ribiške mreže in postal „ri-bič ljudi“. Zvestobo Kristusovemu nauku je izpričal s smrtjo, razpet na križu.



drugo, potrka na rajske duri: „Tik - poslušaj, dobri Bog, usmili se nas! Saj si se za nas učlovečil, za nas trpel, nam v pričevanje od mrtvih vstal.”

Vsaka jagoda je zaznamovana v nebeških urbarjih kot zrno, vrženo v zorano njivo Kraljestva, da obrodi storen sad.

Spomin božičnih večerov

Vonj kadila in kaplje blagoslovljene vode, utripanje svečk pred jaslami, napjev božičnih pesmi. Ovce po hribcu, pastirci, ki imajo vsak svoje ime, in sveta Družina v hlevcu. Tako lepo je moliti: „Ki si ga Devica rodila!” Med vseni rožnovenskimi skrivnostmi mi je ta najljubša. Ob njej vedno zagledam Marijo, klečečo ob jasliah, kjer leži sveto Dete, in angele, ki pojo glorio nad pastirskimi poljanami. Vselej mi je žal, kadar je je konec. - Sveti večer je nekaj tako lepega - toda brez rožnega venca bi ga ne bilo. Očetov glas je bil tedaj pretresljivo spremenjen, lahko se tresoč, in vsak sveti večer je imel oče solze v očeh, da so se lučke jaslisk lesketale v njih. Morda bom jaz nekoč prav tako jokala, če mi bo Bog podaril to milost. Kadar si hočem zamisliti očeta najlepšega, ga vidim, kako kleče pred jaslami moli rožni venec.

In večer v postu:

Sonce zaide že zgodaj. Med dež se meša še zadnji sneg, zakaj pomlad prihaja počasi. Čas Kristusovega trpljenja! Tedaj se na sleherni jagodi rožnega venca blešči kapljica Gospodove krvi: ki jo je na Oljski gori potil, ki jo je pod udarci biča prelil, ki mu jo je trnova krona iztisnila, ki mu je na bridki križevi poti tekla iz ranjenih nog

MISIJONSKA NEDELJA

8. oktober

Cerkev mora oznanjati evangelij vsem ljudem do konca časov. Zato pravimo, da je Cerkev po svoji naravi „misijonarska”, to je poslana, da uresniči tisti načrt, po katerem bi se mogli vsi ljudje zveličati in priti do spoznanja resnice (prim. 1. Tim 2,4). Za to misijonsko delo smo odgovorni vsi kristjani. Vsi naj bi darovali Bogu molitve in spokorna dela, da bi s svojo milostjo dal rodovitnost delu misijonarjev, da bi se zbužali misijonarski poklici tudi v slovenskih družinah v domovini in zunaj Slovenije, da bi se zbirala za misijone potrebna sredstva.



in ki se mu je iz rane v prebodenem srcu ulila po zadnjem krik.

Bog je za nas umrl! Molimo te, Kristus, in te hvalimo!

Toda takoj nato:

Vrsk velikonočnih zvonov. Vesela procesija skozi prvo pomlad. In preden sedemo k žegnu, zazveni iz očetovih ust kakor zmagoslavna skrivnost:

„Ki je od mrtvih vstal!”

Vsi smo združeni na kolenih pred Bogom: oče in mati in bratje in Bog je sredi med nami - v zaupanju govorim, ne v predrznosti. Včasih najmlajši zajoka in mati ga vzame v naročje in ga nalahno zaziblje. Vem, če bomo s to ogrlico milosti okrašeni stopili na dan plačila pred ljubega Boga, nam bo sodba lahka in vesela kakor velikonočna aleluja.

Postelja je pregrnjena z rožnatim pre-

VSI SVETI

Naši vzorniki
in priprošnjiki

1. november

Na današnji dan Cerkev že skoraj 1200 let obhaja praznik Vseh svetnikov. Prvo pričevanje, da so v Rimu praznik vseh svetnikov obhajali na 1. november, imamo že iz časa okoli leta 800. Od tam se je praznovanje preneslo v Francijo, Nemčijo in Španijo. Misel o prazniku vseh svetnikov - ne samo mučencev, ki so se jih spominjali že v prvih krščanskih stoletjih - je dobila prijemljiv izraz, ko je papež Gregor III. okoli leta 740 pri sv. Petru v Rimu posvetil posebno kapelo v čast Odrešeniku, njegovi Materi, apostolom, mučencem in vsem svetnikom. Gregor IV. pa je leta 827 ukazal, naj se 1. novembra v vesoljni Cerkvi slovesno praznuje spomin vseh svetnikov. Kot razlog, zakaj je Cerkev uvedla ta praznik, navajajo prevsem dvojje. Prvi razlog je: število svetnikov je tako naraslo, da ni bilo več mogoče spominjati se vsakega posebej pri bogoslužju. Drugi razlog pa je ta: na praznik vseh svetnikov naj bi popravili, kar med letom na praznike svetnikov po nemarnosti opustimo.

Praznik vseh svetnikov je predvsem praznik majhnih, preprostih, neznatnih svetnikov, ki so „utonili” v množici svetih. Vsak dan v letu imamo na koledarju imena svetnikov, ki jih je Cerkev kot take

grinjalom. zastor ob oknu se napihuje v vetru. Večer prihaja.

Koliko ljudi bo zdaj zdaj ob priviti svetilki pokleknilo okoli domače mize in koliko ust bo polglasno odgovarjalo molitvi očetov. Vse veselje bo zvenelo z njimi, zakaj Bog ima na svojem rožnem vencu nabrane same nebeške zvezde in planeti so namesto očenašev, iz žarečih meglic je sesukana vrstica. In zvezde se gibljejo, gibljejo, pokorne volji ustvarjalne misli. Kroženje ozvezdij je ena sama vesoljna molitev.

Rožni venec, čudež božje tehnike, nebeški telefon! Po njem se pogovarjava z Bogom - in veliko si imava povedati.

Moj Gospod in moj Bog!

Brez besed spuščam jagodo za jagodo. Samo eno molitev še znam:

„Hvala ti za vse, moj Bog!”

SPOMIN VSEH VERNIH RAJNIH

2. november

Rimski martirologij ali koledar, v katerem so zaznamovali sprva obletnice svetih mučencev, kasneje pa tudi drugih od Cerkve razglašenih svetnikov, naznanja spomin vseh vernih rajnih s temi jedrnatimi besedami: „Danes je slovesni spomin vseh umrlih vernikov. Pravkar se je Cerkev kot skupno nežna čuteča mati potrudila, da bi poveljevala s primernimi slavospevi vse svoje otroke v nebeškem veselju. Zdaj pa bi v svoji materinski skrbi vsem svojim otrokom, ki trpijo v kraju očiščevanja, s svojo mogočno priprošnjo pri Kristusu, svojem Gospodu in Ženinu, rada pomagala, da bi čim prej mogoče bili sprejeti v občestvo nebeščanov.

Pri nas se je za današnji spominski dan vseh rajnih udomačilo ime „verne duše“ in verni ljudje prosimo za svoje pokojne, ki so morda še v kraju očiščevanja in zorenja za nebesa. Temu kraju

uradno razglasila, danes pa se spominjamo: tistih milijonov mater, ki so se posvetile ob svojih otrocih in družinah, med štirimi stenami doma; tiste množice mož, ki so zvesto izvrševali svojo službo v tovarni, v pisarni, za prodajalno mizo, na polju; tistih številnih študentov in mladih delavcev, ki jih je Bog poklical sredi najlepših načrtov in sredi dela, pa so bili pripravljeni na srečanje z njim; tistih nepreglednih množic starih, zapuščenih, bolnih, hromih, naglušnih, slepih, zapostavljenih ljudi, ki so v preskušnjah dozoreli za nebesa; tistih živčnih ljudi, ljudi nagle jeze in z mnogimi slabimi lastnostmi, ki so si iz dneva v dan, od spovedi do spovedi prizadevali, da bi popravili svoj značaj; tistih preprostih kmečkih duš, ki so živele povezane z Bogom in so brale njegovo pismo v lepoti sveta in so tako o njegovi dobroti vedele več kot učeni profesorji... Med svetniki so tudi naši prijatelji, naši najozji sorodniki. Vsi tisti, ki so živeli v istem svetu kot mi in v enakih okoliščinah kot mi, pa so znali v vsem iskati in najti Boga.

Praznik vseh svetnikov je veliki dan vere, upanja in ljubezni. To ni „dan mrtvih“, kot je bilo napisano na naših koledarjih do nedavna (in je na nekaterih

ali pravzaprav stanju pravimo vice. To stanje nastopi takoj po smrti za tiste duše, ki imajo v sebi božje življenje posvečujoče milosti, pa še niso zadostile za grehe, ki so jih v življenju storile, ali pa jih teži krivda malih grehov. Kako dolgo traja očiščevanje v vicah pri posameznih dušah, tega ne moremo vedeti. Same si te duše ne morejo pomagati; čas zasluženja je bil zanje končan s trenutkom smrti. Pač pa jim moremo pomagati mi, ki spadamo še k „potujoči Cerkvi“. S svojo priprošnjo jim morejo pomagati tudi zveličani v nebesih. Temelj za to je tisto nadnaravno dejstvo, ki ga izraža člen apostolske vere: „Verujem v občestvo svetnikov.“

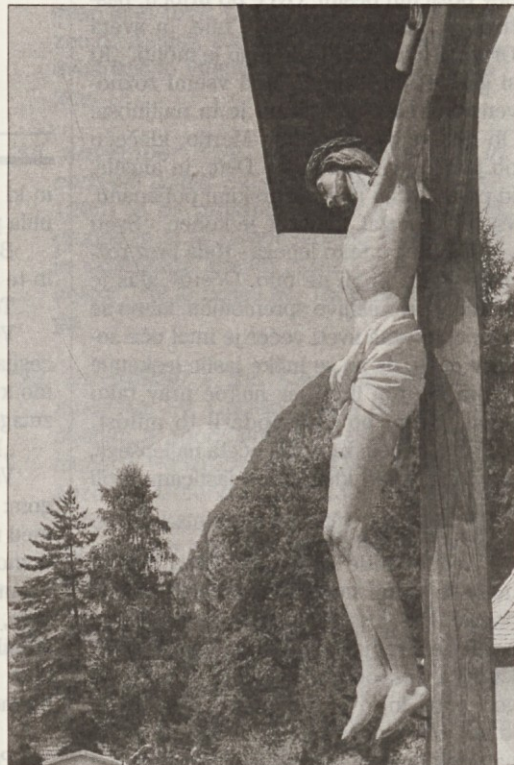
Novi Katekizem katoliške Cerkve pravi: „Cerkev je že od prvih časov dalje čistila spomin svojih rajnih ter darovala priprošnje v njihovo korist, predvsem evharistično daritev, da bi potem, ko so bili očiščeni, mogli dospeti do blaženega gledanja Boga. Cerkev priporoča tudi miloščino, odpustke in spokorna dela v korist rajnim.“ Glede odpustkov isti Katekizem uči: „Odpustek je odpuščanje časne kazni pred Bogom za tiste grehe, katerih krivda je že odpuščena. Prejme ga kristjan, ki je pravilno pripravljen pod določenimi pogoji ob pomoči Cerkve, katera v službi odrešenja z oblastjo razdeljuje in naklanja zaklad zadostitev Kristusa in svetnikov. Odpustek je delen ali popo-

šel). To je dan živih, kajti Bog je zvest in trdno drži njegova obljuba: „Kdor v me veruje, bo živel, tudi če umrje!“ Ti preprosti svetniki, ki so morda utočili v pozabo kmalu potem, ko so umrli in se umaknili iz človeške družbe, živijo. Človeške oči ne vidijo vsega. Ne vidimo Boga in ne vidimo veselja, ki ga je Bog naklonil svojim svetim. Vsi naši rajni, ki počivajo na pokopališčih in drugod v naročju zemlje, so bili ustvarjeni in krščeni zato, da bi postali svetniki. Ta pot je namenjena tudi nam, ki smo s krstom vstopili v občestvo svetih.

Praznik vseh svetnikov je naš skupni praznik, praznik velike krščanske družine. Danes se, kot poje Cerkev v hvalospevu tega slovesnega praznika, „radujemo poveljavanja vseh svetih članov Cerkve in ob njihovem zgledu in priprošnji v veri potujemo obljubljeni sreči naproti“.

In v tem smislu, da nas delno ali popolnoma reši častnih kazni, ki jih dolgujemo za grehe. Odpustke moremo naklanjati ali živim ali rajnim.“ V prvih osmih dneh novembra Cerkev za obisk pokopališča in molitev za rajne naklanja popolni odpustek. Prav tako dobi odpustek v vseh cerkvah in javnih kapelah na dan 1. in 2. novembra, ali prejšnjo ali naslednjo nedeljo, kdor moli vsaj očenaš in vero in je bil pri spovedi in obhajilu ter moli po name-nu svetega očeta.

Spominu vernih rajnih je posvečen že popoldan praznika Vseh svetih. Tako je bilo že od začetka današnjega „spomina vseh vernih rajnih“, ki sega skoraj tisoč let nazaj. Spomin ima svoj izvor v odredbi sv. Odila, opata v Clunyju, ki je leta 998 ukazal vsem sebi podrejenim samostanom, naj 1. novembra popoldne po vseh cerkvah zvoni mrtvim v spomin, menihi naj molijo večernice za mrtve, drugi dan pa naj za mrtve opravijo slovesen oficij (molitveno bogoslužje) in darujejo zanje sveto mašo ter delijo miloščino. Lepa, ganljiva navada se je hitro razširila in v naslednjih stoletjih se je udomačila povsod po Evropi. Sredi stisk prve svetovne vojne je papež Benedikt XV. leta 1915 dovolil, da vsak duhovnik daruje na ta dan tri svete maše za rajne. Vernih duš dan se je priljubil tudi slovenskemu vernemu človeku in z njim so povezani nekateri lepi ljudski običaji.



Čudežna pomnožitev kruha

WILHELM HÜNERMANN

Komaj so prispeli na nasprotni breg, že se je zbrala nepregledna množica mož, žena, otrok, tistih, ki so iskali pomoči ali nasvetov, farizejev in davkarjev, ribičev in obrtnikov, pohajkovačev in brezdelnežev. Ljudje iz Kafarnauma in drugih krajev ob jezeru, ki so se jim tako težko umaknili, so spet tu. Na obalo je vrelo kot na velikem mravljišču, ljudje pa so še vedno od vseh strani prihajali.

„Poglej jih!” je Peter slabe volje zaradi vsiljivcev vzkliknil Učeniku. „Odslovi jih! Danes hočemo biti sami!”

Učenik pa se je dobrohotno ozrl na pisano, drenjajočo se množico, na vse te ljudi, ki so bili „kot ovce brez pastirja”.

Zbogom težko pričakovana tišina! Zbogom sanje o osrečujoči samoti daleč od sveta! Ni miru, ne počitka za pastirja, ki ga neprestano oblega lačna, žejna in pomoči potrebna čreda!

Na stotine, na tisoče jih je posedlo in poleglo okrog Učenika. Obdali so ga kot ogromna, živa trdnjava. Tu so se ustavili romarji, namenjeni v Jeruzalem za velikonočne praznike, in se pridružili množici.

Sedaj so prihajali zadnji: slepi, ki so jih vodili otroci, hromi in pohabljeni na svojih oguljenih berglah, gobavci ki so kljub svoji obupani zapuščenosti zvedeli zanj, so se priplazili iz samotnih zavetišč in od daleč prežali na Učenika.

Gospod je tedaj glasno spregovoril:

„Pridite k meni vsi, ki ste utrujeni in obteženi, in jaz vas bom poživil!”

Začel jim je govoriti o nebeški pojedin, na katero je večni kralj povabil vse; tako velikaše svojega kraljestva kakor tudi slepe in hrome, brezdomce in vagabunde, ki so prenočevali pod milim nebom in so jim le mrzle zvezde služile za odejo.

Gospod je pokazal na pastirja, ki je pravkar prignal mimo majhno čredo in se ustavil ter začuden opazoval veliko množico.

„Kdo izmed vas, ki ima sto ovac, pa eno od njih izgubi, ne pusti devetdesetih v puščavi in ne gre za izgubljenega, dokler je ne najde? In ko jo najde, jo vesel zadene na rame. Ko pride domov, skliče prijatelje in sose-

de in jim pravi: Veselite se z menoj, ker sem našel svojo ovco, ki se je izgubila. Povem vam: tako bo v nebesih večje veselje nad enim grešnikom, ki se spreobrne, kakor nad devetindesetimi pravičnimi, ki ne potrebujejo spreobrnjenja.”

Mlademu pastirju je prvič v življenju postalo toplo pri srcu. Stal je tam, oprt na palico in ne da bi trenil z očmi, gledal Učenika. Njegove besede so ga do solz ganile.

Farizeji so nejevoljno godrnjali in sovražno pogledovali Učenika. Razumeli so pač, da je s pravičnimi, ki se jih nebesa tako malo veselijo, prav nanje meril.

„Čemu govori o ovcah?” so se jezili borci za svobodo. „O mečih in vihrajočih zastavah naj raje govori! Kaj nam koristi takšen boječ ovčar?”

Večina pa je le bila zadovoljna. Razumeli so ga. Upanje in veselje jim je žarelo iz oči. Jezusova prilika jih je prav v srce zadela in jih osrečevala.

Gospod pa je zopet spregovoril. Žarečih oči jim je pripovedoval o nebeškem Očetu, ki ljubi svoje otroke in je pripravljen sprejeti tudi še tako velikega grešnika; o božjem kraljestvu, ki se poraja v dušah in ga nihče, niti tisoče

legij, ne more uničiti.

Čas je neopazno mineval. Večerna zarja je oranžno obarvala trepetajočo gladino jezera, gore so zažarele v ugašajočem soncu. Mračilo se je. Množica pa je še vedno vztrajala in prav nič ni kazalo, da se namerava raziti. Na vse so pozabili, celo na lakoto in žejo, na streho in domače ognjišče. Samo poslušali bi ga radi kar naprej in gledali čudeže ljubezni.

„Odpustite množico!” je prišepnil Simon Peter Učeniku, „naj gre v bližnje vasi in zaselke, da prenoči in si najde živeža; tukaj smo preveč na samem.”

Jezus odgovori:

„Ni jim treba oditi. Dajte jim vi jesti!”

„Kje naj kupimo kruha, da bi jim dali jesti?”

Dobrosrčen mladenič je nekaj časa računal, potem pa potrto dejal:

„Za dvesto denarjev kruha ne bi bilo dosti zanje, da bi vsak dobil le majhen kos.”

„Koliko hlebov imate?” vpraša Jezus.

Hlebov? Ne, na to niso mislili. Tisto malo hrane, kar so jo imeli s seboj, so že zdavnaj pospravili. Tedaj pa se je mali pastir prirnil naprej in pokazal Andreju, ki mu je bil najbližji, na svojo pastirsko torbo.

„Vzemite! Z veseljem vam dam!” mu je prišepnil.

„Tukaj je deček,” je sporočil Andrej, „ki ima pet ječmenovih hlebov in dve ribi, a kaj je to za toliko ljudi?”



Pet ječmenovih hlebov in dve preka-jeni ribi? Ne, to niti za Učenika in nje-gove apostole ne bo dovolj. Jezus pa je stegnil roko in rekel:

„Prinesite mi jih semkaj!”

Mali pastir je komaj čakal na te be-sede. Z veseljem jih je dal. Pa vendar se je tudi njemu želodec že glasno pritože-val. Zakaj potem daje? Občudoval je Učenika. In ves je trepetal od sreče, ker je velikemu Učeniku tudi on mogel ne-kaj dati.

Jezus je naročil, naj ljudje posedejo v skupinah po petdeset. Levi- Matej, va-jen štetja in računanja, je naštel preko sto takšnih skupin. Samo mož je mora-lo biti preko pet tisoč. Seveda pa je bilo tudi mnogo žena in otrok. Torej bi od ječmenovih hlebov komaj kaka drobtina prišla na vsakega, da o ribah niti ne go-vorimo!

Gospod je ravnal kot dober družins-ki oče, ki deli kruh svojim otrokom. Vzel je kruh in ribe, pogledal v nebo, se za-hvalil, jih blagoslovil, razlomil in dal učencem, da bi jed delili ljudstvu. Apostoli so se začudili, zmajevali z glavami - kako tudi ne - saj je vsak dobil le nekaj malega, še zanj ne bi bilo dovolj, kaj šele za toliko ljudi! Kljub temu, vajeni, da Učeniku ne ugovarjajo, so storili, kakor jim je ukazal. Toda, o, čudež! Kolikorkoli so delili, kruha in rib je bilo vedno enako v njihovih rokah. Hodili so med vrstami, ki so posedle po gosti, zeleni travi in delili, dajali so in dajali, pa ni zmanjkalo. Brez konca.

Tisoči so stegovali roke. Spet in spet so jim učenci razdajali zaželeno hrano. Kdove, kako dolgo je trajala ta njihova strežba. Sonce je že zdavnaj izginilo za robovi gora. Ljudje so nabrali suhega dračja in si zakurili. Nešteti ognji so sve-tlo vzplamteli pod zvezdnatim nebom.

Ljudje so šele sedaj po prvih grizljaj-jih občutili lakoto. Polnili so si želodce s kruhom in ribami, kolikor so le mogli, kar naprej so stegovali roke in jedli in jedli. Vsi so hvalili okusno jed, da, celo farizeji začuda niso zabavljali čežnjo. Mali pastir je debelo in osuplo gledal. Kako? Z njegovimi nekaj hlebi, ki jih je nosil s seboj v pastirski torbi, je Gospod nahranil vso to množico?

„Čudež, čudež!” je ves iz sebe zarjul in vihtel pastirsko palico po zraku. Šele sedaj je množica doumela, kaj se je zgo-dilo.

Vsi so skočili na noge, drli k re-šite-lju, vsi so presenečeni, na ves glas kli-cali samo eno:

„Čudež, čudež! S petimi hlebi in dve-

Komunizem je bil (in je) religija

ALOJZ REBULA

O b deseti obletnici padca komu-nizma je za neko okroglo mizo vrsta znanih evropskih izo-bražencev izrazila svoje mnenje o tem enkratnem zgodovinskem pojavu. V gla-vnem niso šli prek izjav kakor „Zmagal je kapitalizem”, „Stvarnost je porazila Marxa” in podobnih. Še najgloblje je zaoral tudi pri nas znani Francois Fu-ret: „Socialistična tradicija je umrla, pokopana pod ruševinami berlinskega zidu... Resnica je, da zapiramo zgodo-vinski cikel, ki ga je odprla francoska revolucija. Dve stoletji političnih idej sta dokončno za nami...” (14. maja 1992).

Ko bi bil Furet še bolj pritisnil na plug, bi bil lahko zapisal: Za nami je re-ligija 20. stoletja. Dokazi, da smo imeli opraviti z religijo, kar silijo pod pero:

ma ribama nas je vse nasitil!”

„Poberite koščke, ki so ostali, da se kaj ne izgubi!” je ukazal Učenik.

Pobrat? Kam pa? Apostoli so tekli k čolnu, prinesli dvanajst velikih košar, s katerimi so sicer nosili ribe na trg ali v solarno, pobrali kosce in napolnili vseh dvanajst košar do roba. Tudi oni so bili brez besed ob tako mogočnem znamen-ju.

„Mesija je!” je završalo med množi-co. Najprej pritajeno, potem pa vedno glasneje, dokler ni po vsem obrežju slo-vesno in neustavljivo odmevalo to os-rečujoče spoznanje.

„To je zares prerok, ki mora priti na svet!”

Jezus se ni veselil. Otožno in zaskr-bljeno je gledal te navdušene množice. Sedaj se res lahko zgodi to, kar je slutil. Ljudstvo vidi v njem zemeljskega reši-telja-kralja, ki jih bo rešil rimskega in Herodovega suženjstva. Delal je čudeže, ker sta ga k temu nagibala usmiljenje in sočutje. Vedel pa je tudi, kam se lahko usmeri čustvovanje množic. Zato je ozdravljenje prosil in rotal, naj molčijo o čudežu.

V temni noči, ko se je ljudi kar trlo ob njem, jim je nenadoma izginil spred oči. Medtem ko so ga vsi nestrpnost iska-li, je Jezus tiho stopal po samotni gors-ki poti. Šel je molit.

1. Komunizem ne bi bil nikdar imel takšne privlačne moči, ko se ne bi bil skliceval na presežno, če že ne trascen-dentno razsežnost v človeku in če mu ne bi obljubljal tudi neke popolne osebne potešenosti (razen spričo pro-blema smrti...) in popolne družbene odrešitve.

2. Ko bi bil zgolj ideologija, ne bi bil tako totalitarno nestrpen do religije, na prvem mestu krščanske: proti krščan-ski religiji se je s takšno zagrizenostjo mogla boriti le druga religija.

3. Na psihološki ravni je lahko svo-jega privrženca osvojil do fanatične vere in do skrajne poztvovalečnosti.

Sam se spominjam pomenkov (ne na Slovenskem ...), s kakšno komunis-tko, ki je besedo „Partija” izgovarjala z ekstatičnim izrazom obraza, s kakršnim bi lahko kristjan izgovorjal besedo „Evharistija”, pa je ne izgovarja tako. Ali odgovora, ki ga je dal pred kratkim nekdo na tržaškem radiu na vprašanje: „Ste še komunist?” „Še.” Po vseh polo-mih komunističnih režimov? „Tisto je bilo samo generalka!” Če to ni vera...

Ja, tudi Slovenijo je hotela osvojiti ne nova ideologija ali filozofija, ampak vera: „Verujem v materijo vsemogočno, stvarnico nebes in zemlje ...”

Človek se vpraša: kam je šlo tistih 100.000 slovenskih partijcev, potem ko je komunistična vera izhlapela? Zakaj se niso obrnili (ali vrnili ...) k oni drugi veri, ki je bila zmagovalka („Kristus je porazil Marxa”)? Koliko je bilo spreobrnjenec?

Vprašanje za naše sociologe in psi-hologe. A ni težko tvegati mnenje, da je teh spreobrnjenec zelo malo. V slo-venski kulturi komaj kdo. Zakaj?

Prvič zato, ker je bilo med tistimi 100.000 izredno malo resničnih ver-nikov. Partijska izkaznica je kot pod fašizmom bila krušna karta. Drugič: spreobrnitev h krščanstvu ni spreobrne-tev k nazoru, ampak k življenjskemu slogu, k nekemu duhovnemu zajemu sveta. Prejšnja religija je bila lažja: ni imela zapovedi, posebno ne pete, šeste in sedme zapovedi. Zato se je dosti laže, potem ko si vrgel komunizem čez krov, zlektni v liberalizem, čeprav je njego-vo nasprotje („gnili liberalizem”...).

VEČERNICE SOR MARIJE IRENE

NADISLAVA LAHARNAR

Veliki samostanski hiši sta ostali za varuhinji Sor Irene, ena izmed starejših sester, in mlada kandidatinja Gregorija. Druge redovnice so odšle na duhovne vaje v sosednjo provinco.

Vrata kapele so se odpirala na prostorno tlakovano dvorišče, na katerem so se odražale sence okrasnih ovijalk in rožnih grmičev. Prav v ozadju je na kupu komposta sameval mamón, z vencem rumenih, melonom podobnih sadežev, ob vrhu. Samó na polovico ga prerežeš in z žličko odstraniš temna, kakor poprovo zrno velika semena, pa je poobedeč tú. Res svojska je ta subtropska rastlina, ko ne veš, kam bi jo del. Drevo ni, palma tudi ni, čeprav od daleč dela vtis palme, ker nima vej. Nekako na koncu debla ali stebila - pravijo, da je steblo - se odpre v šop kar velikih, lopatastih listov, tako da videz spominja na glavo nepočesane nižješolke.

Ko se je mamónova senca toliko podaljšala, da se je dotaknila praga kapele, je dan ugasnil in mrak je ovil tisti delček Zemlje.

Sor Irene je zaprla knjigo in se v božji pričujočnosti zamislila v svojo in drugih usodo:

Saj menda res ni toliko sama izbrala redovnega stanú: nekemu notranjemu klicu in močnemu teženju se je odzvala in pot, to se pravi Božja Previdnost, jo je takó vodila, da zdaj že gleda nazaj na lepo vrsto, kljub težavam in preizkušnjam, zelo srečnih let redovnega življenja, ki jih ne bi menjala za noben zaklad na zemlji.

Bog bodi zahvaljen in dobroto povrni vsem, ki so ji v odločilnih trenutkih stali ob strani: Do konca tudi ne bo nehala božjemu varstvu izročati vseh ljudi, ki jih je kdaj koli srečala, še posebej pa tiste, ki so bili njeni skrbi izročeni. Sprva so to bili malčki v otroškem vrtcu, po mnenju hišnega duhovnika najboljši del človeštva. Po njih in pozneje tudi po srednje - in višješolkah je prišla in stik s starši, ki so ji često prav preprosto in zaupno odpirali

SIMPOZIJ O ŠKOFU DR. GREGORIJU ROŽMANU V RIMU

V slovenskem papeškem zavodu v Rimu so 4. septembra s slovesno sveto mašo, ki jo je vodil ljubljanski nadškof in metropolit dr. Franc Rode, začeli jubilejni, 20. znanstveni simpozij v Sloveniku. Skupina strokovnjakov je letošnji simpozij posvetila preučevanju osebnosti in dela ljubljanskega škofa dr. Gregorija Rožmana. Simpozij je organiziral zgodovinski inštitut Teološke fakultete v Ljubljani.

Zgodovinar Avguštin Malle je predaval o Rožmanovih koroških letih; dr. Metod Benedik ga je predstavil kot profesorja cerkvenega prava in moralne teologije na Teološki fakulteti v Ljubljani; dr. Anton Jamnik kot duhovnega voditelja Orlov v letih 1921-1929, ko je bil imenovan za ljubljanskega škofa; dr. Vinko Škafar je predstavil Rožmanov pastoralni načrt; dr. France Oražem je predaval o „Rožmanu in Evharističnem

svoja srca. Občudovala je njihovo resnobo in pogum na poti proti večnosti, njihovo žejo po Resnici, Lepoti in Dobroti, predvsem pa njihovo Vero.

In glej, pogosto je naletela na isto, kar je tudi sama kdaj bežno doživljala, a je bila presrečna, da je mogla iz srca ponoviti: „Verujem, Gospod. Pomagaj moji neveri!”

Dvoje ji je prihajalo na misel ob branju knjige znanega pisatelja, ki ji jo je poslala sestrčna iz Evrope:

Kako malo se dejansko zavedamo, da je izvirni greh tudi izvirno dejstvo našega odrešenja in prav vsega našega življenja. In drugič, da je Vera edina prava, nevarljiva in neobhodno potrebna Luč za srečno pot v Očetovo hišo.

O Bog, pomagaj vsem, ki v kruti borbi za obstoj ne najdejo časa, prilike in razpoloženja za premislek o teh osnovnih in bistveno važnih stvareh! Koliko je vse to njej olajšano, koliko težav ji je prihranjenih! Bogu hvala, hvala.

- Ljubi Jezus, lahko noč!

kongresu leta 1935”; dr. Marjan Smolik na témo „Rožman in Kongres Kristusa Kralja leta 1939”; dr. Borut Košir je predaval o „Rožmanovi sinodi leta 1940”; dr. Bogdan Kolar o „Rožmanovem odnosu do Jugoslovanske škofovske konference”; dr. Bogdan Kolar o Rožmanovem odnosu do sodelavcev (duhovnikov); dr. A. Slavko Snoj o Rožmanu-govorniku; Silvester Fabijan o Rožmanu in liturgičnem gibanju; Janko Prunk o Rožmanu in krščanskih socialistih; Albin Kralj o Rožmanu in križarjih; Ana Vidovič Miklavčič o Rožmanu in stražarjih; dr. Jožko Pirc o Rožmanu in Katoliški akciji v letih 1926-1941; Ervin Dolenc o Rožmanu in katoliški prosveti; Bojan Godeša o Rožmanu in vprašanju državnega okvira med 2. svetovno vojno; dr. Janez Juhant o Rožmanu in političnem stanju v tridesetih letih; dr. Janez Zdešar o Rožmanu in delovanju slovenskih komunistov kot pripravi na revolucijo; dr. Justin Stanovnik o Rožmanovi obsodbi komunizma; Vida Deželak Bavič o Rožmanu v luči partizanske propagande; dr. Peter Urbanc o Rožmanovem odnosu do italijanske okupacije; Boris Mlakar o Rožmanovem odnosu do nemške okupacije; Anton Drobnič o Rožmanovem procesu pod pravnim vidikom; Tamara Griesser Pečar o Rožmanu v povojnih oblasteh; dr. Jure Rode o Rožmanovih povojnih letih (od 1945 do svoje smrti novembra 1959 je vodil 48 misijonov za Slovence po svetu, ki so trajali po 8 dni; veliko dela in truda je vložil tudi v dobrodelno dejavnost za Slovence doma in po svetu); dr. Edo Škulj o Rožmanovem semenišču v izseljenstvu; dr. Marko Kremžar o Rožmanovi osebnosti; simpozija se je udeležil tudi kard. dr. Lojze Ambrožič, p. dr. Marko Rupnik pa je udeležencem simpozija razkazal papeško kapelo Odrešenikove Matere, ki jo je s poslikavo z mozaiki okrasil on; med splošno avdienco na Trgu sv. Petra je Janez Pavel II. pozdravil udeležence simpozija v slovenščini: „Pozdravljeni, člani znanstvenega simpozija o osebnosti škofa Gregorija Rožmana!” P. Metod Benedik, predstojnik zgodovinskega inštituta Teološke fakultete v Ljubljani, je prepričan, da je lik škofa Rožmana bolj jasen, ker so raziskave in strokovne razprave pokazale, da je bil velik dušni pastir ter odločen nasprotnik fašizma, nacizma in komunizma.

ŠKOF DR. GREGORIJ ROŽMAN IN REVOLUCIJA

ANTON DROBNIČ

Življenje in delo ljubljanskega škofa Rožmana je bilo na številne načine in močno vpeto v dogajanje v Sloveniji med drugo svetovno vojno in komunistično revolucijo. Govoriti o škofu Rožmanu in revoluciji zato pomeni govoriti o obsežni in kompleksni temi, pomeni govoriti o bistvenih stvareh najusodnjšega obdobja slovenske zgodovine in zato tudi o pomembnih stvareh naše sedanjosti. Vsega tega v enem predavanju ni mogoče zajeti, zato se bom omejil le na nekatere bistvene točke in na nekatere tudi danes žive poglede.

Škof dr. Gregorij Rožman ni bil ne vojaški in ne državni voditelj ali politik. Bil je verski in predvsem duhovni voditelj. Vse drugo je bilo zanj manjšega ali samo stranskega pomena, mnogo pa mu je bilo celo po krivici pritaknjeno. Na to rdečo nit njegovega delovanja je treba paziti ves čas, ko pregledujemo njegovo delo in zadržanje v tako zmedenem in težkem obdobju, kot je bilo v Sloveniji med drugo svetovno vojno.

Ni treba posebej poudarjati, da je škof Rožman kot koroški Slovenec že pred vojno dobro poznal nacistično ideologijo in njeno uresničevanje. Zato je povsem razumljivo, da je bil nasprotnik nacizma in fašizma. Namesto navajanja posebnih dokazov o tem naj omenim samo nacistično uradno stališče do škofa Rožmana. V priročniku nemške tajne državne policije - Gestapo, ki je bil izdan nekaj dni pred vdorom fašističnih sil v Jugoslavijo, je kot eden glavnih nemških sovražnikov v Jugoslaviji naveden zagrebški nadškof Štepinac. Kot njegov glavni sodelavec pa je v tem priročniku naveden ljubljanski škof Rožman, o katerem so posebej zapisali, da je prijatelj poljskega kardinala Hlonda in da je dal prevesti in razširjati njegov spis o nemških grozodejstvih v okupirani Poljski.

Ob takšnem stališču do fašističnih zavojevalcev je razumljivo, da se je škof Rožman po italijanski zasedbi Ljubljane zaprl v škofijski dvorec in kar devet dni

ni hotel z novimi oblastniki vzpostaviti niti običajnih protokolarnih stikov, čeprav so mu njegovi svetovalci to predlagali. Italijani pa zahtevali z grožnjo, da bodo škofovo nadaljnjo osamitev šteli za njim sovražno dejanje.

V tej zvezi je bilo glede na staro in še vedno živo komunistično propagando, ki škofu Rožmanu podtika, da je veselo pozdravil prihod okupatorjev, kot častno nasprotje pa postavlja mariborskega škofa dr. Tomažiča, ki da se je zaprl v škofijsko palačo, zanimivo slišati zgodovinarja dr. Franceta Dolinarja, ki je ob predstavitvi knjige „Rožmanov proces“ na mariborski univerzi na posebno vprašanje povedal bistveno drugače. Rekel je, da je bila med tedanjim položajem škofa Tomažiča in položajem škofa Rožmana bistvena razlika: škof Tomažič ni imel nobene izbire, škof Rožman pa je bil pred težko izbiro in odločitvijo. Škof Tomažič je takoj po nemški okupaciji odhitel v Celje, da bi vzpostavil stik z nemškimi vojaškimi in upravnimi oblastmi. Ni mu uspelo, ker ga Nemci niso pustili do sebe. To je poskusil v nekaj dneh še dvakrat, vendar brez uspeha, saj ni prišel dalj kot do nižjih nemških oficirjev in uradnikov. Ni mu preostalo drugega, kot da se je zaprl v svojo palačo in tam čakal brez vpliva na dogajanje, saj so medtem že zaprli in izgnali večino slovenskih duhovnikov.

Ljubljanski škof Rožman se je nasprotno sam umaknil v svoj dvorec, Italijani pa so nasprotno od Nemcev želeli in zahtevali, da se jim škof predstavi. Škof Rožman je torej imel izbiro. Možnost izbire je postala zanj še posebno težko breme, ko so v Ljubljano pribežali številni duhovniki in drugi slovenski izobraženci iz nemškega okupacijskega območja in več sto Judov iz Zagreba. Vsi ti so bili brez veljavnih potnih listin in so na italijanskem okupacijskem območju bivali ilegalno, v nevarnosti, da jih bodo vsak čas odkrili in vrnili Nemcem in hrvaškim ustašem. Šele tedaj se je škof Rožman dal prepričati, da brez uradne-

ga stika z italijanskim okupatorjem ne bo mogel ničesar narediti za ljudi v stiski. Prekinil je bojkot, šel 20. aprila, torej devet dni po zasedbi Ljubljane, do Italijanov in pomagal ljudem, kjer je mogel in kolikor je mogel.

Rožmanu so komunisti obisk pri visokem komisarju Grazioliju očitati kot izdajo in se pri tem sklicevali na časopisna poročila, da je škof italijanskemu komisarju obljubil „popolno sodelovanje s fašistično Italijo“. Rožman je vse to odločno zanimal in poudaril, da ni obljubil nobenega sodelovanja duhovščine in da je šlo samo „za vljudnostni obisk“ in nikakor ne za „politični akt“. Poročilo o obisku pa je sestavil visoki komisar in Rožman pri tem ni imel nobenega vpliva. Revolucionarji so raje verjeli fašistični propagandi in škofa obsodili, da je pri tem obisku Italijanom „zagotavljal popolno sodelovanje duhovščine s fašistično Italijo“.

Rožmanu so še posebej očitati in mu še vedno očitajo, da je dne 3. maja 1941 poslal Mussoliniju posebno poslanico, v kateri izraža „veliko veselje“ zaradi zasedbe slovenskega ozemlja in vključitve v italijansko kraljestvo, izraža „brezpogojno vdanost in obljuba Duceju neomajno sodelovanje“. V resnici so bile stvari povsem drugačne: Rožman poslanice ni poslal Duceju, ampak samo visokemu komisarju Grazioliju, ni izrazil nobenega veselja ali zahvale zaradi zasedbe in vključitve slovenskega ozemlja, ampak je dekret o aneksiji samo „vzel na znanje“, ni izrazil nikakršne vdanosti, ampak je izrazil le „lojalnost“ in ni nikomur obljubil nikakršnega sodelovanja, ampak je le prosil božjega blagoslova „za Vaše in naše prizadevanje za dobrobit našega ljudstva“, torej za dobrobit Slovenije in ne Italije.

Obtožbe glede te poslanice se sklicujejo na tedanja časopisna poročila, v katerih je bila res objavljena „Rožmanova“ poslanica, seveda ne resnična, ampak takšna, kot jo je preuredil Grazioli in fašistična cenzura. Resnična poslanica se je glasila:

„Ekselencja! Danes je bil objavljen dekret, s katerim se po italijanski armadi zasedena slovenska zemlja pridružuje Italiji. Ko je jemljam to na znanje, se zahvaljujem Vaši Ekselenci, da nam je tako vsaj na teritoriju škofije omogočen razvoj v kulturnem in verskem oziru, pričakujoč, da se v smislu dekreta avto-

nomija narodovega življenja tudi v korist vere in morale skoraj izgradi. Izražam popolno lojalnost in prosim Boga, da blagoslovi Vaše in naše prizadevanje za dobrobit našega ljudstva."

Dekret o aneksiji je torej Rožman kot golo dejstvo vzel samo na znanje. Zahvalil se je za italijansko obljubo, da bo Slovencem - v nasprotju s hudim preganjanjem vsega slovenskega v delu škofije pod nemško zasedbo - vsaj na tem delu škofije dana kulturna avtonomija, v diplomatskem jeziku postavil zahtevo, da Italija to obljubo o avtonomiji narodovega življenja tudi čimprej uresniči, izrazil je lojalnost novi oblasti, kar je v skladu s pravili mednarodnega vojnega prava, in prosil božjega blagoslova za prizadevanje v korist slovenskega naroda.

Vojaškemu sodišču, ki je leta 1946 tudi zaradi te poslanice sodilo Rožmanu, je tedanji generalni vikar Anton Vovk predložil pravo besedilo te Rožmanove izjave in se ta listina nahaja v sodnem spisu. Kljub temu je sodišče škofa Rožmana obsodilo, „da je dne 3. maja poslal Mussoliniju spomenico, v kateri izraža popolno lojalnost in prosi blagoslov za okupatorjevo delo“. Izražanje lojalnosti ni bilo protipravno in zato ni bilo kaznivo po nobenem zakonu, božjega blagoslova pa seveda Rožmani ni prosil za katerokoli

okupatorjevo delo, ampak samo za tisto, ki bo pomenilo „prizadevanje za dobrobit našega ljudstva“.

Pred nekaj leti me je obiskal krščanski socialist, nekdanji partizan in sodnik. V pogovoru o škofu Rožmanu je ponovil vse komunistične obtožbe, tudi tiste v zvezi s škofovo izjavo iz maja 1941. Opozoril sem ga na fašistični ponaredek in mu pokazal pravo škofovo izjavo. Prebral jo je in nato rekel, da je to nekaj čisto drugega in da bi takšno izjavo lahko tudi on sam podpisal. Mislim sem, da je stvar urejena. Kmalu zatem pa je prav ta politik v časopisu objavil oster napad na škofa Rožmana z vsemi politkomisarskimi obtožbami tudi glede majske izjave, kot da nikoli ni videl in celo pohvalil resnične, prave škofove izjave. Pa vendar gre za katoliškega izobraženca!

Takšno ravnanje uglednega znanca mi je znova potrdilo misel, da tja, kjer resnice nočejo, te niti z vozom ni mogoče pripeljati. Nekateri se resnice bojijo, jo celo sovražijo, o njej nočejo ničesar slišati. Rožmanova zadeva je v tem poučna tudi na ravni državne oblasti. Državno tožilstvo je zoper krivično povojno obsodbo škofa Rožmana pri pristojnem sodišču vložilo zahtevo za obnovo postopka in kasneje še zahtevo za varstvo zakonitosti. Razlogi za obnovo postopka so tako nedvomni, da vpijejo v nebo, vendar sodišče obnovo že pet let za-

vrača. Boji se soočiti z resnico, boji se prizadeti tiste, ki že pol stoletja lažejo.

Prav tako in še mnogo bolj nedvomni so razlogi za varstvo zakonitosti. To dobro ve tudi nova generalna državna tožilka, ki se zaveda, da bi Vrhovno sodišče RS zahtevi moralo ugoditi in sodbo zoper škofa Rožmana razveljaviti. Če bi bila prepričana v nasprotno, da zahteva ni utemeljena in ji sodišče ne bo ugodilo, zahteve seveda ne bi umaknila, ampak bi z veseljem čakala, da bo sodbo revolucionarnega sodišča potrdilo tudi sedanje pravno sodišče. V resnici je bilo drugače. V strahu, da bo vrhovno sodišče sodbo razveljavilo, ni mogla počakati niti enega dneva. Takoj po zapirgi v Državnem zboru, še preden je prišla v svojo pisarno in prevzela vodenje državnega tožilstva, kar na poti tja je mimo pristojnega državnega tožilca sama odločila in javno objavila, da bo zahtevo za varstvo zakonitosti umaknila.

Kot razlog za umik ni navedla niti enega strokovnega, pravnega razloga, rekla je samo, da zahteva za varstvo zakonitosti „ni v narodnem interesu“. Ne bomo je vprašali, kdaj in kako je ugotovila, kaj je ali ni v narodnem interesu, tudi ne, kateri zakon jo je pooblastil za ugotovitev narodovega interesa, niti ne tega, od kdaj varovanje zakonitosti ni več v narodovem interesu. Zapomnimo si le,

Na praznik Kristusa Kralja lani je bila v Slovenski hiši mogočna proslava, posvečena škofu dr. Gregoriju Rožmanu.
Foto: Marko Vombergar



da je tik pred tem slovesno prisegla, da bo delala po ustavi in zakonih, ne pa po takšnih ali drugačnih interesih. In da je na dolgo in široko razlagala, da bo delala nepolitično samo po pravilih stroke. Kaj pa je bolj političnega kot so takšni ali drugačni interesi?

Kakšen neobvladan strah, ki je daleč presegel razum in modrost enega od najvišjih pravosodnih funkcionarjev, kako zmeden beg pred resnico in pravico! Kakšno grozljivo poistovetenje sedanjege pravosodja z najbolj grobim povojnim političnim sodstvom, kako sramotno nadaljevanje revolucionarnega nasilja v pravni državi! Pa vendar se ob tej protustavni in nezakoniti odločitvi generalne državne tožilke ni nihče zganil: noben državni organ ni ukrepal, noben poslanec ali drug politik se ni oglasil, civilna družba od liberalnih do katoliških izobražencev je bila tiho in molčala je celo Cerkev. Škof Rožman je bil po 50 letih znova politično obsojen: prvič se je to zgodilo ob divjem kričanju krvi željne drhali, drugič ob še bolj sramotnem molku opevane „demokratske javnosti“. Ob molku tiste javnosti, ki drugače ne čaka na sodbo, ampak zakriči že ob tožbi, ki jo razžaljeni vloži proti sramotilcu iz njenih vrst.

Navedeni primeri razen na strah revolucionarjev pred resnico kažejo tudi na to, kako en diktator dopolnjuje drugega diktatorja, čeprav ga ima navzven za so-

vražnika. Za komunistične nasilnike in njihove naslednike nič ne šteje dejstvo, da so med vojno časopisi bili pod strogo fašistično cenzuro, da so poročila o Rožmanovem obisku pri visokem komisarju Grazioliju in o njegovi „spomenici Duceju“ sestavili in dali v objavo italijanski fašisti, ki so se hoteli prikupiti svojemu vodji. Ko je bilo treba uničiti idejnega in političnega nasprotnika, so raje verjeli pisanju fašističnih okupatorjev kot slovenskemu škofu.

Podobno se je škofu Rožmanu zgodilo še v številnih drugih primerih. V sodbi komunističnega sodišča proti Rožmanu in tudi v današnjem nadaljevanju komunistične proticerkvene gonje je na primer zelo izkoriščana obtožba, da je Rožman „sodeloval z soobtoženim Rösenerjem in Rupnikom pri zaprisegi domobrancev v cilju, kot je izjavil soobtoženemu Rösenerju, da Slovencem pokaže, da popolnoma soglaša z nacistično politiko“.

Za škofove poznavalce je takšna izjava že sama po sebi popolnoma izključena. Poglejmo to obtožbo bolj natančno. Škof Rožman, kot je dobro znano, niti prvič in ne drugič ni sodeloval pri domobranski prisegi. Rösener ni izrekel Rožmanu pritaknjenih besed, „da popolnoma soglaša z nacistično politiko“. V sodnem zapisniku o zaslišanju Rösenerja je zapisano bistveno drugače: „da je Rožman podpiral nemško politiko“. Jas-

no je, da je Rösener s tem mislil na boj proti komunizmu, o katerem je tekla beseda. Rožman sam pa je tudi takšno izjavo, ki jo je Rösener na sodišču očitno dal v strahu za svoje življenje, odločno zanikal. Zapisal je:

„Zavedal sem se, kaj je nacistična politika naredila proti Cerkvi in duhovnikom. Nacistična politika je na stotine duhovnikov zaprla in izgnala, je prepovedala ljudski jezik celo v cerkvi pri molitvi in petju, je odstranila verouk in verske znake iz vseh šol, zaplenila vse cerkveno premoženje, med tem vse posestvo škofije in verskega zaklada, škofijsko gimnazijo in semenišče z vsem inventarjem, knjižnicami in učnimi pripomočki, je pobrala osebno imovino preganjanih duhovnikov itd. In k vsemu temu naj bi bil škof izjavil, da je z nemško nacistično politiko sporazumen! Kdo bi mogel kaj takega verjeti? Škof te roparske politike ni odobral, marveč je ponovno proti njej protestiral, tako direktno na naslov nemških oblasti, kakor hitro se je odprla poštna zveza z nemško cono, pa tudi preko Svete stolice.“

Nič ne pomagata ne škofovo zaničanje in ne logičen premislek. Komunisti in njihovi krščanski sopotniki raje verjamejo ponarejeni izjavi nemškega nacističnega, ki so ga zaradi številnih zločinov nad Slovenci sami obsodili na smrt, kot katoliškemu škofu in svojemu lastnemu razumu!

Škof Rožman je v skladu z naukom papeža Pija XI. v okrožnici „Quadragesimo anno“ iz leta 1931 o socializmu in v okrožnici „Divini Redemptoris“ iz leta 1937 o komunizmu kot radikalni varianti socializma komunizem štel za največje zlo in največjo nevarnost tistega časa. Rožman pa komunizmu ni nasprotoval kot političnemu gibanju, ampak predvsem z verskega in moralnega



Rojaki v Dvorani škofa Rožmana in v hali pred njo ob umestitvi dr. Jureta Rodeta za delegata slovenskih dušnih pastirjev. - Foto: Marko Vombergar

stališča. V „Pastirskem pismu o nevarnosti brezbožnega komunizma“ je novembra 1943, ko je bil mimo že drugi višek revolucionarnega nasilja v Sloveniji, zapisal:

„Vem, da mi bodo zagovorniki komunizma in še nekateri zaslepljeni katoličani očitali, da se s pastirskim pismom vmešavam v politiko, kar ni zadeva škofa in kar ne spada v Cerkev. Toda, predragi verniki, boj proti brezbožnemu komunizmu ni politika, ampak verska zadeva, saj se vendar tiče vere v Boga, torej najbolj osnovne resnice vsake vere, posebno še naše krščanske vere. Zavračati brezbožne nauke, braniti resnice naše svete vere je verska zadeva in verska dolžnost...“

Boj proti komunizmu je torej za Rožmana bil verska zadeva, ki se ne bije z orožjem in politiko, ampak z besedo resnice in duhovne preнове. Zato je drugače kot njegov predhodnik škof dr. Anton Bonaventura Jeglič nasprotoval vmešavanju duhovščine v politiko in vojaške zadeve in se v takšne stvari tudi sam ni spuščal. V svojih pridigah, pastirskih pismih in drugih spisih je Rožman dosledno govoril o nasprotovanju komunizma in obsodbi komunističnih zločinov in protipravnega nasilja, ne pa o boju proti Osvobodilni fronti, proti partizanom ali celo proti osvobodilnemu boju. Seveda pa ni njegova krivda in ne stvar nasprotnikov komunistične revolucije, če sta bila revolucija in osvobodilni boj medsebojno do nerazpoznavnosti pomešana, če je revolucija izkoristila osvobodilne težnje Slovencev za krinko svoje nasilnosti, če je osvobodilni boj bil samo vaba in pokrivalo za komunistično nasilje nad idejnimi in političnimi nasprotniki in za nezakonit in nedemokratičen prevzem oblasti. Kljub temu so škofa obsodili in ga še vedno obsojajo, da je nasprotoval osvobodilnemu boju, da je obsojal odpor Slovencev proti okupatorju.

V kazenski sodbi iz leta 1946 si sodniki z razločevanjem med revolucionarnim nasiljem in osvobodilnim bojem niso delali nobenih preglavic. Jasno jim je bilo, da gre za isto stvar: cilj je bil komunistična revolucija, osvobodilni boj pa sredstvo in krinka za revolucijo. Zato niso preveč izbirali besed. Danes so stvari bolj občutljive, saj je že mnogim ljudem jasno, da je komunistična revolucija bila zločin nad narodom in nešteti posamezniki. Sedanje sodišče, ki obravnava zahtevo za obnovo postopka proti Rožmanu, je očitno iz takšnega

občutka nelagodja popravilo nekdanjo sodbo in nekdanji očitek, da je škof Rožman nastopal proti komunizmu, dopolnilo z besedami „to je proti narodno osvobodilnemu boju“.

Takšno ponarejanje zgodovine in nezakonito prevajanje revolucije v osvobodilni boj, kot si ga je privoščilo sodišče, je splošna značilnost postkomunizma v Sloveniji in seveda preživetvena nuja vojakov revolucije. Predsednik Milan Kučan danes vendar ne bi mogel zahtevati, naj bo komunistična revolucija temelj naše državne samostojnosti, kot je zahteval za osvobodilni boj. Brez zanikanja revolucije državni svetnik dr. Veljko Rus ne bi mogel predlagati državne zahteve povsem boljševiške vsebine in fašistične oblike, naj papež zamenja ljubljanskega nadškofa. Pozaba revolucije še naprej opravičuje številne materialne in druge privilegije zaslužnih revolucionarjev in njihovih organizacij. Omogoča tudi surove napade nekaterih časnikarjev in politikov na udeležence protikomunističnega odpora in na njihova pričevanja, kot je bila na letošnji roški spominski slovesnosti jasna beseda prof. Justina Stanovnika o osvobodilnem boju kot prevari.

Prav po letošnji roški slovesnosti v spomin umorjenim žrtvam komunistične revolucije se je pokazala vsa odurnost komunizma in njegovih nasledkov. Stanovnikove trditve, da je tako imenovani osvobodilni boj bil prevara, ni potrebno posebej dokazovati, saj je bilo to že prej splošno znano in že stokrat povedano. Vsakemu razumnemu človeku je jasno, da osvobodilni boj, ki žrtvuje več deset tisoč svojih rojakov za manj kot tisoč padlih okupatorjev, katerega posledica so tisoči požganih in razrušenih slovenskih domov, ki „prisrčno pospremi do meje“, kot je povedal partizanski general, čez trideset tisoč italijanskih okupatorjev s fašistično legijo in vsemi generali in vojnimi zločinci vred, ne da bi enega samega postavil pred sodišče, medtem ko brez sodbe pobije tisoče domačih nasprotnikov, ni ravno prepričljiv dokaz osvobodilnega namena. Takšen osvobodilni boj je že sam po sebi velika prevara.

Osvobodilni boj, ki je vojno v Sloveniji v resnici podaljšal še za en teden, ko je bil drugod v Evropi že mir, in tako povzročil še nekaj sto domačih žrtev, ne da bi pridobil en sam kvadratni meter ozemlja, ki je pustil velike dele slovenskega ozemlja v Avstriji, Italiji, na Madžarskem

in v Hrvaški, predvsem pa osvobodilni boj, ki je po odhodu prvega okupatorja pripeljal drugega, ki je namesto fašističnega nasilja v Sloveniji za petdeset let vzpostavil in vzdrževal komunistično nasilje, pa ni samo največja prevara, ampak tudi največji zločin proti slovenskemu narodu in Slovencem.

Prevaro z osvobodilnim bojem je napovedal že Kardelj, ki je še pred vojno izjavil, da bodo komunisti v pričakovani vojni sodelovali samo, če bo možnost za izvedbo revolucije, podobno kot je Lenin pogojeval udeležbo boljševikov pri bojih med prvo svetovno vojno. Pesniško je prevaro opisal Oton Župančič, ki je pel, da se je jabolko svobode zlato skotalilo v kri in blato. Mesarsko grobo jo je predstavil Matija Maček, ki je rekel, da so vedeli za Stalinove zločine, vendar o tem niso hoteli govoriti, da ne bi odvrnili ljudi od partizanov. Kasneje je o prevari pisala Spomenka Hribar, ki je osvobodilni boj štela za krinko in ga primerjala s teatrom, kjer na odru pred kulisami nastopajo nepomembni igralci za občinstvo, pravi igralci - komunisti pa vlečejo poteze za kulisami. Za največjo prevaro Slovencev je NOB pred nekaj leti v pogovoru z novinarjem DNEVNIKA štel tudi dr. France Bučar, ki je sedaj na novinarjevo vprašanje, kaj meni o Stanovnikovi označbi osvobodilnega boja za prevaro, odvrnil, da o neumnostih ne bo govoril. Mož bi se moral odločiti, ali je neumnosti govoril pred leti, ali jih govori sedaj. Da jih govori, je očitno.

Zanimiva je različnost reakcij na Stanovnikove besede. Tisti med borci, ki se zavedajo odgovornosti za prevaro, so se ustrašili. Po svoji stari navadi zahtevajo kar kazenski pregon, češ da takšne besede vzbujajo sovraštvo in razdor. Zahtevajo torej ukinitve ustavne svobode govora in misli. Takšne svobode svojim nasprotnikom nikoli niso priznavali.

Poseben primer je predsednik Milan Kučan. Ta bi rad kar ukazal, kako tisti, ki že 55 let pogrešajo svoje, pomorje ne v neznanih brezni in jamah, smejo žalovati in kaj pri tem smejo ali ne smejo govoriti. Ukazuje nam, naj ne govorimo o preteklosti, čeprav sam s svojimi varovanci neprestano živi v preteklosti in je profesor Stanovnik v Rogu samo reagiral na predsednikovo zahtevo, naj zločinska preteklost postane temelj naše sedanjosti in prihodnosti.

Drugi, ki ne vedo ali pa nočejo vedeti resnice, na dolgo in široko pripoveduje-

jo, kako jim v partizanih ni nihče ničesar govoril o komunizmu in revoluciji, ampak samo o boju proti okupatorju, zaradi česar so šli in ostali v njihovi vojski. Ti se ali sprenevedajo ali so naivni, ker ne vidijo, da je prevara prav v tem, da so jim govorili in jih prepričevali, da gre za boj proti okupatorju, niso pa jim povedali resnice o revoluciji in niso govorili o komunizmu ter so se zato borili v lažnem prepričanju, da se borijo za osvoboditev.

Tretji besede o osvobodilnem boju kot prevari preobračajo in prikazujejo kot očiitek vsem partizanom in njihovim sodelavcem, da so bili oni prevaranti in zločinci, da so oni varali svoj narod in nasprotnike revolucije. Kakšen cinizem! Nasprotniki komunističnega nasilja niso bili prevarani, oni že 60 let vedo, da je NOB bila samo krinka in sredstvo za revolucijo in nasilen prevzem oblasti. Zato so se takšnemu NOB tudi uprli. Prevarani so bili partizani in njihovi sodelavci. Oni niso bili goljufi in zločinci, partizani so bili in so še vedno sredstvo in žrtev prevare in zločina, ki ju je zagrešilo vodstvo Komunistične partije Slovenije, sedaj pa so žrtev manipulacij, ki jo z njimi počenja nasledniki komunističnega vodstva in voditelji borčevskih organizacij.

Tudi škofa Rožmana komunisti niso prevarali. Z zločinskim nasiljem so začeli 16. avgusta 1941, ko so ubili prvega Slovence. Revolucionarno nasilje so institucionalizirali 16. septembra s sprejemom odloka o narodni zaščiti, s katerim so za

izdajalce, ki jih čaka smrt, razglasili vse, ki se ne bodo podredili Osvobodilni fronti. S tem so razglasili začetek revolucije. Nato so eno leto morili Slovence po mestih in vaseh, prepričani, da bo vsak čas konec vojne in se morajo zato pravočasno znebiti svojih nasprotnikov. Preden je padel prvi Italijan, je bilo ubitih na stotine slovenskih županov, duhovnikov, uglednih izobražencev, delavcev, kmetov in drugih demokratov, ki bi jim bili lahko v napoto pri nasilnem osvajanju oblasti po vojni.

Škof Rožman je dolgo molčal, nekateri menijo, da predolgo. Škof Lenič se v svojih spominih ne spomni, da bi Rožman do jeseni o OF kdaj kritično govoril. V septembru 1941 je postala aktivna VOS - Varnostno obveščevalna služba komunistične partije, ki je izizvalno morila zlasti po Ljubljani. Prof. Bučar je zapisal, da sta prav obstoj, organizacija in delovanje VOS najboljši dokaz, da je bila OF samo taktično sredstvo Partije pri njenem boju za prevzem oblasti. Do konca leta 1941 so v Ljubljani izvedli štiri likvidacije, štirje poskusi umora pa so spodleteli, med njimi proti generalu Leonu Rupniku in Lovru Hacinu. Šele po teh dveh poskusih umora je Rožman v pastirskem pismu konec oktobra 1941 obsojil nasilje „raznih osvobodilnih gibanj nerazsodnih ljudi“, in pozval vernike, da ne store ničesar, kar bi oblastnike izzvalo k ostrejšim in strožjim ukrepom, kar bi oteževalo že dovolj težko življenje.

Komunistični nameni z OF in osvobodilnim bojem so mnogim postali jasni šele z umorom katoliških študentov Franca Župca in Jaroslava Kiklja v sredi marca 1942. Tudi za škofa Rožmana sta bila ta dva umora odločilna. To je tudi javno pokazal, ko se je demonstrativno udeležil Kikljevega pogreba in imel govor, v katerem je ubitega prijatelja imenoval za prvega mučenca Katoliške akcije v Sloveniji. Preobrat je bil dokončen. Tudi emigrant Alojzij Kuhar je tedaj po londonskem radiu prvič napadel OF in partizane, Kardelj pa je pisal Titu, da je tudi v Ljubljani prišlo do obrata. Ljubljana je tedaj res prvič za hip obnemela. Komunistično nasilje pa se je stopnjevalo in že do srede aprila 1942 je OF v Ljubljani in okolici pomorila 49 žrtev, članov KA in akademskega kluba „Straža“, oficirjev JV, politikov in gospodarstvenikov. Ko je bil ubit bivši ban Natlačen, je Rožman na njegovem grobu oktobra 1942 odločno izjavil, da ne more biti „nobenege sodelovanja, ne zveze z brezboštvom in tistimi, ki jim je brezboštvo vodilni nazor“. Vrnitve ni bilo več, Slovenci, ki jih partija ni mogla prevarati, so se nasilju uprli, ustanavljali samoobrambne Vaške straže in kasneje Slovensko domobranstvo in druge obrambne vojaške enote. Revolucionarno nasilje se je prelilo v bratomorno državljansko vojno, po maju 1945 pa še v bolj krvavo komunistično nasilje in v še bolj množično zločinstvo, ki se je izteklo v polstoletni totalitarni sistem, iz katerega smo se Slovenci rešili komaj pred devetimi leti, z resnično osvobodilno vojno leta 1991.

Sedaj je komunistična prevara s tako imenovano NOB že dobro in splošno znana. Znale so tudi neštete žrtve komunističnega nasilja: več deset tisoč umorjenih Slovencev, več kot sto tisoč žrtev drugih južnih Slovanov, umorjenih samo v Sloveniji. Ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman, ki je na nevarnost brezbožniškega nasilja opozoril že jeseni leta 1941, pa je s sodbo Vojaškega sodišča IV. armade, ki so jo pred 54 leti dne 30. avgusta 1946 izrekli slovenski sodniki - partizani kapetan dr. Helij Modic, podpolkovnik Milan Lah in major Alojzij Grčar po obtožbi slovenskih tožilcev - partizanov kapetana Marjana Vivode in kapetana dr. Viktorja Damjana še vedno obsojen kot vojni zločinec, ker je „izvršil izdajstvo naroda in domovine, ter da je skupaj z okupatorjem, predvsem pa z obtoženim Rosenerjem v

4. decembra 1999 sta se poročila v cerkvi Marije Pomagaj v Buenos Airesu NEVENKA GODEC in DANI ZUPANC. Čestitamo!



Slovenija danes

BRANKO ROZMAN



KONČNO VLADA, KOT SMO SI JO ŽELELI

Kdor pozna naše politične razmere in želi Sloveniji dobro, je s sedanjo vlado zadovoljen. Vodijo jo skoraj sami visoko kvalificirani ministri, vsi pa z voljo, da se stvari po petdesetletnem porevolucionarnem manipuliranju končno uredijo po pravnih načelih. Da je bil že čas za zamenjavo vlade, postaja vsak dan bolj očitno, saj prihajajo na dan vedno nove nepravilnosti od prej, kot napr. na ministrstvu za gospodarstvo nezaslišani izbrisi na računalnikih, ki so po ministrovih besedah le mački kašelj v primerjavi z nepravilnostmi, ki se še nakazujejo.

Zamenjava vlade je pravila levo tako močno iz tira, da je vpregla v kritiko nove vlade ves informacijski stroj. Prejšnji nosilci oblasti iščejo vsako, tudi samo možno napako nove vlade takorekoč z mikroskopom. Mediji, ki so skoraj vsi v rokah leve, to napihnejo in sporočajo naprej. Poleg tega je na tržnicah in pri mizah pred gostilnami že slišati tudi vesti o velikem bavljavu, ki se je z novo vlado pojavil pri nas. Da vse to prihaja načrtno iz znanega političnega središča, je jasno.

Dobrodošla grožnja z molkom - Vedeževalec, *Mag* (12. julija):

Tone Fornezzi, Sašo Hribar, Boris Kobal in Gojmir Lešnik so zagrozili, da se bodo, če bodo mediji prevzeli zloglasni desničarji, pogrezili v kulturni molk. Če bi ti kontinuitetni zabavljači umolknil, bi to bil res kulturni praznik brez primere.

(NE)VERODOSTOJNOST

Ko je evropskega komisarja za širitev EU Verheugna ob njegovem obis-

ku v Sloveniji novinarka vprašala, kaj bi bilo, če bi Slovenija do konca letošnjega leta ne zaprla brezcarinskih prodajaln, je odgovoril. „To bi bilo slabo. Ne toliko zaradi gospodarskih razlogov, ampak zaradi vaše neverodostojnosti, saj ste to obljubili, in to že za konec leta 1998.“ To je obljubil zunanji minister Thaler.

Slovenska politična (ne)verodostojnost! Ko je na volitvah 1996 zmagala desnica, je vlado prevzela levica - kupila je glas desnega poslanca. Na ta način „zmagovita“ leva stranka je potem sklenila koalicio z desno stranko, ki je prej dvakrat podpisala zvestobo desnim strankama. Ko so se dobra tri leta zatem vse tri desne stranke zavezale, da bodo storile vse za uveljavitev večinskega volilnega sistema - saj so tako odločili volivci na referendumu, odločitev pa je potrdilo tudi ustavno sodišče - je desna združena stranka besedo prelomila in sprejela volilni sistem liberalnih demokratov in komunistov, namesto da bi podprla volilni sistem, ki ga je sprejela nova vlada.

Verodostojnost, značajnost, dana beseda - to so etične zahteve, ki se jih mora držati tudi politika.

Mafijski bunker - Dejan Steinbuch, *Mag* (18. julija):

Notranji minister Jambrek je javnosti predstavil najnovejša odkritja na Štefanovi. Nikakršnega dvoma ni več, da so gotovina, nakit, zlate plombe, kosi zlata in nekaj ducatov starih zlatnikov v trezorjih bivše udbe ležali leta in leta. Ni izključeno, da je zdaj javnost videla le še ostanek stotin verižic, zapestnic in celo zlatih zobnih plomb, katerih izvor je pravzaprav že znan.

Naj se najde kak star partijski skesanec in naivnim Slovencem razloži, da niso le nacisti v koncentracijskih taboriščih svojim žrtvam pobirali verižic in zapestnic ter jim iz zob pulili zlatih plomb. Prav tako niso bile le strele tiste, ki so leta 1945 sežigale slovenske gradove, iz katerih so izginili tudi srebrni pribor, dragocene numizmatične zbirke itn. Predmeti, ki so jih odkrili na notranjem ministrstvu, so pravzaprav eden zadnjih ohranjenih dokazov zločinske in policijske narave bivše države, ki svojim lastnim državljanom ni pokradla le zemljišč in drugih nepremičnin, pač pa jih je oropala tudi osebnih dragocenosti. Prav zato bi bilo treba ugotoviti, kdo od nekdanjih funkcionarjev je odgovoren za to, da so na ministrstvu za notranje zadeve ustvarili mafijski bunker.

Nezaslišano!

Namesto da bi vsi tisti, ki so zavestno sodelovali z revolucijo pri nas, ob jamah v Rogu, polnih trupel upornikov

ustvarjanju imperialističnih načrtov okupatorjev zatiranja in uničenja narodov Jugoslavije in slovenskega naroda, organiziral, izvrševal in nasnoval neštete vojne zločine: ubijanje in izročanje ranjencev okupatorju, umore in pokole, zapiranja, mučenja, odvajanja v koncentracijska taborišča in na prisilno delo v korist okupatorjev, prisilno mobilizacijo, požige, ropanja in uničevanja javne in privatne imovine in druge vojne zločine, vsled česar

nosi odgovornost za smrt in trpljenje na desetisočev mož, žena in otrok.”

In kljub sedaj splošno znanim množičnim pobojem med drugim tudi zato, ker je „*pred osvoboditvijo Slovenije protinarodni del duhovščine pod vplivom dotedanjega delovanja obtoženega Rožmana širil zmešnjavo in lažno propagando med ljudstvom, da jugoslovanska armada vrši pokole civilnega prebivalstva...*”.

Takšni sodbi še vedno verjamejo tudi

verni Slovenci, saj škof Rožman razen napačno postavljenega reliefa na novih vratih stolne cerkve v Ljubljani nima v domovini niti enega kipa, spominskega poimenovanja, stalne prireditve ali objekta ter je celo podstavek za njegov kip med uglednimi Korošci v Svečah na Koroškem edini že dolga leta prazen.

Komunistična revolucija je bila temeljita in je segla tako globoko in daleč, da mora škof Rožman še čakati na pravico, na pokop in na javni spomin v domovini.

proti revoluciji, molčali, so se celo v državnem zboru naenkrat spomnili, da je treba tehtati sleherno besedo, ki ta zločin obsoja, saj ni dovoljeno ljudi vznemirjati. Ljudje vznemirja to, da državni zbor in državni svet tega zločina še nista obsodila in nista povedala, kdo je bil zanj odgovoren, in ga poslala v Haag, ne pa besede o zločinu.

DOBRODOŠLA SPREMEMBA

In se je zgodilo. Poslanci so izglasovali popravljeni proporcionalni volilni sistem. Res je, da je ta odločitev legalna, to je, v skladu s črko zakona, res pa je tudi, da ni legitimna, to je, ni v skladu z voljo ljudstva. Ljudje so se na referendumu odločili za dvokrožni volilni sistem. To odločitev so dve leti izigravale in končno izigrale stare sile s postavljanjem ovir in jo končno obšle spremembo ustave.

Žalostno je, da ni v več kot treh letih od referenduma predsednik države poslancev spomnil na njihovo dolžnost, da referendumsko odločitev uzakonijo. Prav tako je zanimivo, da trdi, da je sedanja sprememba ustave s strani poslancev ne le legalna, ampak tudi legitimna.

Ob neskončnih razpravah v parlamentu o spremembi ustave so se pri več kot enem poslancu pokazale ne ravno zavirljive poteze, kot npr. pomankanje etičnega čuta, dokaj skromen inteligenčni kvocient in grozljiva odsotnost kulture vedenja.

Da je dr. Bajuk iz stranke, ki ga je izigrala, izstopil, je razumljivo. Da je ustanovil novo stranko, je pa obenem razveseljivo. Medtem ko bi v dosednji politični situaciji on in njegova vlada ne imela pri jezenskih volitvah nobenega upanja na zmago, bo z nastankom njegove stranke postala ta možnost realna. Prepričan sem, da bo v kratkem

Dve smrti na tujem

MARIJA RUS

France Papež +1. maja 1996 v Buenos Airesu
Jože Osana +21. decembra 1996 v Torontu

*Kadar nekje na tujem, pod zvezdami Južnega križa,
v pljuskanju Velikih jezer, zastane slovensko srce,
duša hiti v domovino pozdravit domače in znance:
malo jih je, ostali pa je ne poznajo...*

*Svet je na tujem! Pa se požene nad zemljo domačo,
v krožnico bolečine, tam je končno pri svojih!
Skupaj bodo jokali, molili, jokali:
nad domovino, kjer je spomin prešel v drevesa,
a zgodovina v cerkvice bele po gričih...*

*Spodaj pa se rojaki kar naprej čudijo:
Čudežno sončno zelenje treh majskih dni!
Pravljicni prvi sneg za sveti večer!*

postala njegova stranka od vseh najmočnejša.

Izkrivljeno ocenjevanje revolucije

V zasilni partizanski bolnišnici v kraški jami pri Ogenci blizu Loškega Potoka se je 23. julija zbralo nekaj sto ljudi ob 58. obletnici smrti 13 partizanov in njihove bolničarke. Govoril je Igor Bavčar.

Povedal je, da prostovoljni odhod v partizane v boj proti okupatorju ni bil prevara. Odg.: Sad boja je bilo 30.000 nedolžnih žrtev in 45-letna diktatura - torej je bil prevara, tudi za mnoge partizane, ki so mislili, da se bojujejo za svobodo.

Povedal je tudi, da brez NOB tudi uspešne osamosvojitvene vojne 1991 ne bi bilo. - Odg.: Da bi revolucija izpred 45 let vplivala na uspeh vojne 1991, je popolnoma skregano z logiko.

Končno je še rekel, da so njemu kot vodju štaba slovenskih oboroženih sil 1991 ponudili pomoč z nasveti nekateri nekdanji partizanski generali, nobene pomoči pa mu ni ponudil noben domobranski oficir. - Odg.: Najbrž je Bavčar pozabil, da je dala

partijska oblast takoj po vojni vse domobranske oficirje, ki jih je po angleški izdaji dobila v roke, pomoriti. Tisti, ki jih ni dobila, pa se leta 1991 še niso vrnili iz emigracije domov, saj so vedeli, da bi jih, ko bi se vrnili, utegnil „povoziti avto“.

Sprava v Rogu - Bernard Nežmah, *Mladina* (24. jul.):

Dejstvo povojnih pomorov v Kočevskem Rogu bo za vedno travmatično. Nobeno leto ne bo žalne slovesnosti, po kateri bi udeleženci sedli k če vapčičem in zaplesali po vižah harmonike. To je preprosto žalosten trenutek, ki ga ne more noben dekret sprave napraviti v čas tolerance do zmagovitih in maščevalnih partijskih enot. Kaj je večje nasilje: da nehalno gledajo po televizijah žalne svečanosti in poslušajo njihove obsodbe partizanstva ali da predsednik Kučan, ki sam ni bil žrtev eksekucijskih krogel, določa, kakšna naj bo prava drža preživelih?

Odbor za zaščito ustave - Bojan Kovačič, *Demokracija* (27. jul.):

Na zadnje dogodke okrog

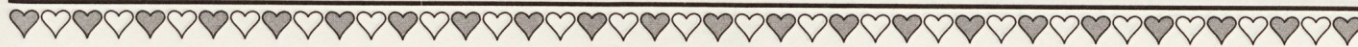
spreminjanja slovenske ustave se je odzval Odbor za zaščito ustave. Dr. Pučnik je v njegovem imenu izrazil veliko zaskrbljenost. Proporcionalni volilni sistem je bil na referendumu 1996 poražen, saj je zanj glasovalo le približno deset tisoč volivcev, v nasprotju z večinskim volilnim sistemom, ki ga je podprlo približno pol milijona volivcev. Po prepričanju odbora zato ni dopustno, da bi zakonodajna oblast preglasovala sodno, kadar gre za varovanje človekovih pravic, referendumska odločitev pa bi morala biti bistveno napotilo poslancem pri kakršni koli spremembi ustave. Prizadevanja za ohranitev proporcionalnega volilnega sistema so očitno le še osebni interesi poslancev.

OGROMNA MORALNA ŠKODA

Pridružitve desne združene stranke pri uveljavljanju volilnega zakona levim strankam in s tem izigranje svojega podpredsednika ter njegove vlade pomeni za slovensko demokracijo ogromno moralno škodo; ne samo zato, ker je s tem uspelo starim silam razbiti desni politični pol, ampak predvsem zato, ker je s tem dejanjem združena stranka prestopila etično mejo.

Ena treh največjih krivic, ki jih je povzročila KPS Slovenije, je bila poleg revolucije in diktature odprava etičnih meril. Laž je postala resnica, krava pravica, umor herojstvo. Veliko takega etičnega ocenjevanja velja v Sloveniji še danes. Zato je bila ena bistvenih nalog demokracije spet uveljaviti splošno veljavna etična merila. Predvsem v tej luči je treba ocenjevati omenjeno odločitev.

Moralna načela veljajo za vse ljudi na vseh področjih. Tudi v politiki. Eno teh je, da ni dovoljeno niti najbolj idealne cilje dosegati po z etiko sprtih poteh.



Za bogatenje slovenstva in sveta

Po nekdanjih presojah - zaskrbljenih ali privoščljivih - se je skupnost političnih emigrantov samo zapirala v omejeno družbo, ni vpijala sokov velikega sveta in se ni v njem uveljavljala. Danes je mogoče ugotavljati, so da so bila vodstvena prizadevanja res naravnavana pretežno navznoter, vendar to ni omejevalo zasebne pobudnosti. Skupnost je bilo treba utrjevati, da se ni raztapljala v tujem okolju, hkrati je pa se ji je moralo dopuščati razraščanje v širša obzorja, s čimer se je poglabljalo tudi njeno utemeljevanje. Ni smela dajati samo zgleđa vestnosti pri delu in zvestobe dani besedi, ampak je hotela tudi bogatiti ožje okolje in svet s prizadevnostjo na področjih dušnega pastirstva, misijonstva, znanstvenih strok, podjetništva in umetnostnih panog. Med temi zadnjimi se je morda najbolj uveljavila pevska umetnost.

Slovenskemu imenu in ugledu argentinske slovenske skupnosti služijo v tem med drugimi Bernarda, Veronika in Marko Fink. Rodili so se izven Slovenije, a so od malega prejemali slovensko kulturno hrano. Glasbeni čut se jim je razvijal v družini ter izpopolnjeval v slovenskih šolskih tečajih in pevskih zborih. Vsi trije so se posvečali petju v zač-

tku samo ljubiteljsko in so si za poklic izbrali druge stroke ter v njih tudi delali. Notranji glas pa jih je zvalil h glasbenemu poustvarjanju, s katerim se uveljavljajo v Sloveniji in po svetu.

Vsi trije so opravili strogo šolanje, pozneje pa intenzivno izpopolnjevanje pri svetovno uveljavljenih mojstrih.

Bernarda, poročena Inzko, se je pevsko izobraževala na Instituto Superior de Arte del Teatro Colón. Evropski dirigent Michel Corboz jo je povabil k sodelovanju pri izvedbi Bachovega Božičnega oratorija v dvorani sv. Cecilije v Rimu. Od tedaj se je vzpenjala njena umetniška pot. V oratorijskih delih od baroka pa vse do del 20. stoletja je pela z znamenitimi orkestri v Londonu, Pragi, na Dunaju, v Leipzigu, Švici, Kölnu in Berlinu ter tudi na Japonskem in v Avstraliji. K sodelovanju jo vabijo najuglednejši dirigenti John Eliot Gardiner, Nicolaus Harnoncourt, Trevor Pinnock, Sir Neville Marriner, René Jacobs, Philippe Herreweghe, Marc Minkowski, Sir Roger Norrington in drugi. Nastopa v opernih hišah v Ženevi, Pragi, Montpellieru, Innsbrucku, Salzburgu in Barceloni. Sodeluje pri številnih tradicionalnih glasbenih festivalih. Kot komorna pevka je do zdaj gostovala med drugim tudi v newyorški Carnegie Hall, v Syd-

neyu, Sarajevu in Tokiu. Posnela je nad trideset zgoščenk s skladbami Monteverdija, Händla, Bacha, Rameauja, Hasseja, Caldare, Haydna, Mozarta, Schuberta, Rossinija, Brucknerja in Schumanna. Kadar le more, rada sprejema povabila k sodelovanju ali za samostojne nastope v Sloveniji. S sestro in bratom je sodelovala na prireditvi Resurrecturis v Cankarjevem domu ob 50-letnici komunističnega poboja političnih nasprotnikov. Kritiki priznavajo Bernardi Fink privlačen, izenačen in barvit glas ter prikupen nastop. Pohvalno se izražajo o njenem notranje emotivnem podajanju in visoko izpopolnjeni pevski tehniki. Postavljajo jo prav v vrhunec umetniške dovršenosti, kar ji daje široko uveljavljenost v glasbenem svetu.

Marko Fink se je kot inženir agronom po sedemnajstih letih poučevanja na Agronomski fakulteti odločil, da se poklicno posveti samo petju, v katerem so ga oblikovali v Argentini in v Evropi profesorji Philippe Huttenlocher, Wolfgang Schöne, Aldo Baldin, Erik Werba in nazadnje Heater Harper v Londonu. Leta 1988 je kot solist prvič nastopil v Evropi, s tem pa se je začelo njegovo gostovanje po svetu in tudi v Sloveniji, kjer se je naselil z družino. Posveča se oratorijskim, komornim in opernim izvedbam ter je priljubljen, ker sprejema sodelovanje pri dobrodelnih prireditvah, proslavah in komemoracijah, tudi v Kočevskem rogu in Teharjah.

Kdo je „mrhovinar“?

Mitja Meršol, uredni „nevodvisnega“ Dela, je za uvod v 400 številko Vikend magazina pisal o „politično lastniških mrhovinarjih nad mediji“. Med drugim se mu je zapisalo: „Izza načelnega govoričenja o nujnosti pluralizacije medijev na dan udarja stara in že kar klasična želja oblasti po nadzoru medijev. Iz vsega skupaj grobo štrli seveda tudi ena sama sla po regimentaciji novinarskih vrst in nuja po 'pošlihanosti' urednikov in uredništev pred jesenskimi volitvami.“

Ne, ne, gospod Meršol, ne gre za lastniške mrhovinarje, ne za željo oblasti po nadzoru medijev, pa tudi ne za slo po regimentaciji novinarjev in

nujo po 'pošlihanosti' urednikov in uredništev. Gre za čisto preprosto pravico ljudi do neponarejene obveščenosti in prav takega pojasnjevanja dogodkov. Menda ni treba dokazovati, da tega pri nas že več kot petdeset let ni. Vaše izkrivljeno tolmačenje želje ljudi po neponarejenem poročanju medijev je naravnost klasičen dokaz za to.

Lunapark - Silvester Šurla, *Mag* (2. avg.):

Spominski park Teharje je prava sramota za slovensko državo in pomeni veliko omalovaževanje na tisoče po vojni pobitih, ki jih je rdeča oblast nato še zasula s smetmi. Nekaj desetletij po vojni je bilo na tistem mestu osred-

je celjsko odlagališče komunalnih odpadkov. Predvsem zato, da bi se prekril zločin.

Na Teharjah so postavili spomenik, vendar le do prve gradbene faze. V neposredni bližini parka si je novodobna jara gospoda postavila igrišče za golf, za bližnjim grmovjem pa se po stezi za motokros preganjajo motoristi. Spominski park danes bolj kot na to spominja na zabavišče za vse generacije. V Celju vedo povedati, da je eden najbolj zaslužnih za nedokončanje projekta nekdanji minister Rop, ki naj bi z vsemi štirimi in po različnih kanalih več let zaviral urejanje teharskega spominskega parka.

Kadrovske „čistke“ -

Mateja Babič, *Delo* (3. avg.):

Podpredsednik SDS dr. Zver se je odzval na izjave LDS in ZLSD, češ da se vsa kruta realnost zdajšnje vlade kaže v kadrovskih zamenjavah oziroma čistkah. Zver pojasnjuje, da je v paradržavnih ustanovah več tisoč ljudi. „Ta vlada je doslej zamenjavala nekaj deset teh predstavnikov. Gre torej za razmerje nekaj deset proti nekaj tisoč.“ Prejšnja vlada oziroma LDS skupaj z ZLSD pa po Zverovem mnenju še vedno obvladujeta nad 90 odstotkov politike, kjer država kot lastnik uveljavlja svoje funkcije. „To pa je dejansko kruta realnost slovenske politike in njene kadrovske zasedbe.“

V zadnjem poldrugem letu je pel v mašah in oratorijih v Milanu, na Dunaju, v Zagrebu, Strasbourgu, Dubrovniku, Santiagu de Compostela, Innsbrucku, Fribourgu, Salamanci, Lausanni, Monacu, Buenos Airesu in Sao Paulu ter pogosto v Ljubljani in drugje v Sloveniji. Samostojne recitale je imel v Avstraliji (Sydney), Hannoveru in Gorici, mnogokrat pa v Sloveniji. Dirigenti, s katerimi nastopa, so med drugimi: Martin Haselböck, Nicolas McGeagan, Alain Lombard, Milan Horvat, Max Pommer, Michel Corboz, Hans Graf in Janos Kovacs. Uveljavlja se v operah in je bil za slovensko občinstvo posebej opazen njegov nastop v glavni vlogi v operi Figarova svatba. Izvedba opere Don Giovanni, v kateri je pel Leporella in ki je posneta na zgoščenki, je bila nagrajena v Parizu z odličjem Zlati Orfej. Prvega Zlatega Orfeja pa je prejel za posnetek Schubertovega cikla Zimsko popotovanje. V Sloveniji je prejel nagrado Prešernovega sklada za komorne dosežke, posebej za izvedbo Schubertovega cikla Labodji spev po evropski radijski mreži ob 200. obletnici skladateljevega rojstva. Vodstvo sklada mu je priznalo "izjemno kulturo glasu, ki z natančno artikulacijo in izravnano dikcijo ustvarja idealno sposobnost pevskih interpretacij".

Veronika, poročena Menvielle, se je šolala pri zasebnih učiteljih v Buenos Airesu, na Dunaju in v Miami ter se

izpopolnjevala na seminarjih, ki so jih vodili Peter Elkus, Aldo Baldin, Ernst Häfliger in Gérard Souzey. Bila je članica argentinskega profesionalnega državnega zbora in raznih specializiranih pevskih ansamblov. Po preselitvi v ZDA je tam pela v Menottijevi operi Help, help, The Globolinks in v Bachovih skladbah. Nato se je preselila v Ljubljano in se kmalu vživela v glasbeno okolje. Na koncertih so ji bili zaupani solistični deli v kantatah in oratorijih, npr. v Sattnerjevih Oljki in Soči, Haydnovem Stvarjenju, Händlovem Mesiji in Dixit Dominus ter v Bachovem Magnificat, Rossinijevi Petite Messe Solennele in Suppéjevem Rekviemu. Sprejeta je bila kot solistka v ljubljansko opero, v kateri je odpela vloge v Wolf Ferrarijevi Štirje grobijani, Donizettijevem Ljubezenskem napoju, Massenetovem Manonu, Janáčkovi Jenufi, Menottijevem Konzulu in D'Albertijevi Mrtve oči. Višek je njeno nastopanje doseglo z glavno vlogo v Debussyjevi operi Pelleas in Melisanda. Domači kritiki so napisali, da je v njej pokazala doslej zagotovo najbolj celovit in muzikalno dodelan pogled na operni lik Melisande. Izkazala se je z glasom, katerega barvni razpon je resnično bogat, pa tudi z dosledno igro, ki je v tej operi vse prej kot lahka naloga. Avstrijski dnevnik pa jo je ocenil kot igralsko in pevsko enako prepričljivo, kot bi bila iz slikanice. Poleg tega je v Buenos Airesu in Ljubljani nastopala v recitalih

samospevov, s Slovenskim komornim zborom pa je posnela za zbirko plošč Musica sacra slovenica solistične dele slovenskih verskih pesmi. Zdaj v ZDA sodeluje z Bachovo akademijo in operno hišo v Miami.

Bernardo in Marka smo pred tedni slišali v Teatru Colón v Bachovem Pasijonu po Mateju, oba z Veroniko pa na skupnem nastopu v Slovenski hiši v Buenos Airesu.

IZ NAŠE KRONIKE

Slovensko društvo Triglav v Rosariu je 22. julija praznovalo 70-letnico ustanovitve in 5-letnico, odkar je zaživelo kot samó slovensko društvo, s kulturnim programom in slavnostjo večerjo; v kulturnem delu je imel nagovor predsednik Marjan Jeriha, pozdravne besede sta spregovorila tajnica ZS prof. Neda Vesel Dolenc in veleposlanik RS prof. dr. Janez Žgajnar, plesni skupini „Mavrica“ in „Vesel slovenski duh“ pa sta zaplesala slovenske folklorne plesje; sledila je slavnostna večerja.

Dušnopastirski obisk rojakov v Miramaru je opravil dr. Jure Rode in v nedeljo, 23. julija, imel zanje slovensko mašo.

Solistični koncert Finkovih je bil pod okriljem SKA v Dvorani škofa Rožmana v Slovenski hiši v soboto, 29. julija; mezzosopranistka Bernarda, sopranistka Veronika in basbariton Marko so peli samospeve Roberta Schumanna, Henryja Duparca, Joaquina Rodriga, Joaquina Nina, Carlosa Guastavina in slovenske: Kamila Maška, Stanka Premrla, Josipa Pavčiča, Benjamina Ipavca, Alojzija Geržiniča in Frana Gerbiča; na klavirju jih je spremljal prof. Ivan Vombergar.

80-letnico Janeza Petka CM so praznovali v Slovenski vasi v nedeljo, 30. julija; ob 9. uri so z jubilentom somaševali novimoenovani delegat SDP dr. Jure Rode, superior Jaka Barle CM in Jože Adamič CM, misijonar na Madagaskarju; ob 11.30 je slavljenca v Hladnikovem domu pozdravil predsednik SV Stane Jemec, šolski otroci pa so se mu zahvalili za dolgoletni pouk v slovenski šoli; med kosilom so spregovorili superior Jaka Barle, podpredsednik ZS Marjan Loboda, delegat dr. Jure Rode in zastopnika mladine.

Mladinsko sveto mašo in srečanje z mladimi po maši v Slovenski hiši je v nedeljo, 30. julija, vodil dr. Andrej Poznič.

V Slovenskem domu v Carapachayu je bilo v nedeljo, 30. julija, družinsko kosilo, v Slomškovem domu pa kosilo upokojencev.

Na roditeljskem sestanku Balantičeve šole je v nedeljo, 6. avgusta, govorila prof. Miriam Jereb Batagelj.

29. julija je bil v Dvorani škofa Rožmana vokalni koncert solistov (od leve): mezzosopranistk Veronike in Bernarda ter bas-baritona Marka Fink. - Foto: Marko Vombergar



NA 15. SVETOVNEM DNEVU MLADIH

Lanuščani so romali s slovensko mladino iz Ljubljane v Rim

Lazarist Janez Cerar je že lanskega decembra „tipal“ med fanti in dekleti iz Slovenske vasi, da ugotovi, če katerega zanima udeležba na 15. svetovnem dnevu mladih, ki naj bi bil meseca avgusta 2000 v Rimu. Takrat ni našel zanimanja med njimi. Letos februarja je spet skušal prepričati koga za omenjeni predlog, ki ga je pa malo spremenil. Romarji naj bi šli najprej v Slovenijo in od tam v Rim. In res, za to drugo verzijo se je dvanajst mladih iz Lanusa ogrelo in odločilo, da poroma: Martin Berčič, Bernard Grbec, Gizela Grbec, Pavlinka Grbec, Marija Mehle, Marko Pallotta, David Rot, Gabriel Sánchez, Cecilija Stanovnik, Clara Stanovnik, Marija Evgenija Stanovnik, in Gabriel Urbančič. Od teh večina še ni bila nikdar v Sloveniji.

31. julija so odpotovali s švicarsko zračno linijo skozi Zürich v Slovenijo. Tam so se nastanili v Dobu pri Domžalah, 17 km iz Ljubljane. Živel so po družinah, kjer so se počutili kot doma. Gospodinja, ki je gostila npr. Marka Pallotta, je vstajala zgodaj, da mu je pripravljala zajtrk. Zvečer pa ga je čakala z možem za večerjo tudi do pol ene ponoči. In potem sta se z njim še pogovarjala, čeprav je moral mož ob 6h jutraj v službo. Tamkajšnji župnik Vlado Pečnik jih je v družbi prijatelja vozil po Sloveniji, da so si ogledali Ljubljano, Bled, Volčji potok, Postojnsko jamo, Piran, Portorož, Slomškovo rojstno hišo...

V Dobu so se seznanili in zblizali s farno mladino. Naši so imeli sprva pomisleke, kako se bodo ujeli v zavesti, da ne obvladajo najbolje slovenščino, spričo različnih navad, itd. Pa so hitro postali prijatelji. Zadnji dan pred odhodom iz Slovenije so skupaj igrali nogomet fantje in dekleta, se vozili s kolesi, prepevali in si izmenjali naslove za dopisovanje. Lanuščani so ob slovesu zvedeli, da so nehoté pustili tamkajšnji mladini „nekaj“, česar, po župnikovih besedah, tamkajšnja mladina nima, in se jim je za to zahvalil. Naši so pa njim izrazili iskreno zahvalo za topel sprejem, gostoljubnost in prijateljstvo.

Po tednu bivanja v Sloveniji so se pridružili slovenski mladini, ki je

romala na Jubilej 2000 v Rim, in se odpeljali iz Ljubljane proti Italiji z avtobusi pod vodstvom duhovnikov. Skupina njihovega avtobusa se je imenovala „Ljubljana 2“, njen vodja pa je bil lanuški lazarist Toni Burja, ki zdaj župnikuje v Sloveniji... Vseh slovenskih svetoletnih romarjev v Rim je bilo 900. Peljali so se najprej v južno Italijo v neko vas, oddaljeno tri ure od Rima. Tam je vsak avtobus gostila po ena župnija. Vsaka družina je sprejela po dva udeleženca. Zvečer so se zbirali z vaščani pri sv. maši v italijanskem jeziku, nato hodili skupno na sprehod k morju, potem pa večerjat. Enkrat je vso njihovo skupino povabila na večerjo neka družina, drugič pa neka tovarna. Isti večer so imeli vaščani organiziran pred to tovarno ples. Marko Pallotta je naprosil člane orkestra, da so zaigrali za „Argentince“ tarantelo. Ko jo je orkester zaigral, so naši zaplesali, Italijani so jih pa gledali. Nato je župnik vaščanom predstavil fante in dekleta, češ da gredo na mladinsko srečanje v Rim, da so iz Slovenije, in posebej predstavil naših dvanajst, češ da so potomci Slovencev in da so prišli iz Argentine. Izrabil je tudi priložnost, da je faranom priporočil udeležbo pri nedeljski maši. Ko so se mladi Slovenci poslav-

jali od teh gostoljubnih italijanskih družin, ki so jih spremljale na avtobus, so jim za slovo zapeli slovensko in italijansko. „Vsi smo imeli solzne oči, z župnikom vred,“ je povedal Marko Pallotta.

V Rimu so dobili stanovanje v nuns-ki šoli Maria Immaculata skupaj s skupino Vietnamcev. V svetem mestu so preživeli teden dni. Vsako jutro so se udeležili sv. maše v cerkvi, dvesto metrov stran. Čez dan so romali, obiskovali cerkve in druge znamenite turistične točke. Močno so doživljali, ko so se srečavali z mladino vseh mogočih narodnosti. Vsaka skupina je prepevala v svojem jeziku in ko se je srečala z drugo, so pozdravljali drug drugega kot bratje ene družine. Hrano so dobivali po trgovih - zelo dobro organizirano. Spali so v spalnih vrečah. Vsak večer so za povezavo med seboj hodili na sladoleđ. Naslednji dan so šli na Trg sv. Petra, kjer jim je za odprtje Jubileja mladih govoril sv. oče. To prvo srečanje mladine z vsega sveta s papežem, ki jim je zaklical: „Ne bojte se Jezusa, odprite mu srce!“ je šlo globoko v srce. Zadnje tri dni v Rimu je bil z njimi škof Alojz Uran, da jih je pripravil na glavno slovesnost romanja, in so, porazdeljeni v skupine, predelavali razne teme, dan pa zaključevali s sv. mašo.

V Tor Vergata, 10 km oddaljen kraj srečanja mladih vsega sveta s papežem, so se iz Rima odpravili peš ob šestih zjutraj. Sv. očeta so čakali dvanajst ur. Čas so izkoristili s celodnevni programom o

Mladina se zbira v Tor Vergata, 10 km iz Rima. Tu se je zbralo 19. in 20. avgusta ob papežu dva milijona mladih s celega sveta. - Foto: Marko Pallotta



RAST XXIX. je potovala po Sloveniji

PAVEL KLEMENČIČ

Kot že vsako leto po osamosvojitvi Slovenije, leta 1991, je „Roj abiturientov“ Slovenskega srednješolskega tečaja potoval v domovino staršev in starih staršev. To leto je bila na vrsti RAST XXIX. Veliko in nestrpno smo čakali dan odleta. Končno smo ga po dolgih pripravah dočakali. Bila je sredi jutraj, ko smo se poslovili od naših družin in se vkrcali na letalo, ki nas bi peljalo do Zürich.

Že v Švici smo izstopili z letala in se pripravili na šesturno čakanje na letalo, ki nas bi peljalo do Brnika. Da ni bilo čakanje dolgočasno, smo na letališču peli, igrali nogomet, se pogovarjali, nakupovali in pisali domov po elektronski pošti. V popoldanskih urah smo se vrkali na letalo, ki nas je v eni uri prepeljalo iz Švice v Slovenijo. To doživljanje je bilo enkratno, saj nas je večina prvič stopila na slovenska tla. Na letališču so nas sprejeli naši sorodniki, ki so poskrbeli za nas naslednje tri dni. Tako smo se med seboj poslovili do nedelje, ko smo se znova srečali, to pot v prostorih katoliške organizacije SKAM, ki je poskrbela za naše bivanje po slovenskih družinah, medtem ko smo hodili v Poletno šolo slovenskega jezika.

Tako smo bivali po slovenskih družin

nah okoli štirinajst dni. V ponedeljek smo se udeležili prvega dne Poletne šole, kjer smo opravili razvrstitveni test in so nas razdelili po skupinah. Vsak dan smo imeli pouk od devetih zjutraj do pol enih. V tem času smo se izpopolnjevali v slovenščini, v slovni, v pogovornem jeziku, itd. Po pouku smo imeli v dijaškem domu, ki je bil zraven šole, kosilo skupaj z ostalimi udeleženci Poletne šole. Bilo je namreč veliko ljudi iz različnih držav.

Po kosilu, ob 14. uri, smo pa začeli s popoldanskim poukom in sicer z „izbirnimi tečajji“. Pri teh smo imeli možnost za izbiro učnih snovi. Nekateri so izbrali „slušno razumevanje“, nekateri „literaturo“, nekateri pa „pripravo na izpit aktivnega znanja slovenščine“. Tisti, ki smo si izbrali ta tečaj, smo ob koncu Poletne šole na Filozofski fakulteti izdelali izpit znanja slovenščine, ki je uveljavljen po celi Sloveniji.

Vendar ne mislite, da smo se samo učili. Ne. Bil je čas tudi za sprehode, za prijateljska srečanja in za razgovor z družinami gostiteljicami o različnih temah, ki so zanimale nje ali pa nas. A ta čas je bil vedno po pouku. V času Poletne šole smo tudi obiskali razne osebnosti, kot nadškofa Rodeta, predsednika vlade dr.

Bajuka in ministra za zunanje zadeve prof. Peterleta. Vsem tem smo prikazali košček našega kulturnega programa in jim razdelili majhne spominčke.

En dan smo v sklopu Poletne šole posvetili tudi sprehodu po Primorski. Na tem izletu smo lahko spoznali najvažnejše točke te pokrajine. Prva postaja je bila Lipica, kjer smo si ogledali prelepe lipice. Potem smo odšli proti Hrastovljam, v čudovito cerkev, vso poslikano s freskami. Po kosilu in ogledu Pirana smo se vkrcali na ladjico, ki nas je peljala do Portoroža. Na poti se je ustavila, da smo se lahko kopali v morju. Ko smo pa prišli v Portorož, smo zasedli avtobus in se odpeljali nazaj v Ljubljano.

In tako je počasi prišlo do zadnjega dne v Poletni šoli. Tisti petek smo imeli prireditev, na kateri so nam podelili spričevala in druga priznanja. Tisti večer smo se poslovili od Poletne šole s koncertom Andreja Šifrerja. Tako smo ob zvokih zabavne glasbe plesali dolgo v noč.

V soboto in nedeljo smo se pa odpeljali na dvodnevni izlet po Štajerski in Prekmurju. Ustavili smo se v Celju, kjer so nas sprejeli tamkajšnji skavti in nam razkazali mesto. Po kosilu smo se odpeljali proti Prekmurju, kjer smo se ustavili ob mlinu na Muri. Povedali so nam, kako ta deluje. Tisto noč smo prespali v nekem dijaškem domu, kjer smo imeli naslednje jutro mašo, ki jo je daroval duhovnik, ki je bil dolga leta v argentinski Patago-

RAST XXIX. z min. Tomažem Kunstljem in drž. sekretarjem Zorkom Pelikanom pred Poletno šolo - Foto: Aleksander Šuc



temah, kot: ljubezen, svoboda, mladost, svetniki, pričevalci, itd. Ob 8h zvečer se je pojavil sv. oče pred množico dveh milijonov mladih in jim govoril za molitveno vigilijo. Tedaj so živo občutili, da po tem starčku govori sam Bog. Naši so bili veseli, da so dobili svoj prostor blizu njega. Vsak je dobil svečo, ki je simbolizirala Kristusovo luč. Za močnega konec vigilije so umetni ognji in rakete čudovito razsvetljevale večerno nebo. Spat so šli ob dveh ponoči. Polegli so v svojih spalnih vrečah kar tam na travniku. Naši so vstali že ob petih zjutraj in se poslovili od slovenskih prijateljev iz „Ljubljane 2“. Odpeljali so se v Rim še pred zaključno papežev mašo v nedeljo zjutraj, ker so imeli ob dvanajstih že avion, ki jih je po treh tednih pripeljal nazaj v Argentino. 21. avgusta so srečno pristali na Ezeizo.

SPOMIN NA PRIJATELJICO MIJO

PAVLA HRIBOVŠEK KREMŽAR

Te dni mineva drugo leto, odkar nas je nenadno zapustila, vsem rojakom v Argentini poznana, požrtvovalna učiteljica in slovenska javna delavka Markeževa Mija.

Spoznala sem jo v prvih tednih našega begunstva, leta petinštiridesetega. Bilo je na Koroškem, pri sv. Petru v Lesu, kamor se je po vojni in revoluciji zatekala Markeževa družina. Ko sem bila s sestrnico in z bratrancem pri njih na obisku, me je presenetila s svojimi žihahnimi, kot nebo svetlomodrimi očmi in srebrnozvenečim smehom. Prijazna in vesela je bila, a sem slutila, da trpi zaradi bolezni brata Tinkota in takrat še negotove usode brata Ivana - domobranca. Tinko je kmalu podlegel zahrbtni bolezni in koroška zemlja ga je sprejela v svoje naročje. Še dolgo je pripovedovala Mija, kako je bolnik, priklenjen na posteljo daleč od doma, hrepenel po svojem koticu pri sv. Janezu ob Bohinjskem jezeru. Rad je zahajal tja, „kjer je bilo jezero“, po besedah njegovega du-



hovnega voditelja patra Fortunata, „tako čisto, kakor njegova duša“.

V Argentino je prišla Mija nekaj mesecev pred menoj. Kmalu po prihodu me je vprašala, ali mi je kaj dolgčas po domovini. V začetku, ko je bilo vse novo in je bilo treba skrbeti za stanovanje in službo, nisem imela časa za domotožje. „Boš že videla... čez nekaj mesecev,“ mi je prerokovala Mija. In ni se motila.

Slovenska skupnost je postajala za nas begunce, ki smo našli zatočišče na drugi polobli, košček domovine. Lepo je bilo ob nedeljah. Zbirali smo se pri slo-

venskih mašah, najprej na Belgrano, še predno so zrasli krajevni domovi. Po maši pa klepet s prijateljicami, sošolkami in sošolci. Tam smo si nabirali moči za delo in življenje v novi deželi. Vseeno je domotožje raslo...

Na pobudo dušnega pastirja Antona Oreharja smo se dekleta organizirale v Dekliško organizacijo, fantje pa v Fantovsko zvezo. Mija je bila med prvimi, ki se je navdušila za delo med dekleti. Brez pomislekov je sprejela mesto predsednice. Vesela se je predala delu. Seveda ni pri tem niti mano pozabila na svoj poklic slovenske učiteljice. Trdno prepričana, da ostaja delo s slovenskimi otroki tudi v novih razmerah njeno poslanstvo, ni nikoli obupala. Vsem nam je bila vzor vztrajnosti in poguma. Samo enkrat sem slišala, da je potožila: „Kako zavidam tukajšnje učiteljice, ki jih srečujem vsak dan na poti v tovarno, ko hitijo v šolo z zvezki v rokah!“

Ni ji bilo dano, da bi bila učiteljica vsak dan. Kmalu pa je tudi ona hodila z zvezki v torbi vsako soboto v našo, slovensko šolo. Soboto za soboto. Naj je bilo vreme lepo ali mraz, dež ali vročina, Mija je bila vedno prisotna. S peščico občudovanja vrednih vrstic je Mija že od prvih mesecev izseljenstva posredovala otrokom, v skopo odmerjenem času, ljubezen do Slovenije in našega naroda. Rada jim je pripovedo-

niji. V nedeljo so nam razkazali še nekaj važnih točk, potlej pa smo se odpeljali proti Adergasu, kjer smo prespali večino noči tega dvotedenskega sprehoda po Sloveniji.

V ponedeljek, 17. julija, smo zgodaj vstali, da bi se popolnoma posvetili sprehodu po Gorenjski. Ob osmih smo se dobili s Slovenci s Švedske na Brezjah, kjer smo imeli mašo. Po tej smo se napotili proti Vrbi, kjer smo si ogledali Prešernovo rojstno hišo in cerkev sv. Marka. Pot smo nadaljevali proti Bledu in sicer smo šli na Blejski grad, s katerega smo imeli prekrasen razgled na otok s cerkvico. Ko smo končali s sprehodom po gradu, smo se napotili k slapu Savici in potem v Bohinj, kjer smo imeli kosilo. Nazadnje smo se vrnili na Bled, kjer smo se s čolni peljali do otoka in poizkusili „zvon želja“.

Naslednji dan smo si še ogledali nekaj važnih točk Gorenjske kakor Kranjsko Goro, Planico in Vrščič, potem smo pa šli k prekrasnemu izviru Soče. Tam smo imeli zelo zanimivo doživetje, ko smo šli popoldne na rafting. Proti večernim uram smo se na odpeljali proti Stržišču, kjer

nas je že čakala slovenska mladina, ki je bila na duhovnih vajah, katere je priredil duhovnik Vinko Kobal, ki je bil pred kratkim v Argentini. Tam smo prespali dve noči in veliko smo hodili po gorah, da bi se pripravili za na Triglav.

V četrtek, 20. julija, smo se napotili proti gradu Turjaku in Kočevskemu rogu, kjer smo imeli globoko doživetje sveto mašo, saj tam je pokopanih več naših sorodnikov ali prijateljev naših starih staršev. V petek smo pa odšli na sever, in sicer na Koroško, kjer smo spoznali, kako deluje Mohorjeva družba in druge slovenske zamejske ustanove. Ogledali smo si tudi cerkev Gospe Svete, Vetrinjsko polje, grad Ojstrovica, vojvodski prestol in druge zanimive točke.

Po dvodnevem sprehodu po Koroški smo se končno napotili na Triglav. Bilo je čudovito doživetje, a nismo imeli sreče. Ko smo prišli do Kredarice, je začelo deževati in bil je hud veter ter megla. Zato so drugi dan dosegli vrh Triglava le dobro opremljeni in korajžni petošolci.

V torek smo imeli celodnevni izlet v Benetke, kjer smo spoznali znamenito

mesto. Spoznali smo obenem malo italijanske arhitekture in način življenja njihovih prebivalcev. V sredo smo pa imeli ekskurzijo po Notranjski. Ogledali smo si Vrhniko in Cankarjevo rojstno hišo, Postojnsko jamo ter Predjamski grad. Zvečer smo pa imeli nastop v gostilni pri „Figovcu“, kjer smo predstavili naš celotni kulturni program. Po večerji smo se vsi utrujeni vrnili v Adergas, a ker je bila zadnja noč, ko smo skupaj prespali, smo se še malo zabavali.

Zadnji skupni izlet je bil v parlament, kjer nas je sprejel g. Marjan Schiffrer in nekaj drugih poslancev, ki so nam razkazali stavbo in nam razložili, kaj se tam dela. Pred kosilom smo se pa poslovili, ker je prišel čas obiska sorodnikov. Zopet smo se srečali v torek, 1. avgusta. A tokrat je bil že čas vrnitve.

Tako smo krasno preživeli več kot mesec dni in nikdar ne bomo pozabili vsega, kar se je na tem potovanju zgodilo. Upamo, da bodo lahko prihodnje RASTi, tako kot smo mi, doživele to potovanje in nabirale izkušnje za življenje.

ZDRAVNIK SVETUJE

Piše dr. Anton Prijatelj, spec. medicine dela

ENKRAT LETNO H GINEKOLOGU

Niso še tako daleč časi, ko so zdravnika klicali samo k hudo bolnemu, če ne že kar umirajočemu človeku. Z leti in razvojem zdravstva so se navade in možnosti zelo spremenile, zlasti z napredkom preventivne medicine. Večina pravočasno odkritih bolezni je dandanes ozdravljiva oziroma vsaj lokalizirana. Zato zdravniki vedno in povsod priporočamo tako imenovane preventivne preglede.

Tokrat se posvetimo ženskam. Svetujem jim, naj vsaj enkrat na leto opravijo preventivni pregled pri ginekologu. Veliko je razlogov za tak pregled, ne glede na starost. S preprostim pregledom lahko zelo zgodaj ugotovimo prisotnost ali morda sum za razvoj tako hude bolezni, kot je rak. S takimi preiskavami, z zgodnjo ugotovitvijo diagnoze in z minimalnim posegom, ki je temu sledil, se je številno bolnic, ki so imele raka na materničnem vratu, biseru zmanjšalo. Opisali smo najmilejšo obliko raka na ženskih rodilih, ki se najlažje odkrije in zdravi. Vsi pa vemo, da je oblik rakavih obolenj veliko in tudi teže določljivi.

Veliko je zdravstvenih motenj, ko so ženske primorane poiskati zdravniško pomoč. Med najpogostejšimi so vnetja rodil.

Za mnoga so krive ženske same. Posebej še mlada dekleta, ki se rade modno oblačijo. (Tanko perilo, preozke hlače, itd). Ni vse, kar je modno, zdravo, in ni vse, kar je iz naravnih materialov, dovolj dolgo, dovolj ohlapno - grdo in zastarelo. Tudi za ta obolenja velja, da je takojšnje zdravljenje uspešnejše in krajše. Zanimarjeno vnetje postane kronično, zdravljenje pa zelo dolgotrajno.

Razveseljiva ugotovitev je, da je za nosečnice po svetu poskrbljeno. Tudi same so prosvetljene, redno hodijo na preglede in skupaj z zdravniki skrbijo, da bo naš bodoči rod zdrav.

Še pogostejša oblika „ženskega“ raka je rak dojke. Za odkrivanje te oblike raka lahko preventivno največ naredijo ženske same. Obstajajo zloženke, ki nazorno kažejo, kako naj si ženske same pretipajo dojke. Ženska, ki si otipa kakršno koli zatrdlino ali spremembo (izcedek, oteklino, povečane bezgavke pod pazduho), naj ne odlašaj, takoj naj gre na pregled h ginekologu. Po potrebi jo bo napotil na nadaljnje preiskave. Tiste ženske, ki so imele v sorodstvu bolnico z rakom na dojki, naj grejo na pregled dojk po 35. letu starosti. Po 45. letu priporočamo preglede z mamografijo, po 50. letu starosti pa enkrat letno, ne glede na počutje. To je

vala o življenju v domovini onkraj morja, o njenih lepotah, pa tudi o grozotah vojne in o nasilju brezbožnega komunizma. Govorila jim je o junaštvu, o idealih in trpljenju tisočih mladih fantov in mož, ki so darovali svoje življenje za Boga in Slovenijo. Bogatila jih je s slovensko besedo in s pesmijo. Česar mladim srcem ni mogla dati zaslužena Slovenija iz prekomorskih daljav, to jim je dajala Mija. Želela je le, da bi njeno delo obrodilo sad, da bi slovenska mladina, daleč na tujem, vzljubila tisti košček zemlje, daleč pod Triglavom, ki se imenuje Slovenija.

Čeprav nežnosti, kakor pravi njen brat, ni rada razkazovala, je bila vedno pozorna do svojih domačih, do prijateljev in vseh, s katerimi je prihajala v stik. Ni bilo godu ali obletnice, na katero bi pozabila. Spomnim se, kako mi je nekoč - mimogrede - omenila, da ob vsaki plači kupi kako malenkost za svojo mamo.

Ko je bilo treba priskočiti na pomoč prof. Hanželiču, da je mogel kupiti v kordovskih hribih prvo hišico za slovensko počitniško kolonijo, je bila Mija med prvimi dekleti, ki so s svojimi skromnimi mesečnimi prispevki to omogočile. Bila je veselo razigrana, a kadar je bilo treba, si njeni trezni in jasni presoji lahko zaupal. Bila je odločna in neposredna ter ni poznala ovinkarstva. Prav zato smo se dekleta rade spraševale, kaj pravi o tem in onem Mija?

Kadar sedaj, ko je že dve leti ni med nami, pridem v Slovensko hišo ali na Pristavo, še vedno iščem, kje bom uglekala Mijo, da bi šegavo pogledala na uro in rekla s svojim veseljem, komaj vidnim nasmeškom: „Ali si le prišla!“

Da, prišla sem, pa tudi tvojo prisotnost, Mija, slutim. Vem, da si blizu, skupaj z vsemi dragimi, ki so odšli, pa so vseeno še vedno povezani z nami.

zelo preprost in dosegljiv pregled v skoraj vsaki zdravstveni ustanovi.

Kot za vse bolezni velja tudi za našete: čim prej jih odkrijemo, tem uspešneje jih zdravimo. Ženska, ki si morda težko „privošči“ dan zase, ko gre k zdravniku, h ginekologu, naj se zaveda, da s tem morda rešuje svoje življenje.

NOČNO MOČENJE POSTELJE

Nočno močenje postelje imenujemo po latinsko enureza. To je kar pogosten pojav. Podatki kažejo, da deset odstotkov otrok moči posteljo do petega leta starosti, nekateri pa celo do devetega leta. Strokovnjaki trdijo, da je vzrok počasno dozorevanje živčnih funkcij, ki nadzorujejo mehur.

Pri nekaterih otrocih pa je vzrok lahko tudi stres. Poznamo primere, da ob rojstvu bratca ali sestrice malo večji otrok zopet moči posteljo. Ker pa so lahko vzrok tudi bolezni sečil, zlasti njihove infekcije ali celo sladkorna bolezen, svetujemo staršem, naj otrok najprej opravi temeljit pregled pri otroškem zdravniku, ki ga bo po potrebi napotil k urologu. Potreben je pregled urina in krvi, morda tudi rentgenski pregled ledvic in mehurja.

Šele potem so lahko mirnejši in začno z nekaterimi postopki in navadami.

Najprej moramo otroka navaditi, da ne gre na stranišče zadnji trenutek, ko ga močno tišči in mu celo malo uide, ampak takoj, ko začuti potrebo. Druga nujna potrebna navada je, da ne dajemo otroku pijače po peti uri popoldan. Tik pred spanjem mora na stranišče. Starši, ki navadno grede pozneje spat, naj otroka kake tri ure po tistem, ko je zaspal, zbudijo in ga pospremijo na stranišče.

Zelo pomembno je, da smo z otrokom strpnimi in razumevajoči. Nikakor ga ne smemo kaznovati ali celo tepsti, če pomoči posteljo. Otrok je že sam dovolj nesrečen in osramočen, če ga zato še kaznujemo, mu je še huje in se bo te motnje še težje odvadil. Zato skušajmo „mokroto“ v postelji sprejeti čim bolj neopazno. Kadar je postelja suha, pa nikar ne skoparimo s pohvalo in spodbudo.

Svetujem, da se zaradi te motnje le posvetujete z otroškim zdravnikom, ki bo otroka preiskal in v primeru, da ne bo ugotovil nobene telesne motnje, verjetno svetoval še pogovor z otroškim psihologom. Morda bo potrebno celo več srečanj - pogovorov in posvetov. Saj smo že v začetku poudarili, da je lahko nočno lulanje posledica stresov, katerih pa starši navadno ne odkrijemo in jim sami nismo kos.

+ ODŠLA STA +

Ciril Obriskal



30. junija je umrl v Tabladi, predmestju Buenos Airesa, g. Ciril Obriskal. Rojen je bil v Šoštanju 5. julija 1923 in tam prebil otroška in mladostna leta. Ko je imel komaj 5 let, je izgubil očeta. Za Cirilovo vzgojo in vzrejo je skrbela mati. Po osnovni šoli se je izučil za mehanika. Po nemški okupaciji je bil mobiliziran v nemško vojsko. Ko se mu je ponudila priložnost, je dezeriral in se prijavil Angležem. Ti so ga vključili v vojno mornarico. Z njo se je zadrževal v bližini Afrike, še posebej pri Aleksandriji v Egiptu. Po koncu vojne se

ni maral zaradi komunizma vrniti k materi v domovino, rajši je s prijatelji v italijanskih taboriščih čakal na izselitev v Argentino. Po vselitvi v deželo pod Južnim križem je prva 3 leta sadil drevje in hmelj v bližini Mar del Plate, potem pa se preselil v Ramos Mejia. Leta 1953 se je poročil s Tilko Košir, doma iz Ljubljane in se naselil v Tabladi. V zakonu se jima je rodilo 5 otrok, 3 sinovi in 2 hčerki. Vsa leta do upokojitve je delal kot električar. Sorodnikov ni imel ne tu ne v Sloveniji. Med svojimi je rad obujal spomine na mornarska leta. Pred smrtjo ga je pripravil na srečanje z Bogom dušni pastir Toni Bidovec.

Marija Mežnar, roj. Rode

Marija Mežnar, po domače „Navžarjeva Mici“, se je rodila 10. aprila 1912 v znani Rodetovi (Navžarjevi) družini iz Ihana. Bila je najstarejša od treh otrok; sledila sta ji sestra Ani in brat Ivan.

Komaj tri leta stara je v prvi svetovni vojni izgubila očeta in tako je mati Ana Breznik ostala



sama s tremi otroki. Pokojna Marija je doraščala in se šolala v Ihanu; delala je na polju in doma, kjer so imeli gostilno, za katero so vedeli vsi berači daleč naokrog. Rada in lepo je tudi pela. Bila je članica cerkvenega pevskega zbora, kjer je spoznala tudi bodočega moža Ivana Mežnarja iz Ihana. Poročila sta se 23. novembra 1936. Imela sta štiri otroke. Janezka, kateri je kmalu po rojstvu umrl, Marinko, Janeza in Toneta. Ves čas je lepo skrbelo za dom in družino.

Druga svetovna vojna ji ni prizanesla. Mož Ivan je šel k domobrancem in tako so se 7. maja 1945 odpravili z mamo, sestro in otroki v begunstvo. Ko so prišli v Vetrinje, je zvedela, da je bil mož ubit 12. maja v hudem partizanskem napadu

pri cerkvi sv. Ane nad Tržičem ob Ljubelju. Tam je ostal tudi pokopan v neznanem grobu. Ves čas begunstva in tudi po prihodu v Argentino je živel z otroki pri mami, sestri in bratu Ivanu, kateri jim je bil vedno v pomoč in oporo. Dolga leta je bila tudi zvesta pevka pri zboru „Gallus“. Imela je veliko prijateljev, zato je rada zahajala med rojake. Počutila se je srečna, saj je bila povsod dobrodošla. Rada je bivala tudi v Bariločah pri sinu Janezu, živele pa pri sinu Tonetu in lituzaingo. Zadnje čase pa se je preselila k hčerki Marinki v Villa Ballester, kjer jo je doletela onemoglost. Na bolniški postelji je samo še molila noč in dan, predvsem za slovenske duhovnike in za duše v vicah. Zanje je tudi darovala svoje trpljenje, čeprav tega ni nikdar potožila. Kakor je tiho živela in trpela, tako je tudi v 88. letu starosti v Gospodu zaspala. Njeno predobro srce je prenehalo biti 21. julija 2000 okrog pete ure zjutraj. Pokopana je bila naslednji dan na pokopališču Memorial in položena v isti grob, kjer že počivajo mama, sestra in sva-kinja.

Gospo Marijo bomo ohranili v najlepšem spominu kot dobro, preprosto in prijazno rojakinjo, zvesto krščanstvu in slovenstvu.

IZ NAŠE KRONIKE

Srečanje molivk in molivcev Živega rožnega venca je bilo v nedeljo, 30. julija, v cerkvi Marije Pomagaj; ob 15,30 je Marjetka Selan pozdravila udeležence in poudarila pomen srečanja, pred izpostavljenim Najsvetejšim je bil rožni venec in nato blagoslov; mašo je daroval in imel mašni nagovor dr. Lojze Kukovica; M. Selan je ob koncu maše podala poročilo o ženski veji gibanja: molivke je 720, od njih 600 v Buenos Airesu, 100 v notranjosti in 20 v drugih državah; Nace Grohar je poročal, da ima moška veja 210 članov; molivke in molivci ŽRV molijo vsak dan določeno desetero rožnega venca; molijo za blagoslov delu dušnih pastirjev,

za vse potrebe slovenske skupnosti, za blagor Argentine, Slovenije in Cerkev ter za mir na svetu. Po slovesnosti v cerkvi so se navzoči zadržali ob toplem čaju in prigrizku in prijateljskem pogovoru.

48. obletnica Društva Slovenska vas - Hladnikovega doma je bila v nedeljo, 6. avgusta, z geslom S slovensko krvjo po južnih tleh in celodnevni program; ob 9. uri je maševal in pridigal delegat dr. Jure Rode; po skupnem kosilu je bil popoldanski program: pozdrav predsednika Staneta Jemca, slavnostni govor arh. Jureta Vombergarja in odrska predstava Primoža Krečiča „Duhovnik v krvavi obleki“ v režiji Danija Grbca; s njim so igrali Monika Urbanija, Boris Rot, Marko Kocjančič, Mihaela Grbec, Veronika Rot, Jože Mehle, Rotija Grbec

in Marko Mehle; v družabnem delu je igral ansambel *Štirje fantje špilajo*.

Občni zbor Mutuala Sloga je bil v nedeljo, 13. avgusta, v Slovenski hiši. V novi poslovni dobi bo vodil Mutual Sloga naslednji odbor: predsednik France Hrovat, tajnik Avgustin Jeločnik, blagajnik Marjan Loboda, svetovalec Rudi Gričar in Marjan Petkovešek, njuna namestnika Janez Jereb in Marjan Kopač, nadzorniki Božidar Fink, Ciril Jan in Marjan Oberžan ter namestniki nadzornikov Ivan Makovec, Janez Teraš in Stanko Oberžan.

Na roditeljskem sestanku Rožmanove šole je v nedeljo, 6. avgusta, govorila prof. Miriam Jereb Betagelj.

Koncert v Slovenski filharmoniji je naslov nove CD plošče Mladinskega zbora San Jus-

to pod vodstvom prof. Andrejke Selan Vombergar s pesmimi Gallusa, slovenskimi in argentinskimi zborovskimi pesmimi in Miso Criollo Ariela Ramireza; solista sta Marcel Brula in Andrej Grilj.

V Slovenskem domu v Carapachayu so v nedeljo, 13. avgusta, praznovali 60-letnico slovenskega dušnega pastirja v Münchnu Marjana Bečana, ki je bil tu na obisku, s slovesno šolsko mašo in skupnim kosilom.

Družinsko srečanje staršev in prijateljev Balantičeve šole je bilo v nedeljo, 13. avgusta, po sveti maši s skupnim zajtrkom, igrami in tekmovanjem otrok.

30. mladinski dan v Mladinskem domu je bil v nedeljo, 13. avgusta, z mladinsko sveto mašo, ki jo je daroval Franci Cukjati, duhovni vodja mladine, športnimi tekmovanji, skupnim

kosilom in kulturnim ter družabnim programom.

Sestanki Zveze žena, mati v Slovenskem domu v San Martinu: 16. marca je govoril prelat Jože Škerbec o jubilejnim letu in spravi slovesnosti na prvo postno nedeljo v Rimu; 19. aprila je bil razgovor v slovenskih velikonočnih običajih in o načrtih Zveze; 18. maja je bil sestanek posvečen dogodkom maja 1945 in problematiki zdomstva; 6. maja so članice obiskale predstavitev Svete dežele v Parque Norte; 15. junija je nekdanji domobranec govoril o junijski tragediji holokavsta domobrancev; 20. julija je o vrtnarstvu govorila Ani Novak Provenzano, Polonca Makek pa o kuharskem tečaju; 17. avgusta je govoril o svetem letu 2000 dr. Jure Rode.

31. pevsko-glasbeni večer v organizaciji mladinskih organizacij je bil v soboto, 19. avgusta zvečer v Dvorani škofa Rožmana v Slovenski hiši msgr. Antona Oreharja; v 1. delu so nastopili: Slovenski otroški zbor Zedinjene Slovenije (Marta Selan), Saška Podržaj (klavir), ansambel Benders Ballatines (Marko Mehle), Jubi 2000 (Janez Cerar), Marko Štrubelj ob kitarški spremljavi Pavla Klemenčiča in pevsko instrumental-

na Los Chañares iz Mendoza, v 2. delu pa Mešani pevski zbor San Justo (Andrejka S. Vombergar), ansambel „Štirje fantje špilajo“, Tatjana Gričar (orgle), otroški zbor Zarja mladosti s Pristave (Marjana Jelenc), skupina „Sol naciente“ (Tomi Peternelj) in mendoški fantovski oktet (Tone Štirn); pozdravne besede v imenu SDO in SFZ je izrekla kulturna referentka Monika Klarreich, vezno besedilo sta brala Pavlinka Zupanc in Adrijan Gaser, sceno je pripravil Dani Čop s pomočniki, luči in zvok so urejali Damjan Ahlin, Ivan Albreht, Aleks Šuc in Aleks Ahlin.

Romanje v Lourdes je bilo 20. avgusta, na nedeljo po prazniku Vnebovzete; ob 15 se je romarska pobožnost začela z molitvijo rožnega venca (Franci Korošec), nadaljevala s petimi litanijami Matere božje in blagoslovom ter končala z romarsko mašo; z delegatom dr. Juretom Rodetom so somaševali misijonar Jože Adamič CM, ki je imel cerkven nagovor o jubilejnim letu, Marjan Bečan iz Münchna, dr. Mirko Gogala in dr. Edo Škul iz Ljubljane; napovedovalec je bil inž. Tone Podržaj, berili sta brala Monika Zupanc Filipič in Andrej Žnidar, ljudsko petje je vodil Andrej

Selan s skupino mož in fantov, orglala je Anka Savelli Gaser; dušni pastirji Franci Cukjati, Jože Guštin, Lojze Kukovica in Jože Škerbec so bili v spovednicah; rojaki so se romanja množično udeležili in s pravim romarskim razpoloženjem pri njem sodelovali.

Dr. Janez Zorec iz Pariza je v soboto, 26. avgusta, imel v Slovenski hiši predavanja na témo „Človek, namen ali naključje?“ pod okriljem SKA.

Poklicni orientacijski tečaj je začela v soboto, 26. avgusta, pod okriljem mladinskega oddelka ZS lic. Metka Praprotnik Luna v Slovenski hiši.

Pri uri duhovnosti je v nedeljo, 27. avgusta, delegat dr. Jure Rode razvijal misli ob mednarodnem evharističnem kongresu v Rimu in 15. svetovnem dnevu mladih.

Rožmanov dom za osamljene in ostarele rojake v San Justu je v nedeljo, 27. aprila, praznoval svojo 28. obletnico z mašo, ki jo je daroval dušni pastir Toni Bidovec, nagovorom predsednika RD Petra Čarmana in skupnim kosilom.

Komorni zbor Ave, ki velja za najboljši komorni zbor Slovenije in je prejel veliko najvišjih slovenskih in mednarodnih nagrad, je obiskal Argentino in

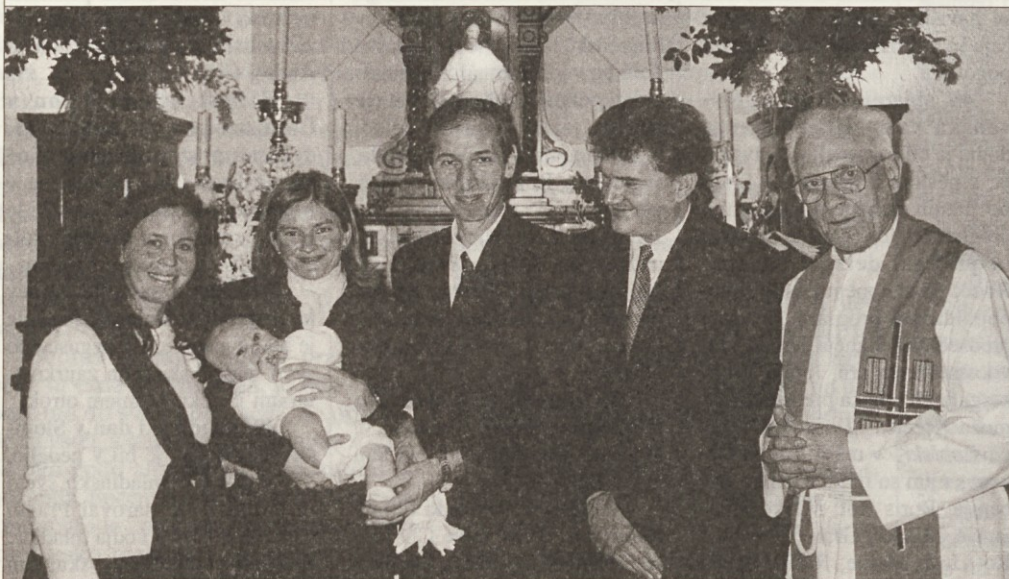
Čile od 11. do 29. avgusta ter se udeležil mednarodnega tekmovanja zborov v San Juanu in Mendoza, je imel koncerte tudi v slovenski skupnosti v Argentini; v soboto, 12. avgusta, je imel celovečerni koncert v Našem domu v San Justu, v nedeljo je pel pri slovenski maši v cerkvi Marije Kraljice v Lanusu in v dvorani Hladnikovega doma, 23. avgusta je imel koncert v Slovenskem domu v Mendoza, 28. avgusta pa na Pristavi; 11.8. je imel koncert v metodistični cerkvi (Rivadavia 4050, Buenos Aires), 17.8. v cerkvi Divina providencia v Santiagu de Chile, 18.8. na Državni univerzi v Mendoza, od 19.-21.8. na 2. mednarodnem festivalu zborov „San Juan coral 2000“ v San Juanu, od 24. do 27.8. pa na 1. mednarodnem zborovskem tekmovanju „Felipe Valesi“ v Mendoza.

Jubilej mladih je bil v cerkvi Marije Pomagaj v soboto, 29. avgusta; nabito polni cerkvi mladine so spregovorili misijonar Jože Adamič CM, Janez Cerar CM in Franci Cukjati, mladina pa je med mašo navdušeno sodelovala in pela in se duhovno povezala z mladino na 15. dnevu mladih v Rimu.

Na duhovniškem sestanku je zadnje sredo v avgustu vodil pogovor o pastoralni v jubilejnim letu dr. Lojze Kukovica.

34. dan Zveze slovenskih mater in žena je bil v soboto, 2. septembra, v Slovenski hiši msgr. Antona Oreharja; ob 17. uri je bila v cerkvi Marije Pomagaj molitev rožnega venca za duhovne poklice, kot vse prve sobote, ob 17,30 je prelat Jože Škerbec daroval sveto mašo po namenih Zveze; uvodne besede je brala Mirjam Rant, berili sta brala predsednica ZSMŽ Pavlina Dobovšek in Nace Grohar, ljudsko petje pa je spremljala na orglah Anka Savelli Gaser; po maši je Slovenski pevski zbor Gallus pod vodstvom Anke Savelli Gaser pel v cerkvi izbor pesmi, ki so spominjale na učlovečenje božjega Sina in primerne za jubilejno leto 2000: Pojte slavo Bogu (Rudolf Wagner), Vi oblaki ga rosite (Martin Železnik), Čisto sveta (F. Ks. Engelhardt), Sveta noč (Stanko Pre-

V nedeljo, 21. maja letos, je dr. Alojzij Kukovica v kapeli Sv. Duhà v Ituzaingó krstil GREGORJA MARTINA OBLAKA, sina Cirila in Metke, roj. Magister. Fantku sta bila botra gdč. Marija Oblak in dr. Jani Pekolj.



mrl), Zemlja in nebo žaluje (Hugolim Sattner), Jezus premagavec groba (A. Mav), V sveto mesto nazareško (Ivan Laharnar), Povej, srce (J. F. Hummel), Evharistični tron (Hugo Sattner), Aleluja (G. F. Haendel); petje je na orglah spremljala prof. Mirjam Klemenc; po koncertu je bilo srečanje s prigrizkom v Sobi dr. Julija Savellija; dušni pastir Škerbec je čestital predsednici gospe Pavlini Dobovšek in odbornicam ter članicam za njihovo 34-letno povezovanje, kulturno in dobrodelno delovanje in velikodušno sodelovanje z dušnim pastirstvom in drugimi ustanovami naše skupnosti in izrazil upanje za življenje in delovanje Zveze še v naslednjih desetletjih; predsednica Pavlina Dobovšek pa je poudarila namene Zveze in njeno zgodovino ter njihovo voljo za delovanje še za naprej.

27. mladinski dan je bil v nedeljo, 27. avgusta, v Slovenskem domu v Carapachayu, naslednjo nedeljo, 3. septembra, pa je bil 30. mladinski dan v Pristavi v Castelarju.

Državni sekretar RS za Slovence v zamejstvu in po svetu Zorko Pelikan je od 8. do 11. septembra obiskal Slovence v Buenos Airesu; s soprogo Majo se je v petek, 8. septembra, srečal z razširjenim medorganizacijskim svetom ZS v Slovenski hiši msgr. Antona Oreharja; prelat Škerbec je gostoma razkazal Slovensko hišo in cerkev Marije Pomagaj, predsednik ZS dipl. novinar Tone Mizerit pa je v Sobi dr. Julija Savellija predstavil organizirano skupnost, potem je bil razgovor udeležencev z diplomatom in ob prigrizku pogovor v prijateljskem tonu med vsemi navzočimi. V soboto dopoldne je obiskal Slomškovo šolo, govoril na slovenski radijski oddaji, popoldne pa obiskal Srednješolski tečaj v Slovenski hiši in dom Triglav predvojnih vseljencev; v nedeljo se je udeležil slovenske maše v San Martinu, bil na kosilu v Slovenskem domu v Bernalu, zvečer pa se udeležil kulturnega programa mladinskega dneva v Našem domu v San Justu.

Duhovne vaje za moške so

bile v zavodu Marije Pomočnice v San Miguelu od petka, 8. septembra, zvečer do nedelje popoldne; udeležencev je bilo 28, vodil jih je dr. Lojze Kukovica.

39. Mladinski dan z geslom „Združeni v bodoči rod“ in celodnevni programom je bil v nedeljo, 10. septembra, v San Justu.

39. obletnica Slomškovega doma je bila v nedeljo, 17. septembra; ob 11,15 sta ob petju himen Herman Zupan in Marjan Jože Loboda dvignila zastavi na drog; ob 11,30 je bila slovesna sveta maša, ki jo je daroval dušni pastir prelat Jože Škerbec; mašna napovedovalka je bila prof. Neda Vesel Dolenc, berila sta brala predsednik SD Marjan Jože Loboda in voditeljica Slomškove šole Saša Zupan Omahna; pel je mladinski zbor SD pod vodstvom Pavla Erjavca in ob orgelski spremljavi Anke Savelli Gaser; ramoški rojaki in predstavniki drugih domov so napolnili bogoslužni prostor; slavnostnega kosila se je udeležilo veliko rojakov; kulturni program se je začel ob 16,30; napovedovala ga je prof. Neda Vesel Dolenc; najprej je navzoče nagovoril predsednik SD Marjan Jože Loboda in nato veleposlanik RS prof. dr. Janez Žgajnar; slavnostni govor na geslo praznovanja „Slovenska beseda - beseda praznika“ je imela prof. Metka Mizerit; v oderskem prikazu „Slovenska beseda in pesem“ so v režiji dr. Štefana Godca nastopili recitatorji lic. Helena Loboda Oblak, Marjan J. Loboda, Alenka Smole Bokalič, Marjan A. Loboda, Marcel Brula, Nežka Štefe, Viki Loboda in arh. Jure Vombergar, pel pa je zborček Slomškove šole (Pavel Erjavce); poveza: Neda V. Dolenc; scenski prostor: Miha Ribnikar, Stane Snoj, lic. Jože Oblak, inž. Miha Podržaj in Narthe Kinkel; luči in zvok: Matjaž Ribnikar in Dani Cestnik.

Slomškova proslava šolskih otrok je bila v soboto, 23. septembra, v Slovenski hiši mons. Antona Oreharja; v cerkvi Marije Pomagaj je maševal delegat SDP dr. Jure Rode; ljudsko petje je vodila Prešernova šola; po

maši je bila v Dvorani škofa Rožmana igra Pavlek Bedak v režiji Nevenke Godec in izvedbi Balantičeve šole; ples Irena in Lučka Oblak, prizor glumačev Mirjam Mehle, petje Marta Selan, obleke Danica Malovrh, Ivana Tekavec in matere otrok; pred igro se je šolski referent ZS France Vitrih zahvalil dosedanemu delegatu prelatu Jožetu Škerbcu za 6-letno prijateljsko sodelovanje z odborom šolskega referata in pozdravil novega delegata dr. Jureta Rodeta ter podpredsednika ZS Marjana Loboda, Prešernova šola je pod vodstvom Mojce Jelenc zapela 3 Slomškove pesmi; po igri pa so prejeli šopke voditeljica Balantičeve šole Angelca Klanšek, režiserka Nevenka Godec in voditeljice vseh šol.

DRAGA 2000 od 1. do 3. septembra

XXXV. študijski dnevi so bili v parku Finžgarjevega doma na Opčinah v Trstu.

1. septembra so pri okrogli mizi razpravljali Marta Ivašič, Vojko Kocjančič in Marjan Kravos: Kakšno šolo želi in potrebuje slovenska manjšina?

2. septembra je Aleksander Zorn predaval o „Težavah s slovensko identiteto“.

V nedeljo, 3. septembra, je daroval mašo tržaški škof Evgen Ravignani, o „Spravi-procesu osvobodjanja in znamenju poguma“ je predaval dr. Tone Jamnik, dr. Stane Granda pa o „Združeni Sloveniji in slovenski državi“.

Dr. Andrej Poznič je na kulturnem večeru SKA v soboto, 22. julija, v Slovenski hiši predaval o prihodnosti naroda v Evropski zvezi. - Foto: Marjan Loboda



malo za šalo...

NA AVTOBUSU - Avtobus je nabito poln. Neki mlad moški sedi in se dela, da spi. Ob njem že dolgo stoji starejša gospa, ki ga potrepla po rami in ga vpraša: „Mladi mož, na katerem postajališču naj vas zbudim?“

PASOVI - Misijonar iz Afrike pošlje telegram pobrateni župniji v Evropi: „Pri nas lakota. Pošljite žito!“ Pobratena župnija odgovori: „Pri nas žito slabo obrodilo. Zategnite pasove!“ Odgovor iz Afrike: „Pošljite pasove!“

NI JOKAL - „Marko, za kaj imaš obvezano koleno?“ vpraša mama. Marko: „Padel sem in tekla mi je kri.“ Mama: „Nič nisem slišala, da bi jokali.“ Marko: „Nisem jokal, ker sem mislil, da te ni doma!“

TOLAŽBA - Pacient: „Raje umrjem, kot da bi šel na operacijo!“ Zdravnik: „Čujte, saj eno ne izključuje drugega!“

VERODOSTOJNOST - „Ali poznate pričo in menite, da je verodostojna?“ vpraša sodnik Karla. „O ja, poznam

ga dobro,“ odvrne vprašani, „dvomim pa v njegovo verodostojnost, saj je dolga leta napovedoval vreme.“

DARILO OČETU - Sinova se pogovarjata, kaj bi dala očetu za rojstni dan. „Imam idejo,“ pravi prvi, „pustiva, da se za konec tedna vozi s svojim avtomobilom, to bo zanj veliko veselje.“

ZAPOSLOITEV - Oče razkaže sinku družinski album. „Glej, tu je slika mene in mame, ko sva se poročila.“ Sinko: „Ali je takrat prišla mama k nam delat?“

DOLG - „Najlepša hvala, gospod doktor, nikoli se vam ne bom mogel zahvaliti za to, kar ste storili zame. Dolgujem vam življenje!“ - „No, ne ravno življenje, pač pa deset tisoč pesov.“

ZADNJA ŽELJA - „Nočem vam zakrivati resnice: vaše stanje je zelo resno,“ pravi zdravnik pacientu. „Ali bi želeli še koga videti?“ - Pacient: „Kakšnega drugega zdravnika!“

UVOŽENO IZ SLOVENIJE

- Imel je svoje prepričanje, dokazoval ga je tako, da ga je prodajal.
- Človek se nauči govoriti v dveh letih, potem pa se vse življenje uči molčati.
- Imam čisto glavo. Redno mi jo perejo.
- Domovina je bila njegova prva ljubezen, poročil pa se je z drugo.
- Zares: globoko smo se povzpeli.
- Nesreča je, če ima majhna država preveč velikih ljudi.
- Poneverjajo predvsem preverjeni.
- V prazno glavo gre več neumnosti kot v polno.
- Tudi v nerazvitih državah so se posamezniki lepo razvili.
- Za lepšo prihodnost skrbijo politiki, za lepšo preteklost zgodovinarji, a za lepšo sedanost novinarji.
- Še tako močna številka potrebuje podporo ničel.
- Natakните mi prstan - laže vam bom gledal skozi prste.
- Kjer imajo enega kandidata, zagotovo izvolijo slabšega.
- Ateisti le zavoljo ideoloških nagibov krađejo Bogu čas.
- Naša delitev dela: Kdor zna, ne sme; kdor sme, ne zna.

EDINA - Ona: „Dragi, ali sem edina ženska, ki si jo ljubil?“ - On: „Da, in povrh vsega si tudi najlepša!“

TURŠKI MED - „Naročil sem en panj čebel iz Carigrada.“ - „Zakaj pa?“ - „Veš, rad bi proizvajal turški med.“

POSEBNOST - Časnikar pride do samostana na vrh hri-

ba in vpraša prvega meniha: „Ta samostan naj bi imel neko posebnost: na vsako vprašanje naj bi menihi odgovarjali z novim vprašanjem. Ali je to res?“ Menihi: „Zakaj bi ne bilo res?“

REFLEKSI - „No, zdaj bomo pa pogledali, če so vaši refleksi v redu,“ pravi zdravnik pacientu. „Tu je račun za pregled.“

KJE JE KAJ

Postavite evharistijo v središče vašega življenja - Janez Pavel II. 257
Dva milijona mladih na jubileju 2000 v Rimu 259
Dva papeža - nova blažena - Metod Benedik 260
Sodobni demografski premiki in težave - Avgust Horvat 262
Postati moramo bolj ponosni... kristjani in Slovenci - Nadškof in metropolit Franc Rode 264

Rožnovenska Mati Božja - Silvester Čuk 264
Glavni svetniki v oktobru in v novembru 265
Rožni venec - Emilijan Cevc 266
Misijonska nedelja - Vsi sveti 267
Spomin vseh vernih rajnih 268
Čudežna pomnožitev kruha - Wilhelm Hünermann 269
Komunizem je bil (in je) religija - Alojz Rebula 270
Večernice sor Marije Irene - Nadislava Laharnar 271
Simpozij o škofu dr. Gregoriju Rožmanu v Rimu 271

Škof Rožman in revolucija - Anton Drobnič 272
Slovenija danes - Branko Rozman 277
Dve smrti na tujem - Marija Rus 278
Za bogatenje slovenstva in sveta 279
Na 15. Svetovnem dnevu mladih 281
Rast XXIX. je potovala po Sloveniji Pavel Klemenčič 282
Spomin na prijateljico Mijo - Pavla Hribovšek Kremžar 283
Zdravnik svetuje 284
Odšla sta 285
Iz naše kronike 263, 280, 285

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIIJA

Izdaja ga Slovensko dušno pastirstvo.
 Urednik: Jože Škerbec - Ramón L. Falcón 4158 - C1407GSR Buenos Aires, Argentina - Tehnični urednik: Stane Snoj - Registro de la Propiedad Intelectual N° 90.877- Stavljene, oblikovanje in tisk: Talleres Graficos VILKO S.R.L.: EE. UU. 425 - C1101AAI Buenos Aires, Argentina - Tel.: (54-11) 4307-1044 - Fax: 4307-1953 - E-mail: vilko@ciudad.com.ar

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. **ZDA:** Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA. **KANADA:** Rado Krevs, 75 Trowell Ave. Toronto M6M - 1L5 Canada. **ITALIJA:** TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia. **GORICA:** Riva Piazzuta 18, 34170 Gorizia, Italia. **AVSTRIJA:** Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina v Argentini za leto 2000: \$ 55.- in izdatki za pošto; drugod US\$ 55.- Denarna nakazila na bančni (ne osebni) ček na ime: José Škerbec, Ramón L. Falcón 4158 - C1407GSR Buenos Aires, Argentina.



Od zgoraj in od leve:

1. in 2. Odrska predstava „Duhovnik v krvavi obleki“ v režiji Danija Grbca na 48. obletnici Društva Slovenska vas v Lanusu.
3. Kosilo za družinski dan na Slovenski pristavi so za spremembo in za zabavo rade volje pripravili očetje...
Foto: M. Čeč
4. Nastop najmlajših iz Šole škofa dr. Gregorija Rožmana za očetovski dan v sanmartinskem Slovenskem domu.
5. Od 12. do 16. julija je mendoška mladina uživala sneg v „Los Penitentes“; po večerji so ob spremljavi kitare odmevale pesmi.
6. in 7. Skupina 30 abiturientov Slovenskega srednješolskega tečaja ravn. Marka Bajuka - Rast XXIX. - na poti na Triglav in na Brezjah - Foto: Šuc in Albreht.





Od zgoraj in od leve:

1. Del častnih članov Društva Slovenska pristava v Castelarju, imenovani na letošnjem družinskem dnevu. Foto: M. Čeč -
2. Mendoški oktet, ki smo ga v Buenos Airesu lahko slišali tudi na 31. pevsko-glasbenem večeru v Slovenski hiši, poje 11. junija na spominski domobranski proslavi v Mendozi.
3. Narodne noše ob Dnevu državnosti pred spominsko ploščo v Slovenskem domu v Mendozi.
4. „Los Chañares“ - nastop Bajdovih iz Mendoze je bil eden od najlepših presenečenj 31. pevsko-glasbenega večera v Slovenski hiši.
5. Nastop skupine pod vodstvom Janeza Cerarja CM iz Slovenske vasi pod naslovom „Jubi 2000“.
6. Mešani pevski zbor San Justo pod vodstvom prof. Andrejke Selja Vombergar na 31. pevsko-glasbenem večeru v soboto, 19. avgusta.
7. Mladinski dan na Slovenski pristavi v nedeljo, 3. septembra.

Foto: M. Čeč.

La Vida Espiritual

Revista mensual religiosa. Editor: Misión Católica Eslovana. Director: José Skerbec

Ramón L. Falcón 4158 - C1407GSR Buenos Aires - Argentina - Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 90-877

Correo Argentino
Buz. 7 Bs. As.
FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 6395
TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 2560